శ్రీరస్తు

శ్రీ వైఖానస భగవచ్ఛాస్త్రగ్రన్థమాలా

సప్తమానుబంధమ్

శ్రీమద్ధన్వన్తరిప్రతిష్ఠాకల్పః

(మహామన్త్ర యన్త్రోద్ధార సహితః)

విద్వద్భిః పరిష్కృతః

ఆయంకిల శ్రీ మచ్చోళ నగరీ వాస్తవ్యానామ్, ఉభయవేదాన్త ప్రవర్తకానామ్,
శ్రీమతామ్ వేదాన్తం లక్ష్మణాచార్య వర్యాణామ్
ద్రవ్యసహాయేన ముద్రాపితో విజయతేతరామ్

గ్రన్థమాలా సమ్పాదకః

ఉ. వే ప్ర. శ్రీమాన్ భిషగ్రాజ

దివి వేఙ్కట నృసింహాచార్యః

నల్లూరు

భగవాన్ శ్రీ ధన్వంతరి

కార్తికే కృష్ణపక్షే చ త్రయోదశ్యాం గిరోద్భవే
నక్షత్రే వాయుదైవత్యే ధన్వంతరి గతేతరే
ప్రజానాం రక్షణార్థాయ ధన్వంతర్యాఖ్యయా హరిః
క్షీరోదధి సముద్భూతః ప్రాదుర్భూతో ..... ॥

శ్రీమదిత్యాది శ్రీమాన్

శ్రీ వై॥ ధ॥ గ్రంథమాలా సంపాదకులు

దీవి వేఙ్కట నృసింహాచార్యులు గారు

నల్లూరు

అపరధన్వన్తరి

కీ॥ శే॥ ఆయుర్వేద మార్తాణ్డ భిషఙ్మణి, వైద్యరత్న

పణ్డిత డి. గోపాలాచార్యులుగారు

శ్రీ అగస్త్యాయనమః

శ్రీ వేంకట లక్ష్మీ నారాయణ ఆయుర్వేద వైద్యాలయం

ప్రధాన వైద్య విద్వాన్ & ప్రిన్సి — శ్రీమాన్ వైద్య విద్వాన్, భిషగ్రత్న

తిరునగరి సీతారామానుజాచార్యులుగారు. — పేరాసం లక్ష్మీనారాయణాచార్యులుగారు

శ్రీయైనమః

శ్రీ ధన్వన్తరయే నమః

గ్రంథ ముద్రాపక ప్రశంసా

శ్లో॥ కృష్ణాతీరే కనకగిరిజాఽవాస రమ్యేన్ద్రకీలా
నానాదేశాగత జనగణై ర్మణ్డితాఽగారమాలా
ధూమోద్గారై శ్శకటనిచయై ర్యన్త్రికాభి ర్విశాలా
ఆస్తే చాంధ్ర్యాం భువి విజయవా డాభిధా రాజధానీ॥

శ్లో॥ తస్యా స్సకాశే పురమస్తి చోడవరాభిధం కేశవదేవ పాలితం
చకార తస్మిన్ వసతిం భృగూద్భవో లక్ష్మీనృసింహో హ్యాత
వైరిరంహః ॥

శ్లో॥ అగస్త్యాభిఖ్యశ్రీశపాదాఽర్చనరతకులజం శ్రీనృసింహార్యసూరిం
ఆర్తా స్సాత్వాత్సురాణాం భిషగితి విబుధా మేనిరే గీష్పతిం తమ్
ఛాత్రా శ్శ్రీసూత్రకార స్వతిధిగణ మహోచింతితార్థప్రదం శ్రీ
శ్రోకంమారంసుత న్త్రిక్వాణన గణమముం తుంబురం నారదం వా॥

శ్లో॥ స వేఙ్కటాభిధాం లక్ష్మీముపయేమే బుధోత్తమః
సుశీలాం పతిశుశ్రూషారతాం సీతామివాపరామ్॥

శ్లో॥ తయోరభూతాం తనయా రమ్యా లక్ష్మణవేంకటౌ
జ్యేష్ఠ శ్శ్రేష్ఠ గుణై ర్యుక్తో వేదాఽఽయుర్వేద పారగః

శ్లో॥ గౌతమాన్వయ సంజాతాం మంగమాంబాం క్షమోపమాం
లక్ష్మణ శ్చోపయేమే తాం మలిమేలు పదోపధామ్॥

శ్లో॥ విఖనసపదసేవా జీవనో సత్స్వభావో
విమతజన విహీనో శ్రీశ సేవారత స్సః
అనుదినమపి వైద్యాఽఽచార్య సేవా తచిత్తో
మధురవచనజాలో బద్ధ మన్దస్మితాస్యః॥

శ్లో॥ గరుడ పవనజాఽహీంద్ర ప్రతిష్ఠాప్రసిద్ధో
దశరథసుత కీశాధీశమన్త్ర ప్రసిద్ధః
శ్రితజనగణబాధా వారణే చాసిరుద్ధో
గురుపదరత చిత్తో లక్ష్మణోఽభూత్ప్రబుద్ధః॥

శ్లో॥ లతాప్రతానోద్గమ గుచ్ఛసున్దరం
ప్రసూనజాలోద్భవ గంధబన్ధురం
నిపీతపుష్పాసవ మత్తభంభరం
విరాజతే లక్ష్మణసూరి మన్దిరమ్॥

శ్లో॥ అభ్యన్తరాస్తీర్ణ సురత్నకమ్బలం
దిగంత రాయాత నతార్త మణ్డలం
ఖల్వాన్తరాఽపూరిత సద్రసాయనం
విరాజతే వైద్యమణే ర్నికేతనమ్॥

శ్లో॥ ధన్వన్తరి పదోపేతం రామశేషాఖ్య మాత్మజం
లేభే శ్రీ లక్ష్మణాచార్య స్త్వాంగ్లవిద్యా విశారదమ్॥

శ్లో॥ సూనునా రామశేషేణ పత్న్యా మంగాంబయా యుతం
పాత్విమం లక్ష్మణాచార్యం సదా ధన్వన్తరి స్హరిః॥

శ్లో॥ సోఽభూ ల్లక్ష్మణపణ్డితస్య భగినీసూను ర్నృసింహాత్మజో
భారద్వాజ కులోద్భవ స్త్రినగ ర్యాఖ్యాన్వయే సంభవః
సీతారామ భిషగ్వర స్సురభిష క్తుల్య శ్చికిత్సావిధౌ
నమ్రో మాతులమాతులీ ముఖజనే శ్రీరాజ్యలక్ష్మీసుతః॥

శ్లో॥ పరిణయే సమవాప స భార్గవీం కమలకోమల మన్దహాసన్ముఖీం
వినుత తాయమనామ విభూషితాం స్మరవధూరివ సుందరసుందరీమ్॥

శ్లో॥ అమ్భోధిశ్శశినం రమామనసిజం రామందశస్యన్దనో
వైదేహీ సుషువేలవం శరిభవం శంభు ర్యథా జాహ్నవీ
భీష్మం చానకదున్దుభిర్మురరిపుం భూ ర్భారతీ జహ్నవుం
తౌ శ్రీరాఘవకృష్ణనామకసుతం వీరోపధావ్హాం కృతిమ్॥

శ్లో॥ ఏతన్మద్రాపణే మూల్య దాయినో రసయో ర్భృశం
శుభం దదాతు సర్వత్రి సుధాపాణి ర్భిషజ్మణిః॥

ముత్తేవి అనన్త పద్మనాభాచార్యులు
దేవరపల్లి (కృష్ణాజిల్లా)

శ్రీధన్వన్తరయే నమః

కృతజ్ఞత

శ్లో॥ అమృతకలశహస్తం కాన్తిసంపూర్ణదేహం ।
సకలవిబుధవన్ద్యం వేదశాస్త్రైరచిన్త్యమ్ ।
రుచిరవిమలపార్శ్వం శంఖచక్రాయుధాఢ్యమ్ ।
సకలగదవినాశం చింతయేద్వైద్యదేవమ్ ॥

మహాశయా !

ఈ గ్రంథమును గూర్చి కొలది విషయములం జెప్పవలసియున్నది. పూర్వకాలమునందు శ్రీమన్నారాయణుని అంశముతో సర్వప్రజల యొక్క ఆయురారోగ్యములను కాపాడుటకు శంఖచక్ర ఓషధీయమృత కుంభముల గల దివ్యహస్తములం ధరియించి పద్మాసనాసీనుండై క్షీరాబ్ధిమథించి శ్రీ ధన్వంతరి భగవానుడవతరించె. ఈ యవతారము ఏకవింశత్యవతారములలో నొకటై విరాజిల్లుచుండు. శ్రీధన్వంతరిరూపియగు పుండరీకాక్షుడు తొలుత నాయుర్వేదమును సంక్షేపముగ చతుర్ముఖున కుపదేశించె. నాయనవలన ఇన్ద్రాది దేవతలు, భృగ్వాది మహర్షులు పరంపరగా నుపదేశములబొంది యనుగ్రహించి లోకానుగ్రహకాములై యావిద్యను శాఖోపశాఖలుగ విభజించి సకలజనములకు సులభసూక్ష్మముగ నుండులాగున నేర్పఱచి ప్రజాభివృద్ధి గాంచుచుండుటల ననుగ్రహముతో ప్రబలప్రచారమునకుం దెచ్చియుండిరి. ఆ ధన్వంతర్యవతారము శ్రీమహావిష్ణువుయొక్క ప్రాదుర్భావావతారమై యున్నది. ఇట్టి ధన్వంతరి భగవానుని విగ్రహరూపమున ప్రతిష్ఠించి నిత్యము పూజించుట భారతావనియం దెచ్చట నోసుండియు భక్తకోటికి నందుబాటులో లేకుండుట జూడ కడు విచారకరము. మృత్యునాశంకరుడగు నా ధన్వంతరిమూర్తిని మానసోల్లాసముగా నర్చించుటకు నివాసయోగ్యమనందగు ఆలయ గోపుర మంటపధ్వజపతాకప్రాకారనిలయ నిర్మాణములును యావద్భారతభూమియం దచ్చటచ్చటనిర్మించి యందులోహదారు శిలాదు

లచే ధ్రువకౌతుక ఉత్సవ స్నపన బలిబేర అను పంచబేరాత్మకముగ శిల్పకళానైపుణ్యముతో చిత్రవిచిత్రములుగా శాస్త్రోక్తవిధముగా సిద్ధపరచి, శ్రీ భగవదాగమశాస్త్ర విధివిధానములచే నాలయ బింబాదులు ప్రతిష్ఠింపించి పూజించుచు శ్రీ వారి పరిపూర్ణకటాక్షమునకు పాత్రులై లోకకల్యాణము చేకూర్చుటకు నెన్నియో సులభసూక్ష్మ మార్గముల నిందు సమకూర్చబడినవి. వీనిని నియమనిష్ఠాగరిష్ఠులై యాచరించి, జ్ఞానతేజము ప్రకాసింప భజియించుచు భక్తాగ్రేసరులై నిత్యానంద తృప్తులగుదురుగాత యని సర్వదా ప్రార్థించుచున్నాడను.

శ్రీ ధన్వంతరి ప్రతిష్ఠా కల్ప గ్రంధ సంపాదన పరిశ్రమయందు సర్వవిధముల తోడ్పడిన మహాశయులకు కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనము లర్పించుట నా విధియై యున్నది. బహుకాలము క్రిందట మద్గురువర్యులగు శ్రీమాన్ రాజవైద్య పండిత దీవి వేంకటాచార్యులుగారు (పణుకూరు) కడుపుత్రవాత్సల్యముతో నన్ను శ్రీధన్వంతరిభగవానుని కృపకు పాత్రునిగ జేసిరి. సతతపరిణామియగు దేవభిషఙ్మణి బ్రహ్మరుద్రేంద్రాది నారదతపోమహిమాన్విత యక్షరత్నాగణములనుండి చరకఋష్యాది మానవులపరకు సుప్రసిద్ధ మహాధన్వంతరి యనపాంచభౌతిక దేహధారియై వ్యాప్తిజెందుచు యీ కలికాలమున ఉపకరించుచుం గ్రమాగతముగ పుణ్యభారతమునందు దశదిశలు వెలుగొందు పరమపురుషుడై అపరధన్వంతరియోయన యశఃకాంతులు చెలరేగ ఆయుర్వేదమార్తాండ భిషఙ్మణి వైద్యరత్న పండిత దీవి గోపాలాచార్య స్వరూపియై ఉద్భవించి ఆయుర్వేదమును పునరుద్ధరించెను. వీరి కాలమునందు శ్రీ ధన్వంతరి భగవానుని పూజాకల్పము నొకదానిని సంపాదించి సంస్కరించి ముద్రించి మనలోకమున కనుగ్రహించిరి. వారి యశోదీపికలను నిచట స్థిరస్థాయిగనుంచి మానవ పాంచభౌతిక దేహమును వదలి దివ్యదేహధారియై స్వర్గమునలంకరించిన శ్రీ ఆచార్య పాదారవిందములకు ప్రణావకుసుమము లర్పించుట మనవిధియై యున్నది ॥

ఇంతట శ్రీ వారనుగ్రహించిన పూజావ్రత కల్పమునందలి విషయముల నాదరించుచు నింకవైదుక విధిభాగము భగవచ్ఛాస్త్రములయందును శ్రీ ధన్వంతరి భగవానుని యంత్ర మంత్ర తంత్ర ఆలయ విగ్రహప్రతిష్ఠార్చనాది విశేషములందెలిపెడి సద్గ్రంథము లెచట లభించునా యని ధ్యానించుచుండ కొలదికాలమునకు నూజవీడు సంస్థాన పండిత వంశజులు బ్రహ్మశ్రీ వైద్యవిద్వాన్ గంటేల వేంకటప్పయశాస్త్రులవారు నాయెడ ఉదారమనస్కులై శ్రీధన్వంతరి యంత్రము నొసంగిరి. వారికిని యీ యంత్రమునకు ఉద్ధారమును శ్రద్ధతో సంపాదించి, మంత్రసిద్ధులు బ్రహ్మశ్రీ చెరుకుపల్లి నరసింహశాస్త్రులవారిచే సంస్కరింపజేసి, అందించిన బ్రహ్మశ్రీ పండితశిరోమణి చిలుకుల సత్యనారాయణవారికిని, ధన్వంతరి మహావిద్యా పూర్వ ఉత్తరామ్నాయ ఖండ మహామంత్రముల నిచ్చిన (బె॥ తా॥) ఆకెళ్ళవారి గొడవర్రు నివాసులు మంత్రనిష్ఠులు బ్రహ్మశ్రీ నిమ్మగడ్డ లక్ష్మీనరసింహ ఘనాపాఠిగారికిని, గుడివాడ తాలూకా కురుమద్దాలి గ్రామవాసులు, మంత్రవిద్యా గురువులు శ్రీమాన్ ముత్తేవి చలమాచార్య స్వామిచే సముపార్జిత తాళపత్ర గ్రంథములనుండి శ్రీధన్వంతరి స్థాపన పూజా ధారణ యంత్రోద్ధారములును, షడక్షరి, అష్టాక్షరి, ద్వాదశాక్షరి, ద్వావింశాక్షర, గాయత్రీ మంత్రోద్ధారములను ఆదరాభిమానులై అనుగ్రహించిన గురుపుత్రులకును యీమంత్ర యంత్రోద్ధారముల నెప్పటికప్పుడు శ్రమయనక, శిష్యవాత్సల్యముతో సవరణసంస్కారములు గావించి, పూజోపాసకుల ననుగ్రహించిన తెనాలిపట్టణవాసులును, మంత్రనిష్ఠాగరిష్ఠులును వేదమూర్తులును అయిన బ్రహ్మశ్రీ భాగవతుల దక్షిణామూర్తి శాస్త్రులవారి ప్రియపుత్రరత్నమును శ్రీరామ పంచముఖ ఆంజనేయోపాసక నిరతులు, శ్రీ వారి పదసరోజ సేవాతత్పరులకును అనంతప్రణామము లర్పించుచుంటిని. శ్రీభగవచ్ఛాస్త్రగ్రంథములలో ప్రసిద్ధిగాంచిన భృగుసంహిత అర్చనాధికారమునంగల శ్రీధన్వంతరి ప్రతిష్ఠాకల్పాధ్యాయమును అనుగ్రహించిన తిరుపతిక్షేత్ర శ్రీవేంకటేశ్వర సంస్కృత కళాశాలోపాధ్యాయులును

ఆగమశాస్త్రపండితులును, అయినశ్రీమాన్ వైయాకరణపంచానన రొంపి చర్ల భట్టర్ పార్థసారథి కృష్ణమాచార్యులు గారికిని ఈకల్పానుగుణముగా ఆర్షసంహితలు కల్పములను సమ్మేళవమొనరించి ప్రతిష్ఠా ప్రయోగా ర్చనావిధులను సుబోధకముగ శ్రీముఖము వ్రాసి, ప్రసాదించిన యీపూరుగ్రామవాసులును, బహుశాస్త్రామ్నాయ పండితవరేణ్యు లగు శ్రీమాన్ దేవయజనం వేంకటరామాచార్య సుధీమణులకును శ్రీ ధన్వంతర్యష్టోత్తర శతనామస్తోత్రాన్ని మంగళాచరణశ్లోకముల రచి యించిన (బె॥ తా॥) దేవరపల్లి నివాసులు శ్రీమాన్ కవితాతిలక, ముత్తేవి అనంతపద్మనాభాచార్యులవారికిని శ్రీ ధన్వంతరి సహస్రనామ స్తోత్ర కరావలంబ సుప్రభాత మంగళాచరణ ప్రాతస్స్మరణ శ్లోకము లను శ్రీ ధన్వంతరిమూర్తికి ప్రీతిగా రచనచేసి సంస్కరించి నాయెడ వాత్సల్యాభిమానులై పంపిన (రే॥ తా॥) ఉల్లిపాలెం నివాసులును శ్రీ భగవచ్ఛాస్త్ర విద్వాంసులును పండితాతిలకులునగు శ్రీమాన్ నానా మంగం రామానుజాచార్యవరేణ్యులవారికిని శ్రీ ధన్వంతరి చరణ పంచక శ్లోకములను భక్తిపురస్సరముగ సమకూర్చి యందించిన (కృ॥ జి॥) బల్లిపఱ్ఱుపుర వాసులును శ్రీ లక్ష్మీహయగ్రీవ పాదసేవా నిరతులయిన పండిత వేదాంతం అనంతపద్మనాభాచార్యుల వారి కిని, శ్రీ ధన్వంతరి సహస్రనామముల పూర్వవ్రాతప్రతిని దయతో పంపిన (తె॥ తా॥) అంగలకుదురు పుర వాసులు రాజవైద్య శ్రీయుత బలభద్రపాత్రుని భుజంగరావుగారికిని, అశేష కల్పగాథ లుపదేశించిన శ్రీమాన్ డాక్టరు భిషగ్వర గండికోట శ్రీనివాసరావుగారికిని, శ్రీధన్వం తరి మహామంత్రములు ప్రకారాంతరములుగానున్న ప్రతుల నను గ్రహించిన యోగసిద్ధపండితులు బ్రహ్మశ్రీ దంటు పార్థసారథిశర్మ గారికిని, ఈ గ్రంథమునకు అత్యంత ఉదారమనస్కులై పీఠికను వ్రాసి యిచ్చిన శ్రీమాన్ కవిరాజ ప్రతివాది భయంకరం కృష్ణమాచార్యా పర సుమిత్రమూర్తి వారికిని, నాకింకనేక విషయములయందు, సత్సలహా లొసంగిన విజయవాడ త్రిలింగ విద్యాపీఠ పండితోపాధ్యాయ వర్యుల వారికిని, బహుపండిత ప్రకాండులగు మహనీయులకును యీ గ్రంథ

సంస్కరణమునకు శిష్యవాత్సల్యతతో శ్రమజెంది సవరణగావించి ఆశీస్సులతో నొసంగిన శ్రీ భగవచ్ఛాస్త్రపండిత వరేణ్యులగు శ్రీమాన్ ఉత్తర తాళపాక చక్రవర్తుల శ్రీనివాసభట్టాచార్యుల వారికిని నిరతిశయ ప్రోత్సాహముల నుపదేశించు ప్రసిద్ధపండితులును గురువరేణ్యులు నగు (బె॥ తా॥) పోరంకి పురవాసులు శ్రీమాన్ పండిత వేదాంతం రాజగోపాలాచార్యులువారు, శ్రీమాన్ పండిత వేదాంతం శ్రీనివాసాచార్య ఘనపాఠివార్లకును ఈ గ్రంథమును తను శ్రీవైఖానస భగవచ్ఛాస్త్ర గ్రంథమాలయందు సప్తమానుబంధముగా ప్రకటన మొనర్చుటకు శ్రద్ధంబూని కార్యసాధకుల మొనరించిన రే॥ తా॥ నల్లూరుపురవాసులును విద్యానైపుణ్య సంపన్న యశస్కులగు శ్రీమాన్ భిషగ్రాజ దీవి వేంకటనరసింహాచార్యులవారికిని ముద్రణ కార్యములలో సాయమొనర్చిన పరమమిత్రులు పెదరావూరుగ్రామవాసులు శ్రీమాన్ తమిరిశ శ్రీనివాసాచార్యులు వారికిని, నాబంధు సుహృన్మిత్రులకును యీ గ్రంథమునకు తమ తమ పండితాభిప్రాయముల కృపచేసిన మహాపండిత పామరశ్రేష్ఠులగువారలకును నిరంతర కృతజ్ఞతా నమోవాకములర్పించుచున్నాను.

నింక తెనాలి ఓరియంటల్ పవర్ ప్రెస్ యజమానులకును పండితవర్యులకును, కార్యనిర్వాహకులకును ఏతన్ముద్రణా సందర్భమున సౌకర్యముకల్పించి శీఘ్రముగా నందించినందున కృతజ్ఞతలం దెల్పుకొను చున్నాడ.

ఇందు సమకూర్చిన విషయములయందు ప్రవేశ ప్రచారములేని క్రొత్తవాడనగుటయు, ఇదియే తొలిప్రవేశమగుటచేత గ్రంథమునందు లోపములెన్నెన్నో ఉండినవనియే తలచెదను. అట్టిలోపములను మహనీయులగువారు శ్రద్ధాదరములతో పరిశీలించి నాకందచేసినవానిని శిరసావహించి పునర్ముద్రణమున సవరించుకొందునని వేవేల ప్రార్థించు చుంటిని.

శ్రీధన్వంతరి భగవానుని అమోఘకటాక్షవీక్షణ భాగ్యముచేనింత శీఘ్రకాలములో యీగ్రంథమును ప్రజా హస్తరాజములయందు విరాజిల్ల చేయంగలిగినందులకు ఆ తేజోమూర్తిని ప్రార్థిస్తున్నాడను,

'లోకాస్సమస్తా స్సుఖినోభవంతు'

మంగళం సాగరోద్ధారాయ పీయూషకలశాయచ
ఆయుర్వేద స్వరూపాయ మంగళం శుభహేతవే॥

సర్వధారి సం॥
మాఘ బ ౧౧
బుధవారం
ది 23—2—49.

ఇట్లు
భవత్పాదరేణువు
వేదాన్తం లక్ష్మణాచార్యులు,
చోడవరం (కృష్ణాజిల్లా)

శ్రీ ధన్వన్తరయే నమః

పీ రి క

శ్రీమదఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకుండును, నిరవధిక కరుణా పరిపూర్ణ హృదయుండును, సకలచరాచర లోకావన దీక్షాపరతుండును, అపరిమిత కల్యాణ గుణాకరుండును, పరాత్పరుండును నగు శ్రీమన్నారాయణుండు నానారీతుల బాధల ననుభవించుచు దుఃఖాంబుధిని మునిగి తేలుచుండు దేవ మానవ తిర్యక్స్థావరాది సకలజీవుల కష్టంబుల నాలోకించి కరుణాతిరేకంబున నోర్వంజాలక పరవ్యూహ విభవాంతర్యామ్యర్చారూపంబుల నానారీతులగు నాకృతులనంది తత్తదుచిత కృత్యంబుల నిర్వర్తించుచు జీవకోటుల గాపాడుచుండును.

అందు పరాత్పరుండై పరాకృతినందియుండు శ్రీమన్నారాయణుండు ప్రకృత్యతీతంబును దివ్యంబునునగు త్రిపాద్విభూతియందుండి అచ్చటి నిత్యముక్తాదుల గాపాడుచుండును. త్రిపాద్విభూతికి భిన్నంబగు నేకపాద్విభూతియంగలి దేవ దానవ యక్ష రక్షో గంధర్వాదులగు దేవయోనుల కా త్రిపాద్విభూతి అగమ్యంబై యుంగుటచే నారాయణాది దేవుండు వారియందలి కరుణాతిరేకంబున వ్యూహాకారంబున పాలకడలికరుదెంచి శేషశయ్యంబరుండి వారి కష్టసుఖంబుల నాలకించుచు వారికి అండయై యుండుచుండును.

పరవ్యూహంబులు రెండును మానవాళికి అలభ్యంబులై యుండుట నెఱింగి యా దేవదేవుండు రామకృష్ణాద్యవతారంబుల ధరించి మానవులకు సరిసమానంబుగ వారితో కలిసిమెలసి తిరుగాడుచు వారితో పాటు కష్టసుఖంబులబొందుచు తనదయాతిరేకంబున వారిం గాపాడుచుండును. ఈయాకృతిని విభవాకృతియందురు. విభవావతారంబులును ఆ కాలము వారికితప్ప తక్కినవారికి అలభ్యంబైయుండుటచే నాపరాత్పరుండు ప్రతిజీవియందును అంతర్వ్యాప్తికలిగి చేరియుండి ఆజీవి సరియగు మార్గంబున నడచి బాగుపడు ప్రయత్నముల నాచరించుచు కాపాడుచుండును. దీనిని అంతర్యామి స్వరూపమని యందురు.

పైచెప్పబడిన మొదటి మూడురీతులగు భగవదాకృతులును ఆయా ప్రదేశములవారికిని కాలములవారికినితప్ప తదన్యుల కలభ్యంబులై యుండుటచేతను అంతర్యామిరూపంబును అవ్యక్తంబై అజ్ఞుల కగోచరంబై యుండుటచే సర్వసులభమై యుండకుండుటచేతను సర్వకాలములయందును సర్వదేశములయందును సర్వసులభంబై యుండురీతిని నా భగవానుడు అర్చారూపంబున నేర్పడియుండి అందరిచేతను పూజల నందుచు అందరిని కాపాడుచు మానవులు కోరినచోటుల నంతటను నధిష్ఠానంబు నంది యుండును.

ఆ భక్తాధీనుడగు దేవుండు చెట్టునందో పుట్టయందో ద్రామునందో శాతియందో లోహంబుననో యంత్రంబుననో వారివారికి ఇష్టము కలిగిన రూపంబులతో " మంత్రాధీనంతు దైవతమ్ " అనునట్లు మంత్రబద్ధుండై యధిష్ఠించియుండి వారేర్పరచిన యావాసంబును తమ కావాసంబుగా గ్రహించి వారి వారి శక్త్యముగనో ప్రియముగనో దోచిన యాహారంబుల స్వీకరించుచు పూజోపచారముల నందుకొనును. సంతుష్టుండై యుండి వారి వారి కష్టసుఖంబులకు తోడు నీడయై యుండును.

ఇట్టి యీ రూపంబును అర్చారూపంబందురు. యీ అర్చారూపము సర్వసులభమై సర్వప్రాప్యమై సర్వగమ్యమై యుండుటచే మన దేశంబున నన్నిచోటులను వెలసియున్నది.

మున్ను కృతయుగంబున దేవకార్యమును సాధింప పాలకడలి ద్రచ్చునెడల నందుండి యమృతకుండికనందుకొని శ్రీధన్వన్తరి రూపంబున నాయాదిదేవుండవతరించి యుండుట నిగమాగమేతిహాస పురాణ ప్రసిద్ధమగు విషయమై యున్నది. ఈ యవతారము విభవావతారము ఆవిభవ ధన్వంతరిమూర్తి అమృతకార్యమును నిర్వర్తించిన పిమ్మట 'దేవభిషక్కు' గ నేర్పడి యుండినట్లు కన్పట్టు చుండినది. ఈ యవతారమునకు వేదములయందు " దేవానాంభిషక్ ప్రథమో దైవ్యోభిషక్, భిషగ్రత్నోహమిమావద త్తద్భేషజం ఆవాతవాహి భేషజమ్" అని నిగమాగము బహు ప్రమాణములచే దేవభిషజ్ఞామము ప్రసిద్ధి

నంది యుండునట్లు కానవచ్చుచున్నది. సుప్రసిద్ధ పురాణముల యందీ యవతారమునకు "ధన్వంతరి" యను నామము కలిగినట్లు కానవచ్చుచున్నది.

శ్రీరామకృష్ణాద్యవతారంబులవలె నీ ధన్వంతర్యవతారమునకును ఆ యవతార కాలమునకును దేశమునకును భిన్నములగు దేశకాలముల యందుండు వారికి కూడా ప్రత్యక్షారాధన సంభవమగుట కనుకూలములుగ అర్చారూపమును, ప్రతిష్ఠయు, ఆలయమును, యంత్రములు, పూజలును, వ్రతాదులును ఏర్పడియున్నవి వీని విధానము లన్నియు వేదముల యందును, ముఖ్యముగ ఆగమగ్రంథముల యందును, మంత్రశాస్త్రములయందును కనపడుచున్నవి, ఈవిధి విధానము లన్నియు సంపాదించువారు లేనందున అవి ఇంతవరకును అలభ్యములై కానరాకుండినవి. ఆయాలయ మంత్రి తంత్రములు లేవని భ్రమచెందు స్థితి కలిగియుండి యున్నది.

ఇట్టి స్థితియందు కృష్ణాజిల్లా చోడవరంగ్రామ నివాసులు శ్రీమాన్ వేదాంతం లక్ష్మణాచార్యులవారు బహుశ్రమలకు లోనై వేదముల నుండియు, ఆగమములనుండియు, మంత్రశాస్త్రముల నుండియు సంపాదించి శ్రీ ధన్వంతరి భగవానుని ఆలయాది అర్చా విగ్రహ ప్రతిష్ఠలు, యంత్రమంత్రోద్ధారములు, అర్చన పూజాపురస్కార జపహోమ తర్పణధ్యానాది విధానములు, శతసహస్రనామ స్తోత్రాదికములు మొదలగు సర్వాంగములను సమకూర్చి ఆయాపండితవర్యులచే సంస్కరింపజేసి లోకోపకారము కొరకు ఈ గ్రంథరూపమున ప్రకటించి యున్నారు.

ఆ శ్రీధన్వంతరి భగవానునియందు శ్రీమాన్ ఆచార్యులవారికి కలిగియుండు అనతిశయ భక్తియొక్క ప్రభావమువలననో, శ్రీధన్వంతరి వారికి ఆచార్యులగారియం దేర్పడియుండునట్టి అపార కరుణా మహిమ వలననో వారికీ యతిరహస్యవిషయ సముదాయము లన్నియు నతిశీఘ్రకాలములో లభ్యములైనవని నేను పూర్తిగ తలంచుచున్నాను.

శ్రీ ఆచార్యులవారిదివరకు శ్రీ ధన్వంతరిపూజా వ్రతకల్పమను గ్రంథము నొకదానిని ప్రచురించి ధన్వంతరి భక్తబృందమున కుపకృతి యొనరించి యున్నారు. ఇప్పుడీ గ్రంధమువలన అశేషజనమునకును ఆయురారోగ్య భాగ్యములు కలిగి మహోపకార మేర్పడగలదని గట్టిగఁ జెప్పుచున్నాను.

ఈ గ్రంథప్రచురణమువలన శ్రీ ధన్వంతరి దేవాలయములు సక్రమమగు పద్ధతిని ప్రతిష్ఠింపబడి వానియందలి విగ్రహములు యంత్ర మన్త్ర జప ధ్యాన ప్రభావములవలన భక్తబృందము యొక్క ఆయురారోగ్యములు సంరక్షింపఁబడి దేశసౌభాగ్యము పెంపొందుగాకయని యాశాసించుచున్నవాడను.

విజయవాడ }

ఇట్లు
కవిరాజ ప్రతివాది భయంకర కృష్ణమాచార్యులు

శ్రీ

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః

శ్లో॥ ధన్వన్తరి ర్నిఖిలనిర్జర మౌళిరాజ
న్మాణిక్య రఞ్జితపదామ్బుజయుగ్మ రుక్మః ।
దత్వాముదా సకల భాగ్యనిధాన భూత
మారోగ్య భాగ్యమవతాద్దయయా సదా నః॥

అయిభోః ఆస్తికాస్సర్వే శ్రేయోభిలాషిణస్సుధియః సువిదితమే వైతత్తత్ర భవతాం ప్రమాణమూర్ధన్యేషు శ్రుతి స్మృతి పురాణాదిషు భగవాన్ సర్వేశ్వర శ్శ్రీమన్నారాయణ స్సత్యసఙ్కల్పోఽనాదిరోగ్యాది దుఃఖసముద్రమగ్న సకల చేత నోద్దిధీర్షయా విగృహీత ధన్వన్తరి రూపస్సకల సురాసుర మథ్యమాన సుధామ్బురా శేరవతతారేత్యాఖ్యానం ప్రసిద్ధమాస్త ఇతి (యథా) అథర్వవేదే తృతీయ కాణ్డే యజుర్వేదామ్నాయ మన్త్రబ్రాహ్మణే తృతీయాష్టకే సప్తమప్రపాఠకే చతుర్థాను వాకేచ, వర్తమాన శ్రీధన్వన్తరి షడక్షరాష్టాక్షర ద్వాదశాక్షర ద్వాత్రింశాక్షర గాయత్రీ; మృతసఞ్జీవనీ మహామన్త్ర జాతం సర్వం, గ్రన్థేఽస్మిన్ దరీదృశ్యతఏవ, “ విఖనసామునినా ” మితిశ్రుతి ప్రసిద్ధమహిమ్నా భగవతా విఖనోమహామునినా ప్రణీతే శ్రీవైఖానస గృహ్యసూత్రే “ యద్వైకిఞ్చ మనురవదత్తద్భేషజ ” మితివేద ప్రతిపాదిత మహాప్రభావే విరచితే, మానవేధర్మ శాస్త్రేచ, వైశ్వదేవ ప్రకరణే “ధన్వన్తరయేస్వా”హేతి ధన్వన్తరేః ప్రాధాన్యం ప్రత్యపాది. అపిచ, శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే ద్వితీయస్కన్ధే సప్తమాధ్యాయే భగవత ఏకవింశత్యవ తారవర్ణనే:

శ్లో॥ ధన్వన్తరిశ్చ భగవాన్ స్వయమేవకీర్తిర్నామ్నానృణాం ।
పురురుజాం రుజ ఆశుహన్తి । యజ్ఞేచభాగమమృతాయురవా వరున్ధ॥
ఆయుష్యవేదమను శాస్త్ర్యవతీర్యలోకే ఇతి

ఏతదర్థవివరణం వ్యాఖ్యానేషుద్రష్టవ్యం దిదృక్షుభిరితి విస్తరభియా న లిఖ్యతేఽత్ర. తత్రైవషష్ఠస్కన్ధేఽష్టమాధ్యాయే నారాయణ వర్మోపదేశే “ ధన్వన్తరి ర్భగవాన్ పాత్వపథ్యా” దితిచ

అన్యచ్చ, ధన్వన్తర్య వతారతిథివారనక్షత్రాదికం తజ్జయన్తీ పూజామన్త్రకల్పాదికం తత్కథాప్రస్తావాదికంచ శ్రీమద్బ్రహ్మాణ్డ పురాణాన్తర్గతం సర్వం తత్ప్రకాశ్యతే.

అథచ ధర్మార్థకామమోక్షాణాంచతుర్ణామపి పురుషార్థానామాదిమసాధనత్వే ననిర్ణీతమిదమ్మానవశరీరమనామయేనానువర్తమానమేవహి పూర్వోక్త పురుషార్థోపకరణంభవిష్యతీతి ప్రత్యక్షాదేవగమ్యతే తతస్తాదృశారోగ్యస్యసకల శరీరి సమభిలష్యమాణ స్యావశ్య సాధనభూతభైషజ్య ప్రతిపాదక మాయుర్వేదమితి,

తదుపదేశకశ్చనిరవధిక కృపాసిన్ధుః భగవాన్ సకల జగదుద్దిధీషు శ్రీధన్వన్తరి రితి విజానతాం సర్వేషామస్మాకం స ఏవసమారాధ్య ఇతినిశ్చీయతే. అతస్తత్ప్రసన్నతా సంపాదనాయ తత్సమారాధనమే వానవరతం శ్రద్ధాభక్తిపురస్సరం యథోక్తమార్గేణ కర్తవ్యమితి, మహర్షయః ప్రతిపాదయన్తి. కుర్వన్తిచైవమేవ మహాన్త స్స్వస్వదేశేషు పారమ్పర్యేణ విద్వదగ్రేసరాః॥

తత్సమారాధనంచ తత్ప్రతిమార్చనధ్యాన జప తర్పణ హోమ విప్రభోజన జయన్త్యుత్సవాదికమేవభవతి. తత్ర ప్రతిమార్చనంతు యథోక్తక్రమేణ శిలాసఙ్గ్రహణ విగ్రహనిర్మాణ భూపరీక్షాఽలయనిర్మాణ పూర్వక మహాప్రతిష్ఠా పూర్వకమేవ సమాచరణీయమితి విదాంకుర్వన్తు విద్వాంసః॥

తత్ప్రతిష్ఠార్చనమహోత్సవ స్నపనవిశేష పూజావిధానస్తు క్రమ "భృగుర్మే హృదయమస్తు. సర్వే అస్యేమానయోఽఙ్గ భూతాః" "భృగుః కవీనాం" "మహర్షీణాం భృగురహం" మిత్యాదివచన జాతసువిదిత ప్రభావేన శ్రీమతా భగవతా భృగుణాఽను గృహీతే భగవచ్ఛాస్త్రీఽర్చనాధికారే సమ్యక్ప్రతి పాదితమ్. తత్త్వేతద్గ్రన్థమధ్యే సంయోజితం పశ్యన్తు పణ్డితవరేణ్యాః॥

భగవతి ధన్వన్తరేణ భక్తిమద్భిశ్చ దాస్తికశిరోమణి భిర్మహతా ఉత్సాహేనముద్రాపితోఽయంగ్రంథ ఇతి నితరాంమోదావహోఽసౌ విషయః, అపితు యత్ర క్వాప్యస్మద్దేశే యథావిధి శ్రీధన్వన్తరేరాలయ నిర్మాణ ప్రతిష్ఠామహోత్సవాదికం విధాయ సోత్సాహం కృతకృత్యాస్సన్తో భగవతో ధన్వన్తరేః కృపాయాః పాత్రతా ముపగచ్ఛేమసర్వేవయమ్. ఏవంచేదే వముద్రితస్యాస్య గ్రన్థస్యచరితార్థతా స్యాదత ఏతదేవముఖ్యం కర్తవ్యమితిచ ఆస్తికాగ్రేసరాన్ ముహుర్ముహుర్నివేదయామః॥

అథచ, అనేకేభ్యః సకాశాత్తాంస్తాన్ విషయాన్ మహతా ప్రయాసేన సంపాద్య యథాశక్తి విద్వద్భిస్సంశోధయిత్వా స్వకీయేన ధనేన గ్రన్థమిదం సర్వజనోపకారకం ముద్రాపయిత్వా మహాశ్రమ మనుభోక్త్రే శ్రీమద్భృగుకులామ్బుధి రాకాసుధాకర (వేదాన్తం) శ్రీవైఖానస భగవచ్ఛాస్త్రపారదృశ్వ సకలసద్గుణ మణిభూషిత శ్రీవేఙ్కటనృసింహాచార్య మనీషివరేణ్య సతీలలామభూత వేఙ్కమామ్బాగర్భశుక్తి ముక్తాఫలాయమానాయ శ్రద్ధాభక్తివినయాస్తిక్యాది సుగుణ విభూషితాయ చిరంజీవినే లక్ష్మణదేశికసుధీవరాయ సహ కుటుమ్బాయ చిరాయురారోగ్యపుత్ర పౌత్ర ధనధాన్య విద్యావినయాది సర్వసంపదస్సమను గృహ్ణాతుకరుణాకరో భగవాన్ శ్రీధన్వన్తరిరితి నిత్యమాశాస్మహే॥

ఇత్థం భగవద్భాగవత చరణరేణుః

ప్రస్తుతవసతిః: ఏలూరు } శ్రీ భగవచ్ఛాస్త్రీత్యాది, పండిత ఉత్తరతాళపాక చక్రవర్తుల శ్రీనివాసభట్టాచార్యః

దృష్టోమయాఽఽకలితశ్చ ధన్వన్తరి ప్రతిష్ఠాకల్పాఖ్యోఽయం నిబన్ధన గ్రంథః శ్రీమాన్ వేదాన్తం లక్ష్మణాచార్య సంపాదితః। దైవానాగతే వైదికధర్మ ప్రచారే దురాచారదంతురేఽస్మిన్నపికలి కాల భాగేతృషార్తస్యేవ లోకస్యజలాశయ ఇవాఽయం సంతర్పకః। చికిత్సకానా మవశ్యసంఖ్యావ్యతయా శ్రీచరకాచార్య ప్రతిపాదితోహి దైవవ్యపాశ్రయః। తత్సంపాదనాయతదధి దైవతోపాసనా।తదధిగమాయ నిబన్ధన గ్రన్థశ్చావశ్యకః। తాదృశగ్రంథావసర కాలేఽస్మిన్నయ ముపస్థితః శాస్త్రపథికానాం నమేరురివ మధ్యేమార్గం। ఏతదాలంబనేనాన్య చికిత్సకాస్సర్వేపి శ్రీధన్వన్తరికటాక్షోపలబ్ధ చికిత్సాసామర్థ్యాస్సంతో పురుషార్థవిఘ్న భూతరోగానీ తాన్నిర్ణుద్య సుఖమాపాదయంతు లోకస్యేత్యాశాస్మహే॥

బెజవాడ
రామనగరం
ది9-1-1949 }

ఇతి
వైద్యవల్లభ రాజ్ఞీ వెంకటాచలపతి ప్రసాద మహాగ్నిచిత్

విదితచరమేవ భవద్భిర్వైద్యస్య సమానాధికరణం వచనం యన్మహావిష్ణురేవ లోకానుద్ధిధీర్షుః ధన్వన్తరి రూపేణఅవతతారేతి తేనచ మహదుపకృత మాయుర్వేద విద్యాసమర్పణేనలోకస్యేతిచ, అతఃతద్విద్యోపజీవినాం అన్యేషాంచ తదుపాసనయా తదను గ్రహార్థినాం తదుపాసనా మార్గానవబోధేన నిర్విణ్ణానాం శ్రీమదాచార్య వర్యైః వేదాన్తం లక్ష్మణాచార్యైః శ్రీధన్వన్తరి కరుణాకటాక్షపాత్రైః ప్రఖ్యాపితమిదం గ్రంథరత్నం చింతామణిరాసీదిత్యత్రన కాపి విప్రతిపత్తిః అత్రచ ప్రకటితం ప్రతిష్ఠా అర్చనా యన్త్రమన్త్రాదికం సుగమతయా ఉపాసకలోకస్య మహదుపకరిష్యతీతి స్థాలీపులాకన్యాయేన గ్రంథం పరిశీలయతామయా నిరటంకి గ్రంథసంపాదకాః శ్రీమదాచార్యపాదాః స్పృహణీయ చరితా ఇతి విజ్ఞాపయామి.

మకాం
విజయవాడ }

బుధవిధేయః
న్యాయవేదాన్త పండిత, సాహిత్యశిరోమణి,మన్త్రార్ణవ,
చల్లా గోపాలకృష్ణశాస్త్రి,

శ్రీమద్ధన్వన్తరిప్రతిష్ఠాకల్పనామకమిదంపుస్తకం సాకల్యేనసావధానేనఅవలోకితంమయా అత్రయావదావశ్యకం ప్రతిష్ఠావ్రతపూజోపయుక్తం విధానంతావత్సకలం సంయోజితం ఈదృశమిదంపుస్తకం శ్రీమద్ధన్వన్తరి ప్రబోధితైః ఏతత్సంపాదన బద్ధాదరైః శ్రీమద్వేదాన్త లక్ష్మణాచార్యైః ప్రసాధ్యప్రకాశితం। అతః నిగమాగమ ప్రసిద్ధమిదంపుస్తకం। శ్రీమద్ధన్వన్తరి ప్రసాదప్రేప్సుభిః సర్వైరాస్తికజనైః సాదరం పరిగ్రాహ్యం. ఆచరణీయంచ తదనుసారేణేతి నివేదయామి॥

త్రిలింగమహావిద్యాపీఠం
విజయవాడ
ది 20-12-48 }

ఏవంనివేదయితా,
తర్క-వేదాంతాచార్యః
మద్దులపల్లి మాణిక్యశాస్త్రీ.

శ్రీ ధన్వంతరి ప్రతిష్ఠాకల్పమను గ్రంథమును చూచి సంతసించినారము. యీకల్పమును మధుకరన్యాయముచే సమకూర్చిన శ్రీలక్ష్మణాచార్యులు వారి అప్రతిమానశక్తి కడు శ్లాఘనీయము. ఈయది ధన్వంతరియందు వీరికిగల సహజభక్తి భావమును వెల్లడించుచున్నది. అంకురకోరకాది న్యాయముగ నీయత్నము ఫలవత్తరమై కీర్తిగాంచుగాత. విషయాన్తర స్పర్శము బ్రహ్మాస్త్రశణవల్కలన్యాయ ప్రతిబద్ధముగాన ఉపేక్షణీయము. వీరి సేవాఫలముగా ధన్వంతరి వాంఛితార్థములను సమకూర్చుగాత.

అప్పికట్ల }
దీ 21-2-49

తర్క వేదాన్త మహావిద్వాన్ పణ్డిత
వేదాన్తం జగన్నాథాచార్యులు

అపరోక్షమేతైత దస్మాకం సమూలఘాతం సమున్మూలితార్ష సంప్రదాయానాం కుతర్కరాశేస్మిన్ కలుషితహార విహారవ్యవహార సంకలితే కలికాలేఽస్మన్మూలధన సర్వస్వాపౌరుషేయ వేదవాఙ్మయవిజ్ఞాన గంధోఽపిమృగ్యతే। మృగ్యతేతరాంతన్మూల భూతస్మృతి పురాణాగమాదిసర్వస్వమపి। కర్మకాణ్డానుసారిభిశ్చతే చైకత్వసంఖ్యా పూరకైరపి నవాసమీచీన స్తత్సంప్రదాయ స్సమూఫలభ్యతే। ఇయమీదృశీదానీంతనా దుస్థితిర్భారత పుణ్యభూమౌ। కిమితోఽధికం విషాదస్థానంనామ। ఏవంస్థితే వైదిక ధర్మసాధనం। 'శరీరమాద్యంఖలు ధర్మసాధన" మితి నాంతరేణశారీరక మలాపకర్షణంసంభవతి. తత్రచ, వ్యాధ్యాస్స్యుర్మహర్షీణాంరసాయనాధికారే॥ ఇతిచరకాచార్య ప్రతిజ్ఞయాఽఽయుర్వేదాసాధ్యస్యాభావాత్తదధిదైవత ధన్వన్తరిప్రతిష్ఠాకల్ప సంకలనే సంకల్పః. సనాతనధార్మిక మార్గమూలసూత్రం శ్రీవేదాంత లక్ష్మణాచార్యాణాం పండితప్రశంసా పాత్రమితి విశ్వసితి.

వైయాకరణ భూషణ బాలసరస్వతి
సర్వతన్త్రస్వతంత్ర కళాశాలా ప్రధానాచార్యః
తాడేపల్లి సాంబమూర్తిశాస్త్రీ

విజయవాడ }
దీ 15-12-48

శ్రీమద్భిఃవేదాంతం లక్ష్మణాచార్య వర్యైఃప్రకటితః శ్రీమద్ధన్వన్తరిప్రతిష్ఠాకల్పనామకోగ్రంథః సమగ్రందృష్టః అత్రచ సంప్రతిలోకే దుష్ప్రచారంగతాః ఐహికాముష్మికోభయవిధ శ్రేయస్సంపాదక శ్రీవైద్యరాజోపాసనోపయోగినః। తత్తన్నిగమాగమస్థాః," ధన్వన్తరిప్రతిష్ఠావిధిః ధన్వన్తరియంత్రమంత్రోద్ధారవిధిఃధన్వన్తరి సహస్రనామావళిః ఇత్యాదయో విషయాః క్లేశలభ్యాః సమగ్రతయా సంగృహీతాః అనేనచ ప్రయత్నేనలోకేస్మిన్ ఆయుర్వేద చికిత్సాయాఽత్యావశ్యకో భగవదుపాసనా ప్రకారః శ్రీమద్భిరాచార్య మహాభాగైః ప్రకటితోభవతి విషయేస్మిన్ తైః బహోఃకాలాదారభ్య అన్వేషణం కృతం, అత్రైవ ఉద్యోగస్సఫలీ

కృతః ఆసేనోపాసేనమానం ధన్వన్తరి స్వరూపో భగవానాచార్య వర్యాయ పరంపరి తుష్ట ఇతి తర్కయామి॥

త్రిలింగమహావిద్యాపీఠమ్
విజయవాడ
ది 13-12-48

పూర్వమీమాంసాపండితః
డాంగే వీరేశ్వరశాస్త్రి

శ్రీధన్వన్తరి ప్రతిష్ఠాకల్పోఽయమ్ ఆచార్యమహాభాగానాం చిరంతనస్య, అగణిత పరిశ్రమస్య, అక్రాంతారంభస్య గుణగవేషణ ప్రవణస్య, అవసానాల్పవ్యవసాయస్య, అభినంద్యం సాధకజన శిరోధార్యం మహత్తరం ఫలమ్. విశ్వసిమః అభిలషితార్థకరం పరాం సంపాదయన్ నితాంతముపకుర్యాత్సాధక లోకస్యేతి॥

అమృతలూరు
ది 21-1-49

విద్వాన్ భిషగ్రత్న
నాగలింగం వేంకటేశ్వరశాస్త్రి

శ్రీమాన్ వేదాంతం లక్ష్మణాచార్యులు గారు బహుకాలము కృషిచేసి పలు విధముల పరిశోధనలుసల్పి పెక్కు ప్రాచీనగ్రంథములనుండి విషయసేకరణ మొనర్చి శ్రీధన్వంతరి ప్రతిష్ఠాకల్పమును గ్రంథరూపమున ప్రకటించుట యెంతయు ముదావహము. ఇందు సమగ్రముగ ప్రతిష్ఠావిధానము వివరింపబడుటయే గాక సామాన్యముగ నెల్లరకును ప్రత్యహము ననుసరించదగిన ధ్యానోపాసనా క్రమము విధియుక్తముగ నున్నది. కాన నింతటి ప్రయోజనమును వినియోగించుకొని శ్రీ ఆచార్యులవారు పొందిన శ్రమను సార్థక మొనర్చుట వైద్యులకును వైద్యేతరులకును కర్తవ్యము [illegible]

శ్రీ వేంకటేశ్వర ఆయుర్వేద కళాశాలాధ్యక్షులు,
ఆయుర్వేదభూషణ, పండిత
నోరి రా. శాస్త్రి A K. A. C.

విజయవాడ
ది 22-2-49

శ్లో॥ ధన్వన్తరి శ్రీచరకాదియోగి స్వాంతాంబుధేః పార్వికచంద్ర బింబః ।
పీయూషపాణిర్భువి కంచదజ్యాత్ వేదాంత్యుపాఖ్యాయహి లక్ష్మణాయ॥ ౧

శ్లో॥ వ్యాధించ లక్ష్మీం కురుతాం న అధిం । దేవేన్ద్ర ధన్వంతరి కాంతిభిర్వా ।
సంకాశ భాగ్భూధనుషా సుపక్ష్మ జ్యోతేకటాక్షేక్షణతీక్ష్ణబాణా॥ ౨

విదితమేవైతత్ భూమండలమండిత పండిత ప్రకాండానాం యత్ ఆయుర్వేద వైద్యవసుంధరోద్ధర్తా ధన్వన్తరి రితి. తస్య ధన్వన్తరేః ప్రతిష్ఠాపూజాది విధాయకం ప్రాచీనతమం పుస్తకం లుప్తమేవాసీదితి, స్వకార్యదక్షైరస్మాభిశ్చింతితం । ఏతన్మధ్యే కేచన ఆచార్యాః కృష్ణాతరంగిణీతట చోడవరగ్రామవాసినః వేదాంతోపనామక లక్ష్మణాహ్వయాః భగీరథ ఇవ ధన్వంతరి ప్రతిష్ఠా పూజాదిబోధక ప్రాచీనతమ పుస్తకతటినీం. తత్ర తత్ర అనవరత ప్రయత్నేన భూమౌ అవతారయిత్వా తస్యాం

అస్మాభిస్సాన్నిధ్యం చ కారయిత్వా సర్వైరపి అస్మాభిః సద్బృంహణం చ సంపాదయిత్వా సార్థకనామకాః లక్ష్మణాః విరాజన్తే। అతః అవశ్యం ఆజన్మ అస్మాభిః తేషాం లక్ష్మణానాం ఋణవిముక్తా తథా ప్రయతనీయం యథా వయం భవేమ॥

కించ నిర్దుష్టం మద్దృష్టం సర్వేష్ట మిదం పుస్తకం అతీవ భిషగ్వరాణాం అన్యేషాం సర్వేషామపి శ్రీ ధన్వంతర్యనుగ్రహ గ్రహోపకారకం ఉన్నతోన్నతరహస్య వినయకం 'సంజీవిన్యౌషధిరివ' శోభతే। అతః అవశ్యం నీరోగకాంక్షిభి రస్మాభిరాదరణీయ మిదమితి మమ ద్రఢీయసీ మతిః॥

ఇతి, శివమస్తు

విజయవాడ
15-12-48

వే. రామస్వామిశాస్త్రీ
సలక్షణ యజుర్వేద ఘనపాఠీ
సర్వతంత్ర స్వతంత్ర కళాశాలోపాధ్యాయః

ధన్వంతరి ప్రతిష్ఠాకల్పము అను యీ చిన్న పుస్తకముపై నాయభిప్రాయమును వ్రాయుమని గ్రంథప్రకాశకులు నన్ను ఆదేశించుటచే ధన్వన్తరి భగవానునికి యథోచిత వాచిక కైంకర్యమును చేయు మహాభాగ్యము యాదృచ్ఛికముగా నాకు లభింప జేసినందుకు వారికి నా కృతజ్ఞతను ముందుగా నివేదింపవలసియున్నది.

ఈ గ్రంథప్రతిపాద్యుడగు శ్రీధన్వంతరి భగవానుడు శ్రీమహావిష్ణుని యవతారమనుట శాస్త్రప్రసిద్ధము. శ్రీ మహావిష్ణువు నందలి జగత్స్థితి నిర్వాహకత్వ లక్షణమునకు ఈ యవతారమే ముఖ్యనిరూపకమని చెప్పవచ్చును. సతతపరిణామి యగుటచే యుపచయాపచయములకు గురియగు నొక్క పాంచభౌతిక దేహమును వివిధవ్యాధులకు లోనైయుండుట యనుభవసిద్ధము. వ్యాధులనుండి సంరక్షించుకొనినగాని 'భద్రంకర్ణేభి శ్శృణుయామ దేవాః' అనునట్లు దృఢగాత్రములతో 'కుర్వన్నేవేహ కర్మాణి జిజీవిషే చ్ఛతగ్ం సమాః' యని చిరకాలము భగవద్గుణానుభవము చేయుటకు మహర్షులు ఉద్దేశించిన చిరకాలజీవితము నిర్వాహ్యము కాదు. రోగములు లేకుండినగాని జీవితము రుచింపదు. రోగములకు శరీరమే ఆధారము. ఇట్టియెడ శరీరధారులు తమకు రోగములు రాకుండునట్లు కాపాడుకొను మార్గములను ప్రాథమికముగా వచ్చురోగముల పరిహారమును దేశకాల సాత్మ్యముల ననుసరించి చేసికొనదగిన చికిత్సలను తెలిసికొనుట యావశ్యకము. పరమకారుణికుడగు శ్రీమన్నారాయణుడు సమయమును ప్రతీక్షించుచు దేవాసురయుద్ధమందు సముద్రమథన వ్యాజమును సంకల్పించి దుస్సాధ్యమగు కార్యమున నిఱుకటములవారికి సాయమై కూర్మరూపమునుదాల్చి మంథరపర్వతమున కాధారమై మంథనకార్యమును నిర్వర్తించి లోకోజ్జీవనమును నౌషధీప్రభవమానకగు నమృతమును చేధరించి ధన్వంతరిరూపమున నవతరించి యదే సమయమున నసురుల నేమరించుటకై మోహినీవేషమును ధరించి యాయుర్వేదమును ప్రవర్తింపజేసెను.

ఈ ఆయుర్వేదమునందు ఆరోగ్యజీవితమునకు వలయునన్ని సాధనములు పరిపూర్ణముగ నుపదేశింపబడినవి. భగవానుని యే యవతారములందునుకాని రాని మహాత్త్వము ఈ అవతారమందు వ్యక్తీకరింపబడుటను మనమిచ్చట జ్ఞాపకమునందుంచుకొనవలయును. యోగపద్యమున కూర్మముగను, ధన్వంతరిగను, మోహినిగను మూడవతారములను ధరించుటయే ఇందలి వైలక్షణ్యము

ఇట్టి మహనీయుని విగ్రహరూపమున నర్చాసమాధియందు ఆరాధించుట చేతనునికి స్వరూపప్రాప్తము. దీనికి వలయు ప్రతిష్ఠార్చనావలు మంత్రయంత్రములు యీ పుస్తకమునందు ప్రచురింపబడినవి. సమారాధనభేదములగు జపహోమతార్చన ధ్యానములకు ప్రయోగరూపముగ శ్రీ ధన్వంతరిదేవుని యుపాసన విధానము పరిపూర్ణముగ సులభశైలిని ఇందు సంధానము చేయబడుటచే ఇయ్యది సాధకులకు పరమోపకారి కాగలదు. ఇట్టి గ్రంథమింతవరకు యేభాషయందు గాని ప్రచురింపబడలేదని తలచెదను.

భగవచ్ఛాస్త్ర సంహితలలో నీకల్పమును మహర్షులు వివరించుట యెంతయు ఆశాజనకముగ నున్నది.

శ్రీ ధన్వంతరి భగవానుని ప్రశంస శ్రీ భాగవతమున మూడు చోటులందు చెప్పబడినరీతి నుదహరించి యీ ప్రసంగము ముగించెదను.

సురసురాణా ముదధిం మథ్నతాం మందరాచలమ్
దధ్రేకమఠ రూపేణ పృష్ఠఏకాదశే విభుః॥ ౧౬

ధాన్వంతరం ద్వాదశమం త్రయోదశమమేవచ
ఆపాయయ త్సురానన్యాన్ మోహిన్యా మోహయన్ స్త్రియా॥ ౧౭

(శ్రీ భాగవతే స్కంధే ౧ అధ్యాయే 3)

ధన్వన్తరిశ్చ భగవాన్ స్వయమేవకీర్తిః
నామ్నాం నృణాం పురుభుజాం రుజఆశుహన్తి
యజ్ఞేచ భాగమమృతాయు రవావరుంధ
ఆయుష్యవేద మనుశాస్త్యవ తీర్యలోకే॥ ౨౧

(స్కం ౨ అధ్యా ౭)

అథోదధేర్మథ్య మానాత్కాశ్యై రమృతార్థిభిః
ఉదతిష్ఠన్ మహారాజపురుషః పరమాద్భుతః॥ 3౧

దీర్ఘపీవర దోర్దండః కమ్బుగ్రీవో రుణేక్షణః
శ్యామల స్తరుణః స్రగ్వీసర్వాభరణ భూషితః॥ 3౨

పీతవాసా మహోరస్కః సుమృష్ట మణికుణ్డలః
స్నిగ్ధకుంచిత కేశాన్తః సుభగః సింహవిక్రమః॥ 33

అమృతాపూర్ణకలశం బిభ్రద్వలయ భూషితః
స వై భగవత స్సాక్షాద్విష్ణో రంశాంశసమ్భవః॥ 38
ధన్వన్తరిరితిఖ్యాతః ఆయుర్వేద దృగిజ్యభాక్
(స్కాం ౮. అధ్యా ౮.)

ఈ చిన్నయంశమును వ్రాయుట కవకాశ మొసగిన గ్రన్థప్రకాశకులకు మతి యొకతూరి నాకృతజ్ఞతను నివేదించుచున్నాను.

తిరుపతి
సర్వధారి, మార్గశిర
శుక్లసప్తమీ

పార్థసారథిః
శ్రీ వైఖానస విద్యాలయము,
ఆకులమన్నాడు

శ్రీ వేదాంతం లక్ష్మణాచార్యులుగారు ప్రచురించిన శ్రీ ధన్వంతరి ప్రతిష్ఠాకల్పము చూచియున్నాను. ఇది సాంప్రదాయసిద్ధముగ సమకూర్చబడియున్నది. వీరి ప్రయత్నము సఫలము అగుగాక.

ఆరోగ్యమందిరం,
బెజవాడ.
29—12—48

భిషగ్రత్న
డా॥ ఆచంట లక్ష్మీపతి, బి.ఎ.,యం.బి.సి.యం.,

శ్రీ ధన్వంతరి ప్రతిష్ఠాకల్పము నామూలాగ్రముగ దిలకించు భాగ్యము నాకు లభించెను. గ్రంథము సమకూర్చిన శ్రీ ఆచార్యులవారికి వివిధాగమములయందును, వేద మంత్రవైద్యశాస్త్రములయందును గల ప్రతిభ సయితము కొంతవఱకు నాకెఱుక కలదు. ఉత్తరహిందూస్థానమున నచ్చటచ్చట శ్రీ ధన్వంతర్యాలయములు గలవు. అపరధన్వంతరియగు శ్రీగోపాలాచార్యుండుద్భవించిన నాటంగోలె మన యాంధ్రదేశమునందుగూడ ధన్వంతర్యాలయవిగ్రహప్రతిష్ఠాపనములు, అర్చనాదులు వెలయుటం జేసి యా మహాదేవునిం బూజించు విధానములు, వ్రతకల్పాదులు, ప్రతిష్ఠాకల్పములును చాల నవసరములాయె. ఆ కొఱుతం దీర్ప సర్వవిధముల నర్హులగు శ్రీమాన్ వేదాంతం లక్ష్మణాచార్యులవారు కంకణము వహించి యేతద్గ్రంథ ప్రచురణకార్య నిర్వహణ మొనర్చినందులకు నస్మదాదు లెంతయో కృతజ్ఞులు. ఈ కార్య మొనర్చిన వీరివలన వైద్యలోకమే గాక, ఆరోగ్యభాగ్యము వడయు సర్వాంధ్రలోకము ధన్యతగాంచెననుట యతిశయోక్తి గాజాలదు.

శ్రీరామమోహన ఆయుర్వేద కళాశాలాధ్యక్షులు
ప్రాణాచార్య, ప్రొఫెసర్,
డాక్టర్ డి. రంగాచార్యులు

గుంటూరు

శ్రీధన్వన్తరి ప్రతిష్ఠాది విషయక విశేషములను సేకరించుటలోను ముద్రింపించుటలోను శ్రీ ఆచార్యులుగారు పడినశ్రమను నేనుస్వయముగా నెఱుంగుదును. ఈశ్వర సేవానిమిత్తముగను, లోకసేవానిమిత్తముగను నిట్లు పరిశ్రమ చేసినవారు సర్వజనవంద్యులనుటలో సందియము లేదు.

ఇట్లు

విజయవాడ
10—12—48

జటావల్లభుల పురుషోత్తము, ఏం.ఏ.
యస్. ఆర్. ఆర్. అండ్ సి. వి ఆర్ కాలేజి

ఓం

శ్రీరస్తునమః

ఈపుస్తకమును శ్రీమాన్ వేదాన్తం లక్ష్మణాచార్యులవారు బహు ఆర్షగ్రంథముల, వైద్యశాస్త్రముల మంత్రశాస్త్రముల పరిశోధించి సంగ్రహించిరి. వీరికృషిని ప్రాజ్ఞులు గ్రహింతురుగాక. వీరు మరికొన్ని గ్రంథములద్వారా హిందూమతమును బహిర్గతమొనరించుగాక యని శ్రీమన్నారాయణుని ప్రార్థించుచుంటి.

ఇట్లు,

ఎడపల్లి,
24—2—49

దీవి కృష్ణభట్టాచార్యులు
శ్రీ విఖనస గ్రంథమాలా సంపాదకులు

మిక్కిలిశ్రమపడి పట్టుదలగా తిరిగి మాతృకల సంపాదించి నిగూఢమైన విషయములను లోకోపకారము కొరకు సంగ్రహించి ఈగ్రంధరూపముగా ప్రకటించిన శ్రీమాన్ ఆచార్యులువారు వైద్యలోకమునకేగాక ఆంధ్రప్రజలకు గూడ మహోపకార మొనర్చిరనుట కెట్టి సందియము లేదు.

ఇందలి ప్రతిష్ఠాది విధానముల సక్రమముగా నాచరించి, వైద్యులాధ్యాత్మిక శక్తిసంపన్నులగను నాతురులారోగ్య భాగ్యయుక్తులుగను దేశోపకారకులై వీరి కృషిని సఫల పర్చెదరని నమ్ముచున్నాను.

ఇట్లు

శాస్త్రీయఓషధీనిలయం,
బెజవాడ
4—12—48

విద్వద్వైద్యవిధేయుడు,
ఆయుర్వేదాచార్య
ముక్కామల వెంకటశాస్త్రి

శ్రీమాన్ వేదాంతం లక్ష్మణాచార్యులుగారు శ్రమపడి ప్రకటించిన శ్రీధన్వంతరి ప్రతిష్ఠాకల్పమును చూచినాను. కాగితపు కొరతవు దినాలలో దీన్ని వీరు వ్రయపడి ప్రకటించడం మెచ్చుకో తగిన విషయం, భక్తులందరికి ఇది చాలా ఉపయోగపడ గలదని నేను నమ్ముచున్నాను

ముక్త్యాల,
కృష్ణాజిల్లా }

శ్రీధన్వంతరి పత్రికా సంపాదకులు,
భిషగ్వర వేటూరి శంకరశాస్త్రి. ఏ.ఎం. ఏ.సి.

శ్రీ ధన్వంతరి ప్రతిష్ఠాకల్పమను గ్రంథమును స్థూలదృష్టిగా పర్యాలోకన మొనర్చితిని, వైద్యశాస్త్రమును ప్రధానవిద్యగా నుపాసింప నుద్యమించువారు ముఖ్యముగా సేవించదగిన దైవముయొక్క స్తోత్రవ్రతాదివిషయిక పరిజ్ఞానము మన ప్రాచీన గీర్వాణగ్రంథ సముదాయమునుండి గ్రహించి, పాఠకులకు విశదమగు భంగిని యీ ప్రతిష్ఠాకల్పమును వివరముగా తెలిపి యున్నారు. భిషగ్వరులకే గాక సర్వభక్తజనులకును యీ గ్రంథము పూజాయోగ్యమై వెలయుగాత.

నూజివీడు
28—12—48 }

సాహితీవల్లభ
శ్రీ వేంకటాద్రి అప్పారావు ప్రభువులు

శ్రీధన్వంతరిప్రతిష్ఠాకల్పము శ్రీవేదాంతం లక్ష్మణాచార్యులవారు సంకలితము చేసి ప్రచురించియున్నారు. దానిని నేను సమగ్రముగా జదివితిని. అందు శ్రీప్రతిష్ఠావిధానము అర్చనవిధి, భృగుసంహితోక్తార్చనాధికారప్రతిష్ఠానుక్రమణిక ధన్వంతరియంత్రమంత్రోద్ధారము, మంత్రగాయత్రీ ఉద్ధారము, ధ్యానములు, చూర్ణిక, అష్టోత్తరశతనామావళి సహస్రనామావళి, కరావలంబస్తోత్రము, సుప్రభాతస్తోత్రము, లోనగువానితో విరాజిల్లుచున్నది మఱియు నింబాయుర్వేదప్రశస్త ప్రభావపారంపర్య ప్రాప్తియు, భృగ్వాది మహర్షులీయాయుర్వేదము జగంబుల ప్రసక్తికిం దెచ్చినవిషయాదిక మిందు సప్రమాణముగా సూచింపబడినది.

ధన్వంతరిప్రతిష్ఠారాధనాదిక మొనర్చువారలకీగ్రంథము మహోపకారకమగుచున్నదని చెప్పుటకొంతయు సందేహము లేదు. అనేకశాస్త్రోక్త విషయములిందు పొందుపడియున్నవని మఱియుం చెప్పుచున్నాను.

రాజమండ్రి
10—12—48 }

శ్రీ మహామహోపాధ్యాయ. కలాపరిపూర్ణ కవిసార్వభౌమ
శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి

శ్రీధన్వన్తరి ప్రతిష్ఠాకల్పమునంతయు చూచి ఆనందించినాము. యిట్టి విషయములతో సహకూర్చిన గ్రంథము లిదివరకు నెచ్చటను చూడలేదు. వినికిడియు మాత్రము కలదు. మంత్రభాగములు రహస్యముగ నుంచుటచే యిందు చేరవలసినవి ఉండియు నిపుడు గ్రంథ్యముగాక చేర్చలేకపోయినందుకు చింతిల్లెదము. తాళపత్రములయందును, పూర్వులు యెన్నెన్ని మంత్రజాలములు గుప్తపరచిరి పండిత, పామరులకు సైతము నట్టివిలభించక, యెన్నియో శిథిలావస్థ చెందియుండును. గొప్ప ఆస్తికబుద్ధితో, వైద్యులకేగాక సర్వప్రజలకు సులభముగ నుండులాగున యీగ్రంథమునందు శ్రీధన్వంతరి ప్రతిష్ఠా అర్చనపూజాదులు యంత్ర మంత్ర మహామంత్రగాయత్రీ సహిత స్తోత్రములు చాలవరకు ఉపయుక్తమగు మృతసంజీవని మహామంత్రములు సహా సంపాదించి బహిర్గతమగునట్లు ముద్రించి ప్రకటనము గావించి ప్రజాసేవకులై, కష్టనష్టములను పాటించని వేదాంతం లక్ష్మణాచార్యులకు, శ్రీధన్వంతరి భగవానుడు సర్వకాలములయందును రక్షించుగాకయని ప్రార్థింపుచు నీని మేము నారాయణ స్మరణపూర్వకముగ ఆశీర్వదింపుచుంటిమి. సమస్తాస్సుఖినో భవంతు.

బెజవాడ
16—12—48

శ్రీజగద్గురు భగవచ్ఛంకర పాదారవింద నిరతిశయులగు
నవభారతయతీంద్ర స్వాములవారు
శ్రీ దుర్గాక్షేత్ర ఆశ్రమవాసులు

శ్రీ ధన్వంతరి ప్రతిష్ఠా కల్పమను గ్రంథమును జూచితిని. ఇది శ్రీ ధన్వంతరి యుపాసకులకు కల్పవృక్షమని చెప్పవచ్చును. శ్రీవారి జయంతిని ప్రతి సం॥ర మొనర్చెడి వారలకు విధిచోదితమైన పూజాకల్పము యీగ్రంథమునుండి యుద్ధరింపబడి భక్తుల కందీయబడినది. ఇదు శ్రీవారి ప్రతిష్ఠాపూజాకల్పము సహస్రనామావళీస్తోత్ర శ్లోకములు మొదలుగాగల పూజావిధానములన్నియు సమకూర్పబడినవి. ఆయుర్వేదస్వరూపులైన శ్రీ ధన్వంతరివారి పూజావిశేషములేగాక ఆయుర్వేదమునకు సారభూత మనదగిన "మృతసంజీవనీ మహామంత్రము" యజుర్వేద అథర్వణవేదయుక్తములైన వివిధమంత్రరూపము లిందు వివరింపబడినవి. ఇందువలన విస్మరింపబడిన యీ మృతసంజీవనీ విద్యోపాసన తిరిగి యుపాసకుల కందీయబడినది. సత్పురుషులు దీని నుపాసించి సిద్ధినిబొంది లోకానుగ్రహముగా ప్రవర్తింపదగు కాలము భారతీయుల కందుబాటులో నున్నటుల భావింపదగును. అన్ని విధముల నీగ్రంథము దేశకల్యాణదాయకమని భావింపుచున్నాను.

ఇందు శ్రీమాన్ వేదాంతము లక్ష్మణాచార్యులవారి సేవను ముఖ్యముగా ప్రశంసింపతగి యున్నది.

గాంధీనగరం,
విజయవాడ.
12—2—48

కోట వెంకటాచలం
అద్వైతబోధిని, నిర్విచారజీవనము, అభాసక్రైస్తవము, బ్రహ్మాండ సృష్టివిజ్ఞానము, మానవసృష్టివిజ్ఞానము, కలికవిజ్ఞానాది గ్రంథముల రచించిన గ్రంథకర్త.

శ్రీ ధన్వంతరిప్రతిష్ఠా కల్పమను పొత్తముచూచి సంతసించితిని. జరారుగ్భయ మృత్యునాశకుడగు యాదిదేవుండు శ్రీధన్వంతరిని అర్చనచేసి గొలచి, చ్యవనాది మహర్షులుం పునీతులైనారు. సర్వలోకవంద్యుడగు ధన్వంతరి ప్రతిష్ఠ అర్చన పూజా జపవిధానములును చాలగ శ్రమించి సంగ్రహకర్తగారు వెల్లడించినారు. వీరికృషి శ్లాఘాపాత్రము. వైద్యులేగాక సర్వజనులు ఆయురారోగ్యైశ్వర్య ప్రదాతయైన శ్రీ ధన్వంతరి భగవానుని గొలిచి స్వాస్థ్యవర్ధనులై సుఖింతురుగాక॥

విజయవాడ
15—12—48

ఇట్లు,
వైద్యశ్రీ ప్రకాశ చంద్రశతపథి

అయ్యా, శ్రీ మద్ధన్వంతరి ప్రతిష్ఠా కల్పమను గ్రంథమును ఆసాంతము చూచితిని. యియ్యది నాటకముకాదు నవలకాదు. కథలుగావు, ధవనమల్లుటగాదు. యిట్టి కల్పము వ్రాయుట సాహసకార్యమే. ఈ కల్పము త్రివిపథక్తి సాంప్రదాయముల ననుసరించియే యున్నట్లుతోచును. ధన్వంతరి దైవము పూజించు భక్తకోటికిది చాలా ఉపయోగకరమైన గ్రంధరత్నము. ఇంతవరకు ఇట్టిగ్రంధమును నేను చూచియుండలేదు. కొందరు ఆయుర్వేదవైద్యులు శ్రీ ధన్వంతరి జయంతీ ఉత్సవ పూజా సమయములో ఎట్టిమతమున ఏయేసహస్రినామములు చెప్పవలయునాయని, మథ్యపడుట నేను చూచితిని. ఇందులో సమకూర్చిన సహస్రనామ అష్టోత్తర శతనామ స్తోత్రాదికముల వలన నన్నిమతములకు నట్టిసందేహములు తీరినవనితలచెదము.

బహుశ్రమకు లోనై పురాతన సంస్కృత గ్రంధములను పరిశీలించి ప్రతిష్ఠా సహిత యంత్రమంత్ర తంత్రోక్త కల్పాదివిధి విధానముగా సమకూర్చి ఈ గ్రంధ రూపకమున మనలకు, మహోపకార మొనరించి రనుటకు సందియము లేదు. ఈవిధముగ శ్రీధన్వంతరి భగవానుని యపారకరుణచే ననవరతము పట్టుదలతో, పరిశోధించి, ముద్రింపించి ప్రకాశవంతముచేసి, ఆంధ్రవైద్యసోదరుల కందించినందులకు శ్రీ పరమేశ్వరుండు వైద్యవిద్వాన్ భిషగ్రాజ శ్రీమాన్ వేదాంతం లక్ష్మణాచార్యులగారికి ఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యములనిచ్చి వాంఛితార్థముల నొసంగి లోకకల్యాణము చేకూర్చుగాక.

బెజవాడ
15—2—49

ఇట్లు,
జంధ్యాల దక్షిణామూర్తి, ఎల్.ఐ.ఎమ్.
పా. జె. ది. హాస్పటల్. గొనరుపేట

ఉత్తములు లోకారాధ్యులు. ఉత్తమత అనన్యసాధ్య కార్యనిర్వహణజన్య. అకాల మృత్యువును పారద్రోలువాడు మహాత్ముడు. కాడని ఎవరనగలరు. ఆ ప్రయత్నము అభినంద్యము. ప్రతికూలశక్తుల నధిగమించి తాదలంచిన కార్యమును గట్టెక్కించుకొనుట నాస్తికత ప్రబలిన యీరోజులలో ఒక మహాత్ముడు మానవారోగ్య జీవనవిధాత, ఆద్యవైద్యఋషియగు ధన్వంతరికి ప్రాణప్రతిష్ఠాత్మక కల్పమును ఉద్ధరించుట ఆత్మసోదరోద్ధరణమే కాగలదు తత్సాఫల్యము తదీయధర్మాచరణము తద్ధర్మ అధ్యయనాధ్యాపనములు, తద్వ్యాప్తియు సాధనకము. అట్టిదియు, ఆశాస్యము. దానికై నడుము బిగించుటకు ప్రోత్సాహ మొసగిన శ్రీశ్రీ వైద్యవిద్వాన్ వేదాంతము లక్ష్మణాచార్యులు గారు అభినంద్యులు.

ప్రస్తుతమకాం
తెనాలి
5—3—49

ఇట్లు,
మదనమోహన విద్యాసాగర్
వేదాలంకార్, లాహోర్.

శ్రియంనరాణాం ధనధాన్యవృద్ధిం
తద్భోగసిద్ధ్యా కుశలంచ ధత్తే
సద్వైద్యమూర్త్యా విచరన్ రమేశః
స్వాధీనలోక స్థితిమాత్ర హేతుః॥ ౧

సఏవ ధన్వన్తరి రర్చనీయః
ప్రపిత్సుభిః ప్రాణిభిరాయురాది
దయావిశుద్ధో వసుదానశౌణ్డః
సంప్రార్థితః పూరయతీ హితంనః॥ ౨

తదర్థమేవాయ మపూర్వకల్పః
సంకల్పితో లక్ష్మణ పణ్డితేన
తచ్ఛాశ్వతీం మవాప్నుయాత్సో
జీయాత్సదా పుత్రకళత్రబన్ధుమ్॥ ౩

పొన్నూరు
25—1—49

ఇతి
పరాశరం వేఙ్కట కృష్ణమాచార్యః
శ్రీ భా॥ సం॥ పాఠశాలా, స్వర్ణపురి

శ్రీ ధన్వంతరిప్రతిష్ఠా కల్పమును చూచి మోదమందితిని శ్రీ ధన్వంతరి భగవానుడు సాక్షాద్విష్ణుమూర్తి యవతారమని సర్వజనులకు తెలిసియున్నది. అయినను యీ మూర్తిని విగ్రహరూపమున పూజించుటకు ఉపాసించుటకు వలయు మంత్రకల్పములు ప్రచారమున లేనందున ఆ ధన్వంతరి భగవానుని ఉపాసించుటగాని, ఆరాధించుటగాని జరుగుట లేదు.

శ్రీ ధన్వంతరి దేవుని అర్చించుటకు వలయునన్ని సాధనములు యిందు వివరింపబడియుండుటవల్ల ఆలోటు తీరినదనియే తలచెదను. చింతలూరులో ప్రతిష్ఠించిన దేవాలయము శ్రీవారి భక్తులకు కొంత ముదము చేకూర్చినది. అయినను తదుపాసనాపద్ధతులు లేని లోటు భక్తులకు గలిగియున్నది. అనేక వ్యయప్రయాసల కోర్చి ఈ గ్రంథమును సమకూర్చిన శ్రీమాన్ లక్ష్మణాచార్యులవారికి శ్రీ ధన్వంతరి భగవానుడు సర్వవిధముల తోడ్పడుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాడను.

మునునూరు } వేదాంతం కేశవాచార్యులు
(ఆయుర్వేదాలంకార ఎ వి ఎ.సి)

ఆయుర్వేదాభిమానులారా!

శ్రీ లక్ష్మణాచార్యులుగారు సంపాదించి ముద్రించిన ఈ చిన్నపొత్తము లోకమునకు చాల యుపకరించునని తలంతును. ఏలనన, అసాధ్యవ్యాధు లుత్పన్నమైనప్పుడు శ్రీ ధన్వంతరి భగవానుని యర్చించుటవల్ల అవి నివారించునని చెప్పబడియున్నది. అందులకు వలయు యంత్రములు, మంత్రములు, విగ్రహారాధనకొఱకు బింబప్రతిష్ఠార్చనాదికము ఇందు కూర్చుటచేత వీరు లోకోపకారులైరి.

పూర్వము శ్రీ ధన్వంతరి దేవుని యర్చించి పుష్పవేణియను సుందరి సర్పదష్టుడై మృతినొందిన భర్తను తిరిగి జీవింపజేసెను. అటులనే అంధుడును ముదుసలియును అయిన చ్యవనమహర్షిని పెండ్లాడిన సుకన్య శ్రీ ధన్వంతరి భగవానుని యర్చించి యౌవనవంతునిగ, సౌందర్యవంతునిగ జేయగలిగెను.

గాన ప్రజలు శ్రీ ధన్వంతరి భగవానుని పూజించి సఫలమనోరథు లగుటకు ప్రయత్నించుచూ ఈగ్రంథముద్రాపకుని శ్రమను సఫలముచేయ ప్రార్థించుచున్నాను.

చోడవరం } తిరునఘరి సీతారామానుజాచార్యులు

వి జ్ఞ ప్తి

శ్రీమద్ధన్వంతరయేనమః

శ్లో॥ కరకిసలయ సంగే యస్య పీయూషకుమ్భః
పరమమర వధూనాం భూయసే మంగళాయ
సకలునిఖిల దుగ్ధామ్భోధి రత్నైకరత్నమ్
హరతు దురిత రాశీనాళు ధన్వన్తరిర్వః ॥

మహాశయులారా !

ప్రపంచమున మానవజీవితమునకు ముఖ్యములైనవి ఆహారము, వస్త్రము, విద్య, ఆరోగ్యము. ఈసముదాయములో ఆరోగ్యరక్షణము మిక్కిలి అవసరమైయున్నది. అట్టి యారోగ్యరక్షణమునకై ప్రతి దేశమునందును, ఆహార విహారాదులయొక్క మార్పుల ననుసరించి ప్రాచీనులు వైద్యశాస్త్రములను రచించియుండిరి. అందు నాటినుండి నేటివరకు గొప్పప్రచారములోనుండుటయేకాక అనేకసిద్ధుల యనుభవములతో నుద్దీపితమై విదేశీయులకు సైత మాదర్శప్రాయమై పాశ్చాత్యవైద్య తుషారయవనికా గుప్తమయ్యును భాస్కరునివలె నిరంకుశ ప్రకాశమును వీడక అద్వితీయమై యలరారుచున్నది. ఆయుర్వేదవైద్యశాస్త్రము ఒక్కటియేయైయున్నది.

అట్టి లోకోత్తరమగు నాయుర్వేద వైద్యశాస్త్రోత్పత్తి నోకించుక విచారించి తత్కారణభూతుడైన మహాపురుషుని బూజింపవలసిన యావశ్యకత విశేషముగ వైద్యసోదరులయందును సామాన్యమానవ కోటి యందుగూడ కలదనుట నిర్వివాదాంశము.

మరియు కృతయుగంబున దూర్వాసశాపముచే సముద్రగతమైన మహేంద్రుని సంపదలను పునరుద్ధరించుటకై దేవదానవులు కలసి క్షీరసముద్రమును మథించుటయును, అందు లక్ష్మీ చంద్ర కామధేన్వాది ప్రాదుర్భావానంతరము శ్రీమన్నారాయణాంశ సంభూతుండును, స్వకృపావలోకవిదళిత మహామయమండలుండు నగు శ్రీమద్ధన్వన్తరి భగవానుండావిర్భవించి బ్రహ్మేంద్రాదులకు హేతులిఙ్గౌషధజ్ఞానములతో గూడినదియూ, కేవలము రోగపీడితులకే కాక నిరోగులకు గూడ

ముఖ్యముగ నా|శయస్థానమై యొప్పుచున్న ఆయుర్వేదశాస్త్రమును సాంగోపాంగముగ నుపదేశించి యంతర్ధానమగుట పురాణప్రసిద్ధమే కదా.

అట్టి పరమపూరుషుని ప్రతిష్ఠావిధానమును బహుకాలము నుండియు నచ్చొత్తింప ప్రయత్నించుచు నేటికి "శ్రీమద్ధన్వన్తరి ప్రతిష్ఠా కల్పము" అనుపేరుతో ఈయుత్తమ గ్రంథమును స్వధనత్యాగముచే ముద్రింపించి గ్రంథమాలకర్పించిన చోడవరగ్రామ వాస్తవ్యులును, నిగమాగమాయుర్వేద పండితులునగు, శ్రీ॥ ఉ॥ వే॥ ప్ర॥ శ్రీమాన్ వేదాంతం లక్ష్మణాచార్యులవారు సర్వులకు వందనీయములు.

ఏతద్గ్రంథరాజమును ప్రచురించి శ్రీవైఖానసభగవచ్ఛాస్త్రగ్రంథ మాలయందు సప్తమానుబంధము నొనర్చి సోదర మహాశయుల హస్తముల నలంకరింపజేయగల మహాభాగ్యము లభించినందుల కెంతయు సంతసమొందుచుంటిని.

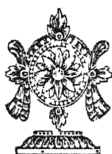
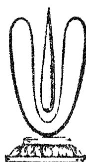
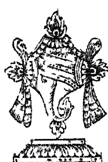
యీముద్రణమున కన్నివిధముల సహాయమొనర్చిన తిరుపతి శ్రీవేఙ్కటేశ్వర సంస్కృత కళాశాలాంగమపండితులును విద్వత్కవి సార్వభౌమ వైయ్యాకరణ పంచానన శ్రీ॥ ఉ॥ వే॥ ప్ర॥ శ్రీమాన్ రాం॥ పార్థసారథిభట్టాచార్య స్వామివారికిని, శ్రీ॥ ఉ॥ వే॥ ప్ర॥ శ్రీమాన్ (దేవరపల్లి) ముత్తేవి అనంత పద్మనాభాచార్యులవారికిని, గ్రంథమాలోద్ధారకులగు శ్రీ॥ ఉ॥ వే॥ ప్ర॥ శ్రీమాన్ (ఈపూరు) దేవయజనం వేంకటరామాచార్యుల వారికిని, శ్రీ॥ ఉ॥ వే॥ ప్ర॥ శ్రీమాన్ నారాయణం రామానుజాచార్యుల వారికిని, తమకు గ్రంథమునంగల ఆదరాభిమానములను దయతోఁ దెలియజేసిన పండితప్రకాండులకును, గ్రంథమాలతరఫున వందనశతంబు లర్పించుచున్నాడను.

ఇట్లు

శ్రీ॥ వై॥ భ॥ గ్ర॥ సంపాదకులు

భిషగ్రాజ, దీవి వేంకట నృసింహాచార్యులు

నల్లూరు

శ్రీమతే నమః
శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః
శ్రీ ధన్వన్తరయే నమః

—: శ్రీమద్ధన్వన్తరి ప్రతిష్ఠాకల్పః :—

శ్రీలక్ష్మీవల్లభారమ్భాం విఖనోమునిమధ్యమామ్
అస్మదాచార్యపర్యన్తాం వన్దే గురుపరమ్పరామ్ ॥

శ్లో॥ బిభ్రాణ శ్శఙ్ఖచక్రౌ ఔషధవిమలసుధాపూర్ణకుమ్భం శ్చతుర్భి
ర్దోర్భిః పద్మాసనస్థ స్సతతనుతపద శ్చన్ద్రచూడాదిదివ్యైః
నానాబ్రహ్మాణ్డభాణ్డోదరలసదఖిలప్రాణినాం ప్రాణరూపః
పాయా ద్ధన్వన్తరి ర్మాం జటిలనటదఘా ప్రీశదివ్యావతారః ॥

హరిః ఓమ్

అథ ధన్వన్తరిప్రతిష్ఠాం వ్యాఖ్యాస్యామః. ప్రతిష్ఠోక్తమాస నక్షత్రతిథివారయోగకరణయుతే ముహూర్తే, ఏతద్గుణయుక్తే యజమానజన్మర్క్షే వా శ్రీమద్ధన్వన్తరిప్రతిష్ఠాం కుర్యాత్. గ్రామమధ్యే పృథగాలయే, భగవదాలయ స్యోత్తరే, ప్రథమావరణే ద్వితీయే వా, నళినకాదీనా మన్యతమే విమానే తద్బిమ్బం చతుర్భుజం, శఙ్ఖచక్రధరం దక్షిణహస్తే ఔషధం, వామహస్తేన సుధాపూర్ణకలశం దధానం, పీతామ్బరధరం, కిరీటహారకేయూరాదిసర్వాభరణభూషిత, మూర్ధ్వపుణ్డ్రధరం, కర్ణాలమ్బితరత్నకుణ్డలకాన్తియుతకపోలయుగళం, శాన్తం, ప్రసన్నవదనం, బ్రహ్మసూత్రసమాయుక్తం, పద్మాసనే సమాసీనం, శిలయా ధ్రువబిమ్బం, తామ్రేణ కౌతుకాదీన్, కుశలేన శిల్పినా కారయేత్.

ఋత్విజ స్సర్వే యజమానేన సహ లు ప్తశ్మశ్రు కేశనఖాః స్నాత్వా, అఘమర్షణం కృత్వా, సన్ధ్యా ముపాస్య, దేవాదీ నద్భి స్తర్పయిత్వా, బ్రహ్మయజ్ఞం చ కృత్వా, ద్వాదశసూక్తాని, చతు శ్చ్వేదాదిమన్త్రా న్వా జప్త్వా, యజమాన ఋత్విగ్వరణం కరిష్య ఇతి సఙ్కల్ప్య...గోత్రం...శర్మాణం ఆచార్యం త్వా మహాం వృణే' ఇత్యా చార్య మధ్వర్యూ నన్యాం శ్చ వరయిత్వా తా న్వస్త్రా ణ్యుత్తరీ యాద్యై ర్గన్ధమాల్యై శ్చాలఙ్కృత్య త త్తత్కర్మణి నియుఞ్జీత.

ఆచార్య శ్చౌపాసనాగ్నా వాఘారం కృత్వా సర్వేషా మృత్విజాం యజమానస్య చ సమ స్తపాపక్షయార్థం యద్దేవాదిచతు స్సూక్తా నాజ్యేన హుత్వా, వై శ్వానరాయే త్యగ్నే రుపస్థానం పఞ్చగవ్య ప్రాశన మ న్త్రహోమం చ కుర్యాత్.

తదా త్రౌ విష్వక్సేనారాధనపూర్వకం పుణ్యాహ మఙ్కురా ర్పణం చ కుర్యాత్.

అగ్నిమథనమ్

ఆలయా త్పూరత శ్చోత్తరే వా మనోరమే దేశే గోమయే నోపలిప్య, పఞ్చవర్ణై రలఙ్కృత్య ధాన్యా న్యాస్తీర్య ప్రాగగ్రా న్దర్భా న్విన్యస్య ప్రృథక్ప్రదేశే, అరణ్యాం మహీమ్, మథనదణ్డే విష్ణుమ్, ఊర్ధ్వపట్టికాయా మగ్నిమ్, రజ్వ్వాం ర్వాసుకిం చావాహ్యాఽభ్యర్చ్య, ఆచార్యః ప్రాఙ్ముఖః 'అగ్న ఆయాహి' త్యరణిం ప్రాగగ్రాం, తద్దర్భా స్తృతే దేశే సన్న్యస్య, 'ఆయుర్దా' ఇతి మథదణ్డం సంస్థాప్య 'అగ్నిం దూత' మితి మన్త్రే రజ్జూ సమావేష్ట్య, 'అగ్నిర్మూర్ధా' త్యూర్ధ్వపట్టికాం సంయోజ్య, 'జాతవేదో భువన స్యే' త్యగ్నిం మథిత్వా, ఉత్పన్న మగ్ని 'మాయుర్దా' ఇతి ప్రణమ్య 'ఉపావరో' హేతి గోకరీషే నిధాయ, 'అయ న్త ఇధ్మ' ఇతీన్ధనాని నిక్షిప్య, 'ఘృతప్రతీక' ఇతి పాత్రికాయా మాదాయ, 'అగ్నిరిన్ద్రో' త్యభివాదనం కృత్వాఽప్రమాదం నిదధాత్యే

అక్షిమోచనవిధిః

ప్రతిష్ఠాదివసా త్పూర్వస్మి న్నవమే సప్తమే పఞ్చమే తృతీయే వాఽహ్న్యర్క-రాహుసారాణా ముదయం హిత్వా ద్విలోచనే నక్షత్రే శిల్పినా ప్రథమత శ్చామన్త్రికాఽక్షిమోచనం కారయిత్వా పశ్చా త్సమన్త్రికాఽక్షిమోచన మాచార్యః కుర్యాత్.

దేవ స్యోత్తరే ఔపాసనాఽగ్నికుణ్డే పూర్వోక్తమథితాఽగ్నినై వాఘారం కృత్వా వాస్తుహోమం హుత్వా బిమ్బ స్యాతీవ పార్శ్వతః పర్యగ్నిం కృత్వా పఞ్చగవ్యై ర్బేరం సమభ్యుక్ష్యాఽన్తహోమం కుర్యాత్.

బిమ్బస్య దక్షిణేఽభిముఖే వా ఔపాసనాగ్నికుణ్డం కృత్వా మథితాఽగ్నినై వాఘారం హుత్వా దద్భ్య స్స్వాహే త్యఙ్గహోమం మాళిమాలాదీన్ మహాభూతదైవత్యం విష్ణుసూక్తం పురుషసూక్తం వైష్ణవం శ్రీభూమిదైవత్యం బ్రాహ్మం రౌద్రం చ హుత్వాఽన్తః పరిషిచ్య, దేవాభిముఖే గా మేకాం సంస్థాప్య గోసూక్తే నాఽభిమృశ్య ఘృతదధిమధుక్షీరం చ కాంస్యపాత్రే సువర్ణసహితం సఙ్గృహ్యాఽభిముఖే నిధాయ ఘృతే సామవేదం, దధ్ని యజుర్వేదం, మధుని ఋగ్వేదం, క్షీరేఽథర్వవేదం చాఽఽవాహ్యాఽభ్యర్చ్య వ్రీహియవమాష ముద్గతిలతిల్వప్రియఙ్గుసర్షపా న్సప్త ధాన్యాని రాశీకృ త్యాఽధిదైవతం వాయు మభ్యర్చ్య హాలికాం తాడనీం సువర్ణేన రజతేన వా కృతాం హేమపాత్రే రజతపాత్రే వా సఙ్గృహ్య దేవాభిముఖే నిధాయ ధ్రువ బేరాఽక్షిమోచనార్థం సువర్ణపాత్రే శుక్లరక్తకృష్ణహరితాదివర్ణాన్ సఙ్గృహ్య తస్మి న్వ్రీహి మభ్యర్చ్య జయశబ్దజయస్తోత్రై స్సంస్తూయ నృత్తగేయవాద్యై ర్ఘోషయిత్వా దేవాభిముఖే నిధాయ ప్రచ్ఛన్న పటం కృత్వా దేవస్య దక్షిణే ఆచార్య శ్చోత్తరాభిముఖః ప్రాణాయామం కృత్వా 'విష్ణు ర్మాం రక్ష' త్యుచ్చార్య దివ్యరూపం ధ్యాయన్ సువర్ణసూచీదృఢకరీభ్యా మేవ పక్ష్మవర్త్మరక్తశుక్లజ్యోతి ర్మయమణ్డలాని యథాక్రమేణ పృథివ్యాదిమహాభూతాన్తం పరమాత్మాధిదైవతాని స్మృత్వా అతో దేవా దినా దక్షిణనయనే 'సహస్ర

శిరఃస్థానాదినా వామే చాక్షిమోచనం కారయేత్. ప్రచ్ఛన్నపటంవిసృజ్య గోధాన్యాజ్యాదీని దర్శనద్రవ్యాణి తత్తన్మన్త్రై స్సన్దర్శయేత్.

పఞ్చగవ్యాధివాసః

ఆలయ స్యోత్తరే పురస్తా ద్వా ప్రపాం కృత్వా దేవం ప్రణమ్యాఽఽపోహిరణ్యాపవమానై ర్బిమ్బం ప్రమార్జ్య జలద్రోణీ మాదాయ సంశోధ్యావటే వరుణం సంపూజ్య 'వసోః పవిత్ర' మితి పఞ్చగవ్యై రాపూర్యాఽధిదైవ మీశాన మభ్యర్చ్య పుణ్యపుష్పాణి నిక్షిప్య నవవస్త్రాణ్యాస్తీర్య తత్రాప్యాచ్ఛా మూపాసనాగ్నికుణ్డం కృత్వాఽఽఘారం హుత్వా త స్యోత్తరే దేవేశం ప్రణమ్య స ప్తభిః కలశై స్నం స్నాప్య పుణ్యాహం వాచయిత్వా నవవస్త్రోత్తరీయాద్యై రలఙ్కృత్యాభ్యర్చ్య విష్ణుసూక్తేన ప్రాక్ఛిర శ్శాయయిత్వా అగ్నిం పరిస్తీర్య, విష్ణవే విశ్వేశాయ జనార్దనాయ సర్వభూతాత్మనే ఽవ్యక్తా యాచలాయ దేవేభ్యో భూతేభ్యో నాగేభ్యో లోకపాలేభ్యః స్వాహేతి వ్యాహృత్యన్తం హుత్వా, వైష్ణవం బ్రాహ్మం రౌద్రం ప్రాజాపత్యం వారుణం వైఘ్నం గారుడం వైష్వక్సేనం దిగ్దైవత్యం చ హుత్వాఽగ్నిం విసృజ్యాష్టమఙ్గళపఞ్చాయుధాని విన్యస్య తద్రాత్రౌ తదాలయగత దేవేభ్యః సర్వేభ్యో మాద్గికం బలిం నిర్వాప్య పురుషసూక్తేన దేవం సంప్రార్థ్య ప్రణామం కుర్యాత్.

క్షీరాధివాసః

ప్రభాతే స్నాత్వాఽఽలయ మావిశ్య అధివాసగతం దేవ ముద్ధృత్య స ప్తభిః కలశైః సంస్నాప్య వస్త్రోత్తరీయాద్యై రలఙ్కృత్యాభ్యర్చ్య జలద్రోణీం సంశోధ్య నవవస్త్రాణ్యాస్తీర్య 'శన్నో దేవీ' రితి గోక్షీరే ణాపూర్యాఽధిదేవ మథర్వవేద మభ్యర్చ్య పద్మోత్పలాది పుణ్యపుష్పా ణ్యవకీర్య క్షీరం క్షీరోదధి రితి స్మృత్వా విష్ణుసూక్తేన పూర్వవ చ్ఛాయయేత్. పూర్వవ ద్ధోమం హుత్వా తద్రాత్రౌ పూర్వవ ద్బలిం నిర్వాప్య పూర్వవ దాయుధార్చనం ప్రార్థనం ప్రణామం చ కుర్యాత్.

జలాధివాసః

ప్రభాతే స్నాత్వా పూర్వవ ద్బిమ్బ ముద్ధృత్య సప్తభిః కలశై స్సంస్నాప్య నవవస్త్రో త్తరీయాద్యై రలఙ్కృ త్యాఽభ్యర్చ్య పుణ్యాహం కృత్వా వారిపూర్ణాం నదీం హ్రదం శుద్ధతటాకం వాఽఽశ్రిత్య తజ్జలే ప్రపాం కృత్వా వితానధ్వజదర్భమాలాతరఙ్గ స్తమ్భ వేష్టనా ద్యై రలఙ్కృత్య పరితః ప్రావరణం కృత్వా తత్తీరేఽగ్నిశాలాం కృత్వాఽగ్నిం నిధాయ పరిస్తీర్య పరిషిచ్య వైష్ణవం హుత్వా పశ్చా త్సఘృతం పాయస మాదాయ యోగేశాయ, శేషపర్యఙ్కశాయినే, శబ్దబ్రహ్మణే, సముద్రేభ్యః, పర్వతేభ్యో, దేవేభ్య, ఋషిభ్యః, పితృభ్యో, నాగేభ్యో, భూతేభ్యః స్వాహేతి హుత్వా తత్తీర్థ 'మిద మాప శ్శివా' ఇత్యభిమృశ్యాఽధిదేవం వరుణం పుణ్యతీర్థం శివం పుణ్యం దేవావాస మితి చతుర్భి ర్మన్త్రై రర్ఘ్యా న్త మభ్యర్చ్య నవవస్త్రా ణ్యాస్తీర్య పుణ్యపుష్పా ణ్యవకీర్య విష్ణుసూ క్తేన పూర్వవ చ్ఛాయయేత్. అగ్నిం పరిస్తీర్య ధాతాదిపఞ్చవారుణం మూలహోమ మాగ్నేయం చ హుత్వాఽన్తః పరిషేకం కృత్వాఽన్తహోమం జుహుయాత్.

ప్రభూతబలిప్రదానమ్

తద్రాత్రౌ ప్రభూతం బలి మాహృత్య ముద్గనిష్పావతిలతిల్వ లాజమాషాపూపయుక్తం కటాహే ప్రక్షిప్య పూర్వవ త్తదాలయే గ్రామే చ ప్రదక్షిణక్రమేణ దిగ్దేవతాభ్యో బలిం దత్వా రాత్రిశేషం వ్యపోహ్య ప్రణామం కుర్యాత్.

ఉత్సవః

ప్రభాతే స్నాత్వా పశ్చా దధివాసగతం దేవ ముత్థాప్య శుద్ధోదకైః సంస్నాప్య గన్ధోదకై రభిషిచ్య నవవస్త్రో త్తరీయాద్యై రలఙ్కృత్యాఽభ్యర్చ్య యాన మారోప్య గ్రామ మాలయం వా ప్రదక్షిణం కారయిత్వా యజ్ఞాలయే పశ్చిమే అలఙ్కృతే దేశే దేవం బైల్వ ఫలకోపరి ప్రాఙ్ముఖం సంస్థాపయేత్.

మథితాగ్నినా తదాలయ స్యోత్తరే వాస్తుహోమం హుత్వా పర్యగ్నిపఞ్చగవ్యాభ్యా మాలయం సంశోధ్య పుణ్యాహం కృత్వా అన్తహోమం కుర్యాత్.

యజ్ఞశాలాలక్షణమ్

ఆలయా త్పురతో దక్షిణే ఐశాన్యే వా వర్షవాతాతపాదినివారణీ మచ్ఛిద్రాం షోడశ స్తమ్భయుక్తాం చతుర్ద్వారయుతాం శాలాం ప్రపాం వా కల్పయిత్వా తాం దర్భమాలావితానధ్వజతరఙ్గ స్తమ్భవేష్టనముక్తాదామపుష్పమాలాదిభి రలఙ్కృత్య అశ్వత్థోదుమ్బరప్లక్షవట నిర్మితాని శఙ్ఖచక్రపూర్ణకుమ్భదర్పణపద్మముకుళయుతాని తోరణాని హనుమత్తార్క్ష్యలక్ష్మయుత కేతనాని చ చతుర్వేదాదిమన్త్రై ర్ద్వారేషు సంస్థాప్య తద్ద్వారపార్శ్వే కదళీక్రముకపూర్ణకుమ్భాఽఙ్కురదీపాద్యై రలఙ్కుర్యాత్. తచ్ఛాలాం చతుస్సూత్రై ర్నవపదం కల్పయిత్వా మధ్యే చతుర్హస్తాయామవిస్తారాం హస్తోత్సేధాం శయ్యావేదిం కృత్వా తత్పరిత స్సర్వదేవార్చనార్థంపఙ్క్తిం కుర్యాత్. శయ్యావేద్యాః పూర్వతః సభ్యం తత్పూర్వే ఆహవనీయం దక్షిణేఽన్వాహార్యం పశ్చిమే గార్హపత్యం ఉత్తరే చావసథ్యం ఆగ్నేయ్యాం పౌణ్డరీకం చ శల్యలోష్టతుషాఽఙ్గారభస్మాదిహీనయా మృదా వాలుకాభి ర్వా కుణ్డాదీని మనోహరాణి విధినా కల్పయేత్.

ఋత్విఙ్నియమనమ్

అథ గురు ర్యజమానం బ్రాహ్మణ 'మణోరణీయా' నిత్యభ్యుక్ష్య సఘృతం పయః ప్రాశయిత్వా, ఇతరజాతి శ్చే న్మన్త్రం వినైవాహరేత్.

యజమాన ఋత్విజ శ్చాహూయ, 'అధావనీద' మితి మణ్డలా న్యుపలిప్య, 'అస్త్వాసన' మిత్యాసనాని సదర్భయవాని నిధాయ తేష్వాసీనాం స్తా న్దేవవ త్సత్కృత్వా పవిత్రం వజ్రసంయుక్త 'మగ్నిమీళే' ఇతి దధి ప్రాశయిత్వాఽఽచామేత్. ఆచార్య స్తా న్పూర్వేద్యు రపరాహ్ణే యధార్హకర్మణి నియుఞ్జీత.

అగ్నిప్రణయనమ్

పశ్చాద్గార్హపత్యాగ్నికుణ్డే మథితాగ్నిం నిక్షిప్య, ఆఘారం హుత్వా, ఆఘారాన్తే తమగ్నిం వర్ధయిత్వా తస్మాదన్వాహార్యాగ్నికుణ్డే 'జాతవేదో భువన' స్యేత్యగ్నిం ప్రణీయ, పశ్చాదాహవనీయాగ్నికుణ్డే 'అగ్న ఆయా' హీతి మన్త్రేణాగ్నిం ప్రణీయ పశ్చాదావసథ్యాగ్నికుణ్డే 'అయ న్తే యోని'రిత్యగ్నిం ప్రణీయ తత స్సభ్యాగ్నికుణ్డే 'మయి గృహ్ణా' మీత్యగ్నిం ప్రణీయ తతః పౌణ్డరీకాగ్నికుణ్డే 'ఘృతప్రతీక' ఇత్యగ్నిం ప్రణయాన్యేషు కుణ్డేషు 'జాతవేద' ఇత్యగ్నిం ప్రణయేత్.

ఆఘారాన్తరవిశేషః

అగ్నికుణ్డానా మూర్ధ్వవేద్యా మిన్ద్రాది దిగ్దేవాం స్తత్తత్స్థానే దక్షిణవేద్యధస్తా ద్బ్రహ్మాణ ముత్తరే సోమ మభ్యర్చ్య గార్హపత్యే ఉత్తరప్రణిధా వగ్న్యాదీనాం దేవానా మావాహనాన్తే, గార్హపత్య యజ్ఞం యజ్ఞదైవతవిశ్వాన్దేవాన్ ఓంభూః పురుష మచ్యుత మితి.

అన్వాహార్యేఽన్వాహార్యయజ్ఞం యజ్ఞదైవత విశ్వాన్దేవా 'నోం భువః పురుషం సత్య' మితి, ఆహవనీయే ఆహవనీయయజ్ఞం యజ్ఞదైవతవిశ్వాన్దేవా 'నోం సువః పురుషం పురుష' మితి, ఆవసథ్యే ఆవసథ్యయజ్ఞం యజ్ఞదైవతవిశ్వాన్దేవా నోం మహః పురుష మనిరుద్ధ' మితి,

సభ్యే సభ్యయజ్ఞం యజ్ఞదైవతవిశ్వాన్దేవా 'నోం జనః పురుషం విష్ణు' మితి, పౌణ్డరీకే పౌణ్డరీకయజ్ఞం యజ్ఞదైవతవిశ్వాన్దేవా 'నోం తపః పురుషం వాసుదేవ' మితి, (శ్రామణకే శ్రామణకయజ్ఞం యజ్ఞదైవతవిశ్వాన్దేవా 'నోం సత్యం పురుషం నారాయణ' మిత్యావాహ్య) పరివారాణాం హోమే ష్వౌపాసనే ఔపాసనయజ్ఞం యజ్ఞదైవత విశ్వాన్దేవా నావాహయామీ త్యావాహ్య, తత్రై వాజ్యం నిరూప్యాజ్యాహుతీ ర్హుత్వా సర్వేషు హోమేషు వైష్ణవం హుత్వైవమాఘారం జుహుయుః.

కుమ్భపూజా

ద్వాత్రింశత్ప్రస్థసమ్పూర్ణం సౌవర్ణం రాజతం తామ్రం వా నవ కుమ్భం సమాదాయ యజ్ఞాలయే వాయవ్యే సమ్భారవేద్యాం ప్రాఙ్ముఖ

మాస్థాయ "ఇన్ద్రింనర ఇనేత్తో వ్రజే" త్యేతిజపం త్రివృతే నైకేన వా సూత్రేణ యవాన్తర మఙ్గుల్యన్తరం వా పరివేష్ట్య "శుచీవోహ" వ్యేతి ప్రక్షాళ్య కుమ్భ స్యాన్తరాళే "ఇమెధూపా" ఇతి సమ్య గ్ధూపం ధూపయిత్వా నాదేయం జలం "ఆద్యమభిగృహ్ణా" మీతి సఙ్గృహ్య "ఇదమాప శ్శివా" ఇతి వస్త్రేణోత్పూయ "ధారా" స్వీతి కుమ్భం జలేనాపూర్య "ఆప ఉన్ద న్త్వాపో వా" ఇత్యభిమృశ్య "విశ్వతశ్చక్షు" రిత్యేలోశీరగన్ధాద్యై ర్వాసయిత్వా "తేజోవత్యాస్యైవ" ఇతి దుకూలాభ్యాం క్షౌమాభ్యాం సూక్ష్మకార్పాసవస్త్రాభ్యాం వా కుమ్భమావేష్ట్య కుశకూర్చాక్షతాశ్వత్థపల్లవా "సతో దేవా నమస్సులో" మీతి విన్యస్య "ఇయం జాగ్రతి" రితి కుమ్భ మభిమృశ్య నవరత్నాన్యష్టమఙ్గళపఞ్చాయుధాని గరుడగజకూర్మరూపాణి స్విక్స్వవాదివర్ణచిహ్నాని మేఘవిద్యుల్లతాదీని సువర్ణే నైవ కృతాని ఏకాఙ్గులాదహీనాని అలాభే సువర్ణశకలాని వా తత్తద్రూపం ధ్యాత్వా తత్కుమ్భే విష్ణుసూక్తేన విష్ణుగాయత్ర్యా వా ప్రక్షిప్య నారికేళ ఇతి నారికేళ మూర్ధ్వముఖం విన్యస్య షడ్ద్రోణధాన్యరాశౌ కుమ్భం సన్న్యస్య ఆచార్య స్తద్దక్షిణే చోత్తరాభిముఖో భూత్వా బ్రహ్మాసన మాస్థాయ "విష్ణు స్త్వాం రక్ష" త్విత్యాత్మరక్షాం కృత్వా లలాటాదిద్వాదశస్థానేషు కేశవాదీ న్ప్రణమ్య అకారాద్యక్షరాణి సర్వసన్ధిషు న్యసిత్వా ఆహురణ్య మి త్యఙ్గుష్ఠాదికనిష్ఠాన్తం న్యస్య సుదర్శన మితి దక్షిణభుజే రవిపా మితి వామే చ సన్న్యస్య సూర్యోసి చన్ద్రో సీతి నేత్రయో ర్దక్షిణవామయో ర్న్యస్య హృదయే ప్రణవయుక్త మాదిబీజం న్యస్య తం ప్రణవై ర్వేష్టయిత్వా బ్రహ్మబ్రహ్మేతి హృదయం ద్యౌర్దద్యౌ రసీతి శిరః శిఖేతి శిఖాం దేవానా మాయుధై రితి కవచం నారాయణాయవిద్మహే ఇత్యస్త్రం భూర్భువస్సువరో మితి సర్వత్ర రక్షాం కృత్వా, పశ్చా త్కుమ్భం సంస్పృశ్య ఆత్మసూక్తం జప్త్వా యథాబలం ప్రాణాయామం కృత్వా దేశకాలౌ సంకీర్త్య ఏవం... తిథౌ శ్రీమద్ధన్వన్తరిస్వామినః మహాప్రతిష్ఠా దేవయజనకర్మణి కుమ్భజలే శ్రీమద్ధన్వన్తర్యావిర్భావార్థం కుమ్భపూజాం కరిష్యే (ఇతి సఙ్కల్ప్య అపఉపస్పృశ్య) కుమ్భజలేఅర్ధచన్ద్రాకారం శుద్ధస్ఫటికసఙ్కాశం మధ్యేఽష్ట

దళోపేతం పద్మం తన్మధ్యే శ్యామవర్ణం ద్విభుజ మీంకారబీజాన్వితం మహేన్ద్రమణ్డలం ధ్యాత్వా తన్మధ్యే పద్మే శితోత్పలవర్ణం. ద్విభుజం పద్మధరం వకారబీజాన్వితం వరుణమణ్డలం ధ్యాత్వా తన్మధ్యే తప్తహాటకసంకాశం చతుర్భుజం శఙ్ఖచక్రౌషధసుధాకలశధర మాది బీజం మనసైవ సన్న్యస్య దిక్ష్వష్టసు ప్రణవై రావేష్ట్య సర్వా నేక ప్రణవేన వేష్టయేత్. విష్ణుసూక్తం ప్రణవశతం సహస్రశీర్ష మితి జప్త్వా.

సర్వాధారం సనాతన మప్రమేయ మచిన్త్యం నిర్గుణం నిర్మలం సర్వవ్యాపినం పరమాత్మానం ధన్వన్తరిం విష్ణుం మనసా సఙ్కల్ప్య, సువర్ణవర్ణం రక్తనేత్రాస్యపాణిపాదం సుఖోద్వహం శుకపిఞ్ఛామ్బరధరం విష్ణుం ప్రణవాత్మకం కిరీటకేయూరహారప్రలంబయజ్ఞోపవీతినం చతుర్భుజం శఙ్ఖచక్రసుధాకుమ్భదివ్యౌషధధరం శ్రితార్తినిర్వాపణార్థ మనుగృహీతవాసుదేవదివ్యావతారం శ్రీమద్ధన్వన్తరిం ధ్యాత్వా, "ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ధన్వన్తరయే అమృతకలశహస్తాయ సర్వామయహరాయ త్రిలోకనాథాయ విష్ణవే స్వాహా" ఓం ధన్వన్తరి మావాహయామి శ్రీమహావిష్ణు మావాహయామి, సర్వామయహర మావాహయామి, త్రిలోకనాథ మావాహయామి, ఇతి మనసా కుమ్భేఽమ్భసి సమావాహ్య పుష్పాద్యర్ఘ్యాచమనాన్త మర్చయేత్.

స్నపనః

తతో దేవం కుమ్భం సమాదాయ శకునసూక్తం జప్త్వా యజ్ఞాలయే స్నానశ్వభ్రే దేవం సంస్థాప్య దక్షిణే ధాన్యరాశౌ కుమ్భం సన్న్యస్య పురస్తా ద్వ్రీహిభి స్తణ్డులై ర్వా దణ్డవత్పఙ్క్తిం కృత్వా సప్తకలశా న్విన్యస్య క్షీర ఘృత మధుసిద్ధార్థాక్షతోదక కుశోదక చన్దనోదక పూరితా న్కలశా నుత్తరాది సన్న్యస్య అన్తరే షూపస్నాన కలశాన్ శుద్ధోదకపూర్ణాన్ సన్న్యస్య క్షీరే ఽథర్వవేద ముపస్నానేఽశ్వినౌ ఘృతే సామవేద ముపస్నానే వత్సరాన్ మధుని ఋగ్వేద ముపస్నానే వాయుం సర్షపోదకే చాదిత్య ముపస్నానేఽప్సరసః అక్షతోదకే కశ్యప ముపస్నానే మరుతః కుశోదకే మునీ నుపస్నానే తక్షకం చన్దనోదకే ఋతూ నుపస్నానే బృహస్పతిం చాపా హ్యైకాదశోపచారై

రభ్యర్చ్య దేవం ద్రవ్యం ప్రతి పాద్యాద్యై రర్చయేత్. శన్నో దేవీ రితి క్షీరేణ, అగ్న ఆయాహీతి ఘృతేన, అగ్నిమీళ ఇతి మధునా, పూత స్తస్యేతి సర్షపోదకేన, ఇమా ఓషధయ ఇత్యౌషధోదకేన, అభిత్వా శూర ఇతి కుశోదకేన, చత్వారి వా గితి చన్దనోదకేన చ సంస్నాప్య వారిశ్చతస్ర ఇతి తత్తదన్తరే సర్వోపస్నానై స్సంస్నాపయే ద్ద్రవ్యం ప్రతి పూర్వం కుమ్భం సమభ్యుక్ష్యాఽఽపోహిష్ఠాద్యైరుష్ణోదకేన చ సంస్నాప్య ఇషే త్వోర్జే త్వేతి శుద్ధోదకై శ్చాభిషిచ్య మిత్రస్సుపర్ణ ఇతి ప్లోతేన విమృజ్య దేవం నవవస్త్రోత్తరీయాద్యై రలఙ్కృత్యాఽభ్యర్చ్య నైరృతే విష్టరే దేవం కుమ్భం చ సంస్థాప్యాఽర్చయేత్.

కౌతుకబన్ధనమ్

ఆచార్యః పుణ్యాహం వాచయిత్వా కాంస్యపాత్రం తణ్డులై రాపూర్య తస్మిన్ సౌవర్ణం ప్రతిసరం విన్యస్య స్వస్తిసూక్తే నాఽభిమృశ్య కృణుష్వపాజ ఇత్యనువాకం జప్త్వా స్వస్తిదా విశస్పతి రితి వదన్ దేవస్య దక్షిణహస్తే బధ్నీయాత్.

శయనాధివాసః

అథ శయ్యావేదిం సమభ్యుక్ష్య షడ్ద్రోణాఢకై శ్శాలిధాన్యై స్తదర్ధయవై స్తదర్ధతణ్డులై స్తదర్ధతిలై శ్చోపర్యుప ర్యాస్తీర్య సాగ్రాన్ కుశాన్ ప్రాగగ్రా నాస్తీర్య పఞ్చతల్పాని పఞ్చవర్ణవస్త్రాణి వా వేదాహ మిత్యుపర్యుపరి విన్యస్య ఉపరివేష్టనం శ్వేతనవవస్త్రేణ కృత్వోపధానద్వయం (శిరఉపధానం పాదోపధానం చ) విన్యసేత్. ప్రణవే నాభ్యుక్ష్య పుష్పా ణ్యవకీర్య ధూపదీపాష్టమఙ్గళపఞ్చాయుధాని పరితో విన్యస్య తదూర్ధ్వే వితానధ్వజదర్భమాలాతరఙ్గస్తమ్భవేష్టనముక్తాదామాద్యై రలఙ్కృత్య సర్వవాద్యసమాయుక్తం శకునసూక్తం జపన్ ఆచార్యస్సాపకై స్సార్ధం దేవేశం శయనే సమారోప్య యద్వైష్ణవ మితి మన్త్రేణ దేవం యద్దిగ్ద్వారం విమానం తద్దిక్ఛిరసం శాయయేద్గళా దధస్తా దుత్తరాచ్ఛాదనం కృత్వా దేవస్య దక్షిణే పూర్వవత్కుమ్భం సన్న్యస్య పరితః ప్రావరణం కృత్వా

రత్నాధివాసః

సమ్భారవేద్యాం ధాన్యోపరి వస్త్రాణ్యాస్తీర్య సౌవర్ణాదిపాత్రే రత్నాని సన్న్యస్య తస్మిన్విష్ణుమభ్యర్చ్య విష్ణుసూక్తేనాధివాసం కృత్వా ఉత్తరాచ్ఛాదనం నిశ్ఛిద్రం కృత్వా పశ్చాద్యజ్ఞాగారస్య పరితః ప్రాగాదిచతుర్దిక్షు చతుర్వేదాధ్యయనం కారయేత్.

సర్వదేవార్చనమ్

యజ్ఞశాలాయాం మహావేద్యాం వా మధ్యే విష్ణుం ప్రాగాది చతుర్దిక్షు ధన్వన్తరిం, మహావిష్ణుం, సర్వామయహరం, త్రిలోకనాథం ఆగ్నేయాదికోణేషు ధీప్రదం, ధర్మవిదం, ఆయుర్వేదస్వరూపిణం, యజ్ఞాఙ్గ మితి, ద్వితీయావరణే ప్రాగాది, దక్షం, ఇన్ద్రం, ఆశ్వినేయాన్, అత్రిం, హారీతం, కాశ్యపం, భాస్కరం, భారద్వాజ మితి తృతీయావరణే పునః ప్రాగాది ఇన్ద్రం, అగ్నిం, యమం, నిర్‌ఋతిం, వరుణం, వాయుం, కుబేరం, ఈశాన మిత్యావాహ్యాఽర్చయేత్. శేషం విష్ణుప్రతిష్ఠోక్తవత్కుర్యాత్.

హౌత్రమ్

అథాధ్వర్యుః ప్రధానాగ్నిం ప్రజ్వాల్య పశ్చాద్ధోతారమాహూయ వస్త్రోత్తరీయాభరణాద్యైరలఙ్కృత్యాఽభిపూజయేత్ స హోతా ప్రధానాగ్నేః పురతస్తిష్ఠేత్. అధ్వర్యుర్హోత రేహీతి వదేత్. స హోతా అధ్వర్యో దేవతే త్యుక్త్వాఽఽచమ్య ప్రణవపూర్వం నమః ప్రవక్త్రే ఇతి వదం స్తిష్ఠన్ సోచ్ఛం (శ్రీ)వైఖానససూత్రోక్త విధినా హౌత్రం ప్రశంసయేత్. అధ్వర్యుస్తేనోక్త మోంకారం శ్రుత్వా సప్తదశపాలాశేధ్మాన్ సప్తముకులాగ్రాన్ ఘృతాక్తాన్ గృహీత్వాఽగ్నౌ ఓం స్వాహేతి ప్రక్షిపేద్ధోతా బ్రాహ్మణ భారతేత్యన్త ముక్త్వా యజమానస్య గోత్రప్రవరం క్రమేణ వదేత్. గ్రామో, యజమానశ్చేత్కాశ్యపప్రవరం వదేత్. దక్షిణప్రణిధౌ ఆయాత్వితి మన్త్రాన్తే "ఆయాతు భగవాన్పురుష స్సగణ స్ససైన్య స్సుమన స్సహోద్యోజితః పరం సహ దేవతాభి రనుమన్యతాం యస్తు దివ్యౌషధ ధరో నిత్య మృషిభి శ్చానుగామినం తమజం పుణ్డరీకాక్షం ధన్వన్తరిం

భగవన్త మోమ్ ధన్వన్తరిం, మహావిష్ణుం సర్వామయహరం, త్రైలోక్యనాథ మితి, ఉత్తరప్రణిధౌ దక్షం ఇన్ద్రం ఆశ్వినేయాన్ అత్రిం హారీతం కాశ్యపం భాస్కరం భారద్వాజ మిత్యావాహ్య ఆవాహనక్రమేణ జుష్టాకారం కృత్వా తత్క్రమే ణాజ్యాహుతీ ర్జుహోతి.

ప్రధానహోమః

పద్మాగ్నిం పరిషిచ్య వైష్ణవం విష్ణుసూక్తం పురుషసూక్తం చ హుత్వా మూలమన్త్రేణ దూర్వాఽపామార్గవిష్ణుక్రాన్తాభి స్సమిద్భి శ్చరుణాఽఽజ్యేన చ "ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ధన్వన్తరయే అమృతకలశహస్తాయ సర్వామయహరాయ త్రిలోకనాథాయ విష్ణవే స్వాహా" ఇత్యష్టోత్తరశతమ్ "ధాన్వన్తరాయ విద్మహే సుధాహస్తాయ ధీమహి తన్నో విష్ణుః ప్రచోదయాత్" ఇతి ప్రత్యేక మష్టోత్తరశతం చ హుత్వా దేవేశ స్యోక్తవ త్సభ్యాగ్నిషు యథాక్రమం హుత్వా పౌణ్డరీక మౌపాసనం వినా సర్వాగ్ని ష్వన్తహోమం హుత్వా రాత్రిశేషం సమాపయేత్.

దేవప్రబోధనమ్

ప్రభాతే స్నాత్వాఽచార్య స్సన్ధ్యా ముపాస్య తర్పణం బ్రహ్మయజ్ఞ మౌపాసనం చ కృత్వా దేవాలయం ప్రవిశ్య 'ప్రతద్విష్ణు' రితి ప్రదక్షిణం ప్రణామం చ కృత్వా యజ్ఞాలయం ప్రవిశ్య దేవ మోంకారేణ కిఞ్చి త్ప్రబోధ్య భగవతో బలేనేతి దేవం ప్రణమ్య విష్ణుసూక్తేన శయానం దేవ ముత్థాప్య వస్త్రమాల్యాదీని విమోచ్య శుద్ధోదకేన సంస్నాప్య ప్రతిసరం విసృజ్య పున రన్యై ర్వస్త్రమాల్యాభరణై రలఙ్కృత్య పాద్యాద్యై రభ్యర్చ్య

పీఠస్థాపనమ్

గర్భాగారం ప్రవిశ్య గర్భార్ధం చతుర్భాగం కృత్వా పృష్ఠభాగద్వయం విసృజ్య తృతీయే పీఠం సంస్థాపయేత్.

స్థాపితపీఠావటం వఞ్చవింశతిభాగం కృత్వా అధివాసితరత్నా న్యాదాయ తస్మి న్బ్రహ్మాణం ఇన్ద్రాదిదిగ్దేవాం శ్చాభ్యర్చ్య పుష్పాదీని సంశోధ్య 'త మేకనేమిమితి' రత్నా న్యభిమృశ్య, 'ప్రజాపతిం ప్రథమ' మితి మధ్యే కూర్మం, 'త మేకనేమి' మితి తస్యోపరి గజం, తదుపరి 'శతధార' మితి గరుడం, 'తదుపరి బ్రహ్మ దేవానా' మితి బ్రహ్మమణిం, ఐన్ద్రే 'ఇన్ద్రం ప్రణయ న్త' మితివజ్రమణిం, ఆగ్నేయే 'అగ్నా వగ్ని' రితి మౌక్తికమణిం, యామ్యే 'యమో దాధా' రేతి వైడూర్యమణిం, నైరృతే 'వసవః ప్రథమ' ఇతి శఙ్ఖజమణిం, వారుణ్యాం 'ఏ తే శత' మితి స్ఫటికమణిం, వాయవ్యాం 'మరుతః పరమా' త్మేతి పుష్యకాన్తమణిం, ఉత్తరే 'సోమగ్ం రాజాన' మితి చన్ద్రకాన్తమణిం, ఐశాన్యే 'ఈశాన స్సర్వలోకానా' మితి నీలమణిం, ఇన్ద్రాగ్న్యో ర న్తరే 'శం నో నిధత్తా' మిత్యమృతాశ్మకమణిం, యమాగ్న్యో ర న్తరే 'ధాతా ధాతౄణా' మితి లోహితాశ్మకమణిం, యమనీలయో ర న్తరే 'విశ్వే దేవస్యే' త్యుత్పలమణిం, నీలవరుణయో ర్మధ్యే 'అధిబ్రి' హ్మేతి ప్రవాళమణిం, వరుణోదానయో ర్మధ్యే 'ఇమాం మూర్ధన్యా' మితి మనశ్శిలాం, ఉదానసోమయో ర్మధ్యే 'అప్సర' ఇతి శుక్తిజం; సోమేశానయో ర్మధ్యే 'యం కాద్రివేయా' ఇతి విమలమణిం, ఇన్ద్రేశానయో ర న్తరే 'అర్యమ్ణః కు' మిత్యాతి కురువిన్దం, బ్రహ్మభాగ స్యాష్టదిక్షు క్రమేణ 'ఇన్ద్రం ప్రణయ న్త' మితి గైరికం, 'అగ్నా వగ్ని' రితి హరితాళకం, 'యమో దాధా' రేతి మనశ్శిలాం, 'వస వః ప్రథమ' ఇత్యఞ్జనం, 'యే తే శత' మితి కాసీసం, 'మరుతః పగమా' త్మేతి పారదం 'సోమగ్ం రాజాన' మితి సౌరాష్ట్రం, 'ఈశాన స్సర్వ' ఇతి గోరోచనం 'బ్రహ్మ దేవానా', మితి బ్రహ్మస్థానేసర్వగన్ధాని, పూర్వోక్తాష్టదిక్షు ఇన్ద్రాదిదిఙ్మన్త్రైః క్రమేణ, షష్టికావ్రీహీన్, కులుత్థమాషౌ, గోధూమముద్గౌ తిలతిలౌ, వంశయవౌ, నీవారప్రియంగూ, గోధూమయవౌ, సర్వబీజాని విన్యస్య 'భూయ ఆత్మా' ఇతి శ్రీవత్సం, 'నమ స్సులో' మితి పూర్ణకుమ్భం 'స ఏకో భూ' రితి భేరీం, 'దేవస్య త్వే' త్యాదర్శం,

'అతో దే' వేతి మత్స్యాయుగ్మం, 'త్వా మేకా' మిత్యజున్ఖ-శం, 'తన్మాయశో(గ' ఇతి శఙ్ఖం '(బహ్మ దేవానా' మిత్యావర్తం ఇన్ద్రాది దీశానాన్తం క్రమేణ విన్యస్య, 'భూమానన్తో(గ' ఇతి గదాచక్రాఽసిశరాన్ 'తన్మాయశో(గ' ఇతి శఙ్ఖశార్ఙ్గ ఖేటకాన్, '(బహ్మ (బహ్మాన్తరా' త్మేతి (సువకమణ్డలుతులాతోదయుగలాంగలాదీన్, 'యే తే శత' మితి మేఘవిద్యుల్లతాదీని '(శియే జాత' ఇతి శ్రీరూపం చ మధ్యే క్రమేణ విన్యస్య తచ్ఛ్వభ్రం క్షౌమే నాచ్ఛాదయేత్.

దక్షిణాదానమ్

యజమానః ఆచార్యాదీన్ వస్త్రోత్తరీయాభరణాద్యైః సంపూజ్య సోదకాం దక్షిణాం దద్యాత్.

బిమ్బస్థాపనమ్

తతో దేవ మభిపూజ్య (పణమ్య 'భూః (పపద్య ఇతి పుష్పాఞ్జలిం దత్వా సర్వవాద్య సర్వాలఙ్కార యుక్తం తోయధారాపురస్సరం స్వస్తిసూక్తం జప న్నాచార్యస్థాపకైః స్సహ ధృవబిమ్బ మాదాయాలయం (పదక్షిణం కృత్వాఽలయమావిశ్య సుముహూర్తే '(పతద్విష్ణు'రితి రతో్నపరి (పతిష్ఠాప్య ధృవసూక్తే నాష్టబన్ధం (పయోజ్య ధృవబేరశుద్ధిం కృత్వా పశ్చా దాచార్య శ్శయ్యా వేది మాసాద్య కుమ్భం సంగృహ్య శిరసా ధారయన్ శకునసూక్తం జప న్నగ్రతో గచ్ఛేత్ స్థాపకాః కౌతుకం బేర మాదా యా నుగచ్ఛేయుః ఆలయం (పదక్షిణీ కృత్వాఽభ్యన్తరం (పవిశ్య దేవాఽభిముఖే ధాన్యోపరి కుమ్భం సన్యస్య కౌతుకస్థానే కౌతుకం (పతిష్ఠా ప్యాఽవాహయేత్.

ఆవాహనమ్

దేవస్య దక్షిణే చోత్తరాభిముఖ స్థిత న్నాత్మసూక్తం జప్త్వా మన్త్రన్యాస మక్షరన్యాసం చ కృత్వా సమాహితో దేవం ధ్యాయన్

‘సువర్భువర్భూ’రితివ్యాహృతిత్రయే ణోత్పత్తిన్యాసం కృత్వా పాదయో ర్మధ్యే యకారం, హృదయే అకార, మష్టది ప్రణవాన్ సర్వానేకపరి ణావేన వేష్టయేత్. ‘ఇదం విష్ణు’ రితి కుమ్భస్థాం శక్తిం కూర్చే నాదాయ ‘ఆయాతు భగవా’ న్నితి బిమ్బస్య మూర్ధ్ని ధన్వన్తరి మావాహయా మీతి సంప్రా వ్యావాహయేత్. పీఠస్య పరితః ప్రాగాద్యావరణ త్రయ దేవా నావాహ్య హృదయే ధ మితి బీజం సన్న్యస్య ప్రాణప్రతిష్ఠాం కుర్యాత్. తన్మన్త్రం బిమ్బస్య హృదయం స్పృశ న్నష్టావింశతివారం జపేత్.

పుణ్యాహం బ్రహ్మఘోషం చ కృత్వా యజమానస్య పాప క్షయార్థం కుమ్భోదకే నాభ్యుక్ష్య నిత్యార్చనవిధి నాభ్యర్చ్య మహా హవిః ప్రభూతం వా నివేద్య బలిం నిర్వాప్య ఔపాసన పౌణ్డరీకా గ్న్యోః పూర్ణాహుత్యన్తహోమం కృత్వా యజమానా శీర్వాదం కుర్యాత్. పశ్చాత్ బ్రాహ్మణ భోజనం స్నపన ముత్సవం చ కారయేత్.

ఇతి శ్రీవైఖానసే శ్రీమద్ధన్వన్తరిప్రతిష్ఠావిధి స్సమాప్తః

హరిః ఓమ్

తతసత్

శ్రీ యైనమః
శ్రీనివాసాయ నమః
శ్రీ ధన్వన్తరయే నమః

శ్రీమద్ధన్వన్తర్యర్చనవిధిః

శ్రీ వేఙ్కటాద్రినిలయః కమలాకాముకః పుమాన్
అభఙ్గురవిభూతి స్తే తరఙ్గయతు మఙ్గళమ్
శ్రీలక్ష్మీవల్లభారమ్భాం విఖనోమునిమధ్యమామ్
అస్మదాచార్యపర్యన్తాం వన్దే గురుపరంపరామ్

హరిః ఓమ్॥ అథ ధన్వన్తర్యర్చనవిధిం వక్ష్యే, విధినా స్నాత్వాఽఽచమ్య ధృతోర్ధ్వపుణ్డ్రః సన్ధ్యా ముపాస్య తర్పణం బ్రహ్మయజ్ఞ మౌపాసనం చ కృత్వా ధన్వన్తర్యాలయం గత్వా ప్రదక్షిణం ప్రణామం చ కృత్వా ద్వారపాలకం ప్రణమ్య యన్త్రికాం సంయోజ్య కవాటోద్ఘాటనం కృత్వా, అనన్తరం ప్రవిశ్య దేవం ధన్వన్తరిం ప్రణమ్య, దీపా న్ప్రదీప్య, శిష్యేణ 'ధారాస్వి' త్యుదకం గృహీత్వా, 'ధారాసు... సుశర్మ', 'పూత స్త' స్యేతి దేవస్య నిర్మాల్యం విశోధ్య, 'పూత స్తస్య... సదాశివః', 'అవధూత' మితి గర్భాలయే సప్రదక్షిణం మార్జనేన సమ్మార్జయిత్వా, 'అవధూతగ్ం రక్షో ... వయం ద్విష్మః' 'అద్భి రభ్యుక్ష్యోపలిప్య అర్చనపాత్రాదీ 'నామావాజ' స్యేతి ప్రక్షాళ్య, 'ఆమావాజస్య ... గమ్యాత్,' తులసీపుష్పగన్ధాద్యర్చన ద్రవ్యాణి సంగృహ్య దేవస్య దక్షిణే తిష్ఠ న్నాసీనో వా

శ్లో॥ అపక్రామన్తు భూతాని పిశాచాః ప్రేతగుహ్యకాః।
యే చాత్ర నివస న్త్యేతే దేవతా భువి సన్తతమ్॥
అపసర్పన్తు యే భూతా యే భూతా భువి సంస్థితాః।
యే భూతా విఘ్నకర్తార స్తే గచ్ఛ న్త్వాజ్ఞయా హరేః॥

ఓం ఆసనమన్త్రస్య పృథివ్యాః మేరుపృష్ఠ ఋషిః, సుతలం ఛన్దః, శ్రీకూర్మో దేవతా, ఆసనే వినియోగః।

పృథ్వి! త్వయా ధృతా లోకా దేవి! త్వం విష్ణునా ధృతా।
త్వం చ ధారయ మాం దేవి! పవిత్రం కురు చాసనమ్॥
అశేషజగదాధార మనన్తం పరమాత్మరూపిణమ్।
ఆసనస్య విశుద్ధ్యర్థం సంస్మరామి తం భజే హరిమ్॥

ఓం అనన్తాసనాయ నమః, యం యోగాసనాయ నమః, విం విమలాసనాయ నమః, ఓం కూర్మాసనాయ నమః, అస్యాం ప్రాణా నాయమ్య, ఓం భూః, ఓం భువః . . శిరోభ్భువస్సువ రోమ్.

హరిః ఓమ్॥ శ్రీగోవిన్దగోవిన్దగోవిన్ద. . .అస్యాం శుభతిథౌ అస్య దేవదేవస్య అఖిలాణ్డకోటిబ్రహ్మాణ్డనాయకస్య శ్రియఃపతే రంశాంశా త్సముద్భూతస్య శ్రీమద్ధన్వన్తరిస్వామినః ప్రీత్యర్థం . . కలాకర్షణం కరిష్యే

'ఉద్దీప్య' స్వేతి పార్శ్వయో ర్దీపౌ సుద్దీప్య, 'ఉద్దీప్య .....
దశో దిశ', ఘణ్టాయాం బ్రహ్మాణం, శిఖే చన్ద్రం, కలశే విష్ణుం చావాహ్య ఆసనపాద్యపుష్పతోయై శ్చతురుపచారై రభ్యర్చ్య

పఞ్చపాత్రాణి సంగృహ్య స్థాపయే ద్దేవసన్నిధౌ
అగ్నికోణే స్నానపాత్ర మర్ఘ్యపాత్రం తు నైరృతే
పాద్యపాత్రం వాయుకోణే త్వాచామ మీశకోణకే

తేషాం మధ్యే శుద్ధతోయపాత్రం విన్యస్య 'ఆపో వా ఇద' మితి తతః కలశోదకేన పఞ్చపాత్రాణి పూరయిత్వా, 'ఆపో వా ఇదగ్ం సర్వం...వస్సువ రాప ఓమ్' తస్మి న్పుష్పగన్ధతులస్యక్షతా న్నిక్షిప్య పఞ్చపాత్రేషు మధ్యాదిక్రమేణ వసిష్ఠం సోమం యజ్ఞాఙ్గం ఇన్ద్రం చన్ద్ర మిత్యావాహ్య చతురుపచారై రభ్యర్చ్య సురభిముద్రాం దర్శయన్ తజ్జలే నార్ఘ్యాది పఞ్చపాత్రేభ్యః కిఞ్చిత్కిఞ్చి త్తోయం సముద్ధృత్య నాసాగ్రపర్యన్తం నీత్వా౽౽త్మానం పూజాద్రవ్యాణి యాగభూమించ సంప్రోక్ష్య 'భగవతో బలే' నేతి దేవం ధన్వన్తరిం సంప్రార్థ్య, 'భగవతో బలేన భగవతో వీర్యేణ భగవత స్తేజసా భగవతః కర్మణా భగవ తానుగృహీతో భగవ తానుధ్యాతో భగవద్ధ్యాత్వా భగవత్కర్మ కరిష్యామి తద్భగవా ననుమన్యతామ్,'

'సువర్ణవర్ణ' మిత్యాదినా ధ్యాత్వా సువర్ణవర్ణం, రక్త నేత్రాస్యపాణిపాదం, సుఖోద్వహం, శుకపిఞ్ఛామ్బరధరం, ప్రణవా

త్ర్మకం, కిరీటకేయూరహారప్రలమ్బయజ్ఞోపవీతినం, చతుర్భుజం, శఙ్ఖ చక్రసుధాకుమ్భదివ్యౌషధధరం, శ్రీశార్తినిర్వాపణార్థానుగృహీతవాసుదేవదివ్యావతారం, శ్రీమద్ధన్వన్తరిం ధ్యాయామి,' "ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ధన్వన్తరయే అమృతకలశహస్తాయ సర్వామయవినాశాయ త్రిలోకనాధాయ శ్రీమహావిష్ణవే స్వాహా" ఓం ధన్వన్తరి మావాహయామి, మహావిష్ణు మావాహయామి, సర్వామయహార మావాహయామి, త్రిలోకనాధ మావాహయామి, ఇత్యావాహ్య, 'అతో దేవా' ఇతి కుశపుష్పాన్యతమే నాసనమ్, 'అతో దేవా... సప్తధామభిః' శ్రీధన్వన్తరయే నమః ఆసనం దదామి. 'ఇదం విష్ణు' రితి పాద్యం 'ఇదం విష్ణుః...పాగ్ం సురే' శ్రీధన్వన్తరయే నమః పాద్యం దదామి, 'త్రీణిప' దేత్యర్ఘ్యం, 'త్రీణి పదా విచక్రమే. .ధారయన్' శ్రీధన్వన్తరయే నమః అర్ఘ్యం దదామి, 'విష్ణోః కర్మాణీ'త్యాచమనం 'విష్ణోః కర్మాణి...యుజ్యస్సఖా' శ్రీధన్వన్తరయే నమః ఆచమనీయం దదామి. పురుషసూక్తేన శుద్ధోదకేన సంస్నాప్య 'సహస్రశీర్‌షా పురుషః... దేవాః' శ్రీధన్వన్తరయే నమః శుద్ధోదకేన స్నాపయామి. 'తద్విప్రాస' ఇతి ప్లోతం 'తద్విప్రాసః...పదమ్' శ్రీధన్వన్తరయేనమః ప్లోతేన విమృజామి పూర్వవ దాచమనమ్ 'విష్ణో రుకమి'తి వస్త్రమ్, 'విష్ణో రుకం వీర్యాణి. విష్ణవే త్వా' శ్రీధన్వన్తరయే నమః వస్త్రం దదామి. 'సోమస్య తనూ రసీ' త్యుత్తరీయం, 'సోమస్య... రావిశ', శ్రీధన్వన్తరయే నమః ఉత్తరీయం దదామి. పూర్వవ దాచమనం, 'భూతో భూతే' ష్వి త్యాభరణాని 'భూతో భూతేషు .. హంతాయ శ్రీధన్వన్తరయే నమః ఆభరణాని దదామి. అష్టాక్షరే ణోర్ధ్వపుణ్డ్రమ్, 'ఓం నమో నారాయణాయ' శ్రీధన్వన్తరయే నమః ఊర్ధ్వపుణ్డ్రం ధారయామి, 'ప్రతద్విష్ణు' రిత్యుపవీతం, 'ప్రతద్విష్ణుః...విశ్వా' శ్రీధన్వన్తరయే నమః ఉపవీతం దదామి, పూర్వవ దాచమనం చ దద్యాత్.

దేవస్య పాదయో ర్మధ్యే ఓం విష్ణవే నమః. ప్రాగాదిచతుర్దిక్షు ఓం ధన్వన్తరయే నమః, మహావిష్ణవే నమః, సర్వామయహారాయ నమః, త్రిలోకనాధాయ నమః, ఆగ్నేయాదికోణేషు, ధీప్రదాయ నమః ధర్మవిదే నమః, ఆయుర్వేదస్వరూపిణే నమః, యజ్ఞాఙ్గాయ నమః,

ద్వితీయావరణే ప్రాగాదీశానాన్తం, దక్షాయ నమః, ఇన్ద్రాయ నమః, ఆశ్వినేయాభ్యాం నమః, అత్రయే నమః, హారీతాయ నమః, శాశ్యపాయ నమః, భాస్కరాయ నమః, భరద్వాజాయ నమః, తృతీయావరణే పునః ప్రాగాది ఇన్ద్రాయ నమః, అగ్నయే నమః, యమాయ నమః, నిర్ఋతయే నమః, వరుణాయ నమః, వాయవేనమః, కుబేరాయ నమః, ఈశానాయ నమః, తత్తన్నామ్నా ప్రణవాది నమోన్తేన పుష్పన్యాసం కుర్యాత్. (శేషం విష్ణో రివ సర్వం కుర్యాత్) పరో మాత్ర యేతి పుష్పమ్, 'పరో మాత్రయా... విత్సే' శ్రీధన్వన్తరయే నమః పుష్పాణి దదామి. 'విచక్రమే పృథి' వీతి గన్ధమ్, 'విచక్రమే... చకార' శ్రీధన్వన్తరయే నమః శ్రీచన్దనం దదామి. కేశవాదిచతుర్వింశతినామభి రష్టోత్తరశతనామభి స్సహస్రనామభి ర్వా లబ్ధపుష్పై ర్యథాశ క్త్యర్చనమ్. 'త్రిర్దేవ' ఇతి ధూపమ్. 'త్రిర్దేవః పృథివీ... నామ' శ్రీధన్వన్తరయే నమః ధూపం ధూపయామి 'విష్ణోః కర్మా' ణీతి దీపమ్ 'విష్ణోః కర్మాణి. .సఖా' శ్రీధన్వన్తరయే నమః దీపం దర్శయామి. 'త్రిర్దేవ' ఇత్యర్ఘ్యం పూర్వవ దాచమనం 'అగ్ని మీళే' ఇతి మధుపర్కం, 'అగ్ని మీళే... ధాతమమ్' శ్రీధన్వన్తరయే నమః మధుపర్కం నివేదయామి. 'సుభూ స్స్వయమ్భూ' రితి మన్త్రేణ, అష్టాక్షరేణ చ మహాహవిర్నివేదనమ్, 'సుభూ స్స్వయమ్భూః ప్రథమం... ప్రజాపతయే స్వాహా' 'ఓం నమో నారాయణాయ' శ్రీధన్వన్తరయే నమః మహాహవి ర్నివేదయామి. 'ఇదం విష్ణు' రితి స్వాదుశీతలపానీయం, 'ఇదం విష్ణుః... సురే' శ్రీధన్వన్తరయే నమః స్వాదుశీతలపానీయందదామి. అర్ఘ్యపాద్యాచమనాని పూర్వవ ద్దత్వా, 'విచక్రమే పృథి'వీతి తామ్బూలం, 'విచక్రమే... చకార' శ్రీధన్వన్తరయే నమః కర్పూరచూర్ణతామ్బూలం దదామి, 'నర్యప్రజా' మితి నీరాజనమ్. పూర్వవ దాచమనం, 'సహస్రశీర్ష' మితి మన్త్రపుష్పమ్, ద్వాదశాష్టాక్షరాభ్యాం పుష్పాఞ్జలిం దత్వా, 'మరుతః పరమా' త్రేతి చామరమ్, గాయత్ర్యా ప్రణామా చ కృత్వా, ధాన్వన్తరాయ విద్మహే సుధాహస్తాయ ధీమహి తన్నో విష్ణుః ప్రచోదయాత్'

అన్య త్సర్వం హరే రివ సమాచరే దిత్యాహ భగవా న్భృగుః.

ఓం శ్రియఃపతే శ్రీమ దఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయక, ఆది మధ్యాన్తరహిత అప్రాప్యస్వరూప రూపలావణ్య రత్నాకర సకల లోకా శ్చర్యకర సౌన్దర్య లీలా విలాస విభ్రమ హావిర్భావదివ్యమంగళ విగ్రహ శఙ్ఖ చక్ర సుధా కలశ దివ్యౌషధ మండిత కరకమల సంవర్ధిత సకలస్వీయ భక్తలోక సదారోగ్య నిత్య శుద్ధ బుద్ధ ముక్త స్వభావ శ్రీమద్ధన్వన్తరేః ఆయుర్వేదాఽధిదేవ ఋగ్వేద ప్రియ ఋగ్వేద పారా యణ మవధారయ "ఓం, అగ్నిమీళే పురోహితం .... గచ్ఛతి" హరిః ఓం, శ్రియః పతే .... ఆయుర్వేదాఽధిదేవ యజుర్వేద ప్రియ యజుర్వేద పారాయణ మవధారయ ఓం. 'ఇషేత్వో ర్జేత్వా ....సాహి' హరిః ఓం, శ్రియఃపతే, ఆయుర్వేదాఽధి దేవ సామవేద ప్రియ సామవేద పారాయణ మవధారయ హరిః ఓం 'అగ్నఆయాహి ....బర్హిషి' హరిః ఓం శ్రియః పతే-ఆయుర్వే దాఽధిదేవ అథర్వణవేద ప్రియ అథర్వణవేద పారాయణ మవధా రయ ఓం. 'శన్నోదేవీ... ... ...స్రవంతునః' హరిఃఓం. శ్రియఃపతే

... ఆయుర్వేదాఽధిదేవ। ఉపనిషత్ప్రియ। ఉపనిషత్పారాయణ మవధారయ, హరిః ఓం 'ఓ మిత్యగ్రేవ్యా .... మశ్నుత' ఇతి ఇత్యుపనిషత్॥ హరిఃఓం శ్రియఃపతే పురుషోత్తమస్య......ఆయుర్వే దాఽధిదేవ ఆయుర్వేదప్రియ ఆయుర్వేదమహర్షి పరంపరాపారాయణ మవధారయ ఓం. సూత్రంబ్రహ్మణా హియథా ప్రోక్త మాయుర్వేదం ప్రజాపతిః జగ్రాహ నిఖిలే నా దావశ్వినౌతు పునస్తతః అశ్విభ్యాం భగవాఞ్ఛక్రః ప్రతిపేదే హ కేవలం ఋషిప్రోక్తో భరద్వాజ స్తస్మా చ్ఛక్రముపాగమత్, విఘ్నభూతా యదా రోగాః ప్రాదుర్భూతా శ్శరీరి ణామ్। తపోపవాసాధ్యయన బ్రహ్మచర్య వ్రతాయుషాం తదా భూతే ష్వనుక్రోశం పురస్కృత్య మహర్షయః సమేతాః పుణ్యకర్మాణః, పార్శ్వే హిమవతశ్శుభే అఙ్గిరాజమదగ్ని శ్చ వశిష్ఠః కశ్యపో భృగుః

ఆత్రేయో గౌతమ స్సాస్వ్యః పులస్త్యో నారదో౽సితః అగస్త్యో వామదేవ శ్చ మార్కణ్డే యాశ్వలాయనౌ పారీక్షి ర్భిక్షు రాత్రేయో భరద్వాజః కపిఞ్జలః విశ్వామి త్రా౽శ్వరథ్యౌ చ భార్గవచ్యవ నో౽భిజిత్ గార్గ్య శ్శాణ్డిల్య కౌణ్డిన్యౌ వాత్సి ర్దేవల గాలవౌ సాఙ్కృత్యో బైజవాపిశ్చ కుశికో బాదరాయణః ఒడిశ శ్శరలోమా చ కావ్య కాత్యాయనౌ ఉభౌ కాఙ్కాయన: కైకశేయో ధౌమ్యో మారీచి కాశ్యపౌ శర్కరాక్షో హిరణ్యాక్షో లౌగాక్షిః పైఙ్గిరేవచ శౌనకశ్శౌనకేయశ్చ మైత్రేయో మైమతాయనిః వైఖానసా వాలఖిల్యా స్తథా చా న్యే మహర్షయః బ్రహ్మజ్ఞానస్య నిధయో దమస్య నియమస్య చ తపస స్తేజసా దీప్తా హూయమానా ఇ వాగ్నయః సుఖోపవిష్టా స్తే తత్ర పుణ్యాం చక్రుః కథా మిమామ్॥ హరిః ఓం॥ శ్రీమత్ భాష్య కల్ప సూత్ర మీమాం సేతిహాస పురాణ స్తోత్ర పంచాగ శ్రవణాది పారాయణ మవధారయ, యుష్మదస్మత్ప్రత్యయగోచర యోః ....

అథ నిషేకాది సంస్కారా న్వ్యాఖ్యాస్యామః ...... విజ్ఞాయతే॥

శ్రీ మద్ధన్వన్తర్యర్చనవిధి స్సమాప్తా॥

శ్రీ హరయే నమః
శ్రీ శ్రీనివాసాయనమః
శ్రీ ధన్వంతరయేనమః
శ్రీ వైఖానస భగవచ్ఛాస్త్రే భృగుప్రోక్తాయాం
సంహితాయాం

అర్చనాధికారే ధన్వన్తరి ప్రతిష్ఠావిధిః

ఋషయ ఊచుః

భగవన్ శ్రావితాః పూర్వం క్షీరాబ్ధే ర్మన్థనే పురా
జాతో ధన్వన్తరి స్సాక్షా ద్విష్ణు రేవ సనాతనః 1

నరాణాం ధర్మకామార్థమోక్షసాధన మాయుషామ్
శరీరయాత్రాసిద్ధ్యర్థ మరోగత్వాదిసిద్ధయే 2

ఉత్పన్నరోగశాన్త్యర్థం భైషజ్యాని చ కల్పయన్
వివిధం చోపకుర్వాణః ఆస్తే లోకేషు విశ్రుతః 3

తస్య దేవస్య పూజార్థం ప్రతిష్ఠాది విశేషతః
అర్చనం చోత్సవం చైవ విస్తరా ద్వక్తు మర్హసి 4

భృగు రువాచ

యుష్మాభి శ్చోదితం సర్వం సత్య మేవ మహర్షయః
యథావ దభిధాస్యామి సంప్రాప్తం బ్రహ్మణా పురా 5

పురా దేవాసురేయుద్ధే మథిత స్సాగరః కిల
తత్ర జాతో మహావిష్ణు ర్లోకానుగ్రహకామ్యయా 6

హాలాహలాదిసర్వేషాం సర్వాన్త్య స్సర్వశక్తియుక్
దీర్ఘపీవరదోర్దణ్డః కమ్బుగ్రీవోరుణేక్షణః 7

శ్యామల స్తరుణ స్స్రగ్వీ సర్వాలఙ్కారశోభితః
పీతవాసా మహోరస్క స్సుమృష్టమణికుణ్డలః 8

స్నిగ్ధకుఞ్చితకేశాన్త శ్చతుర్బాహుః కిరీటవాన్
బిభ్ర చ్చక్రామ్బుజే చైవ సుధాకలశ మౌషధమ్ 9

ఊర్ధ్వపుణ్డ్రధర శ్శ్రీమా న్ప్రలమ్బబాహు స్సుప్రాస్మృత్
కార్తికే కృష్ణపక్షే తు త్రయోదశ్యాం శుభే దినే 10

నక్షత్రే వాయుదైవత్యే సఞ్జాతః పరమాద్భుతః
తస్మా దారోగ్యకామో యః ప్రతిష్ఠాప్య భిషక్పతిమ్ 11

అర్చయే త్పరయా భక్త్యా సర్వా న్కామా నవాప్స్యతి
దేవేశ స్యోక్తవిధినా కల్పయే దాలయం శుభమ్ 12

యథావిభవసఙ్ఖ్యాభిః ప్రాకారైః పరివేష్టితమ్
అథవా దేవదేవస్య పార్శ్వదత్వేన కల్పయేత్ 13

అతః పరం ప్రవక్ష్యామి తస్య సంస్థానం పరమ్
ఆసీన మేవ తం కుర్యా ద్విపరీతం న చాచరేత్ 14

ధ్రువకౌతుకసంయుక్త మాత్సవేన సమన్వితమ్
త్రిషూత్తరేషు రోహిణ్యాం హస్తే స్వాత్యాం పునర్వసౌ 15

యజమానస్య జన్మర్క్షే స్థాపయే త్సుముహూర్తకే
తస్మా త్తు దివసా త్పూర్వ మఙ్కురా నర్పయే త్తథా 16

పూర్వోక్తవిధినా విద్వా న్సమ్భారాహరణం చరేత్
వాస్తుహోమం తతో హుత్వా ప్రోక్షయే త్పఞ్చగవ్యకైః 17

అక్షిమోచన ముద్దిశ్య పూర్వాహ్ణే హోమ మాచరేత్
క్రమా త్కుర్యా ద్దగ్ధహోమం మాలిమూలాదికాం స్తథా 18

కుర్యా చ్చ వైష్ణవై ర్మన్త్రై రక్ష్యున్మేషం చ పూర్వవత్
అన్తహోమం తతః కృత్వా ప్రణమే చ్చ దివాకరమ్ 19

పఞ్చగవ్యాధివాసాదీ న్కుర్యా ద్బిమ్బవిశుద్ధయే
ప్రతిష్ఠాదివసా త్పూర్వం రాత్రౌ హోమం సమాచరేత్ 20

భూమియజ్ఞం చ కృత్వా తు పర్యగ్నిం చైవ కారయేత్
పూర్వవ ద్యాగశాలాయాం శయ్యావేదిం ప్రకల్ప్య చ 21

పఞ్చాగ్నీ సహ సంపాద్య పౌణ్డరీకం చ కారయేత్
ఔపాసనాగ్ని మథవా కేచిదేవ మితి కేచన 22

కుమ్భం సంపాద్య విధినా ధ్యాత్వా చావాహయే జ్జలే
స్నానశ్వభ్రే ప్రతిష్ఠాప్య దేవం కుమ్భయుతం తతః 23

సంస్నాప్య సప్తకలశైః ప్లోతేన పరిమృజ్య చ
వస్త్రాదిభి రలఙ్కృత్య శయ్యావేద్యాం నివేశ్య చ 24

ధాన్యై శ్శాల్యాదిభి స్సమ్య గాస్తీర్ణాయాం యథావిధి
బద్ధ్వా ప్రతిసరం చైవ శాయయే చ్ఛయనోపరి 25

అతో దేవాదిభి ర్మన్త్రైః తత్ర కార్యం సమాచరేత్
మహావేద్యాం చ మధ్యే తు విష్ణుం సమ్య క్సమాహ్వయేత్ 26

ధన్వన్తరిం మహావిష్ణుం సర్వామయహరం తథా
త్రిలోకనాథ మిత్యేవ దిక్షు ప్రాగాదికం క్రమాత్ 27

ధీప్రదం ధర్మవేత్తార మాయుర్వేదస్వరూపిణమ్
యజ్ఞాఙ్గ మితి చావాహ్య చాగ్నేయాది యథాక్రమమ్ 28

ప్రథమావరణం చైవం ద్వితీయావరణం శృణు
దక్ష మిన్ద్రం చాశ్వినేయా న్నత్రిం చైవ క్రమేణ తు 29

హారీతం భాస్కరం చైవ భారద్వాజం చ కాశ్యపమ్
తృతీయావరణే చైవ దిగ్దేవా న్సమ్య గర్చయేత్ 30

ఏవ మేవ విశేషం స్యా దన్య త్సర్వం హరే రివ
చతుర్దిక్షు చతుర్వేదాధ్యయనం సమ్య గాచరేత్ 31

కల్పసూత్రపురాణాని యథాశక్తి చ శ్రావయేత్
ప్రధానాగ్నిం పరిస్తీర్య హోతా హౌత్రక్రమేణ వై 32

హుత్వా చావాహయే ద్దేవం దక్షిణప్రణిధౌ జలే
ధన్వన్తరిం మహావిష్ణుం సర్వామయహరం తథా 33

త్రైలోకనాథ మిత్యేవం చోత్తరప్రణిధౌ తథా
దిక్ప్రాకారాదే స్సమారాహ్య నిర్వాప్యాజ్యాహుతీ ర్హునేత్ 34

తారం నమఃపదం భగవ ద్వాసుదేవాయసంయుతమ్
ధన్వన్తరి స్తథాఽమృతకలశహస్త ఏవ చ 35

సర్వామయహార శ్చ త్రి, లోకనాథ ఇతీర్య చ
విష్ణవే ఇతి చోక్త్వా తు స్వాహాన్త స్తస్య వై మనుః 36

తన్మన్త్రే ణైవ హుత్వా తు శత మష్టోత్తరం హునేత్
ధాన్వన్తరాయ చోక్త్వా తు విద్మహే చ తతఃపరమ్ 37

సుధాహస్తాయ చ బ్రూయా ద్ధీమ హీతి వదే త్పున
త న్నో విష్ణు రితీత్యుక్త్వా వదే దన్తే ప్రచోదయాత్ 38

ఏషా ధాన్వన్తరీ ప్రోక్తా గాయత్రీ పాపనాశనీ
తతోఽనయా తు గాయత్ర్యా హునే దష్టోతరం శతమ్ 39

దూర్వాపామార్గసంభూతవిష్ణుక్రాన్తాభి రేవ తు
సమిద్భి శ్చరుణా హోమో మూలే నాష్టోత్తరం శతమ్ 40

సహస్రా దధికం వాపి కుర్యా దేవ యథావిధి
దేవేశ స్యోక్తవిధినా పశ్చాదగ్నిషు తథా హునేత్ 41

నృత్తై ర్గేయై శ్చ వాద్యై శ్చ రాత్రిశేషం నయే త్క్రమాత్
తతః ప్రభాతే ధర్మాత్మా స్నాత్వా తు స్థాప్యకై స్సహ 42

శయానం దేవ ముత్థాప్య స్నాపయే త్కలశై శ్శుభైః
తత్కాలే యజమాన స్తు వస్త్రాభరణకుణ్డలైః 43

ఆచార్యం పూజయిత్వా తు గురవే దక్షిణాం దదేత్
ఋత్విగ్భి శ్చ యథాకామం శక్తిలోపం నకారయేత్ 44

అన్తహోమం గురు ర్హుత్వా పశ్చాదగ్నిషు యథాక్రమమ్
ముహూర్తే సమనుప్రాప్తే రత్నన్యాసం సమాచరేత్ 45

దేవం కుమ్భం సమాదాయ గర్భాగారం ప్రవిశ్య చ
యథోక్తే స్థాపయేద్దేశే బిమ్బస్యాగ్నేయతో గురుః 46

కుమ్భాచ్ఛక్తిం సమాదాయ బిమ్బస్యైవ తు మూర్ధని
కూర్చే నావాహయేద్దేవం చతుర్భిర్మూర్తిభిః క్రమాత్ 47

కౌతుకాదిషు బిమ్బేషు తథైవావాహయేత్క్రమాత్
నిత్యార్చనావిధానేన నిత్యం సమ్యక్సమర్చయేత్ 48

వైష్ణవైర్విష్ణుసూక్తేన గాయత్ర్యా మూర్తిమన్త్రితః
ద్వాదశాష్టాక్షరాభ్యాం చ చతుర్నామపురస్సరమ్ 49

ఉపచారాన్ప్రకుర్వీత షోడశైవ యథాక్రమమ్
అనుక్త మత్ర యత్సర్వం హరేరివ సమాచరేత్ 50

పూర్వోక్తజన్మనక్షత్రే విశేషార్చన మాచరేత్
నవాహం వాథ సప్తాహం పఞ్చాహం త్రిదినం తు వా 51

ఏకాహం వాపి కుర్వీత యథాశక్త్యనుసారతః
అశక్తోపి దినేష్వేషు స్నాత్వా దేవం ప్రణమ్య చ 52

అద్భిశ్శుద్ధైస్సుగన్ధైశ్చ కేవలైర్వాభిషిచ్య
ద్వాత్రింశద్విగ్రహైర్దేవ మర్చయిత్వా విధానతః 53

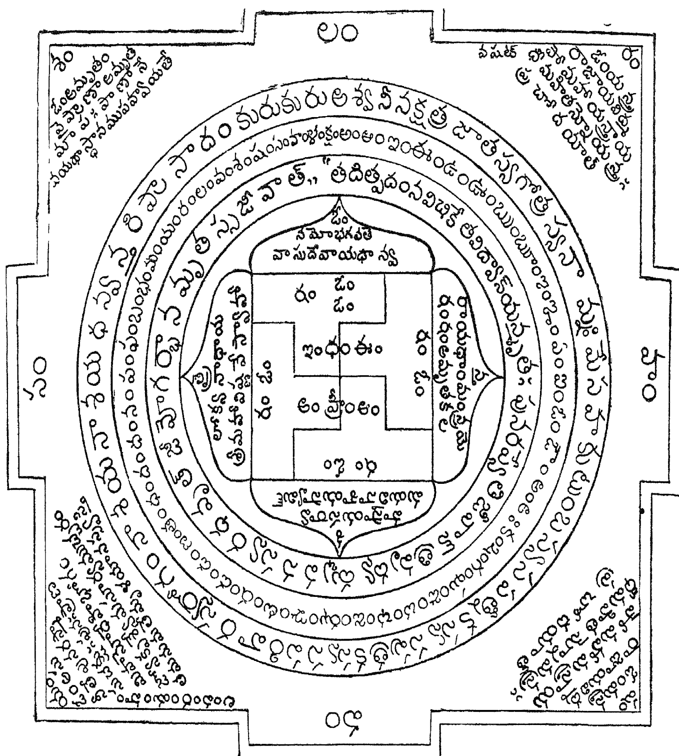
మహాహవిః ప్రభూతం వా దేవేశాయ నివేదయేత్
ఉత్సవోక్తేన విధినా చోత్సవం కారయేద్ధరేః 54

ఏవం యః కురుతే భక్త్యా సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే
అన్తే విమాన మారుహ్య విష్ణోఃపద మవాప్నుయాత్ 55

ఇత్యార్షే శ్రీవైఖానసభగవచ్ఛాస్త్రే భృగుప్రోక్తాయాం
సంహితాయా మర్చనాధికారే ధన్వన్తరిప్రతిష్ఠావిధి
ర్నామ అష్టత్రింశోఽధ్యాయః

హరిః ఓమ్

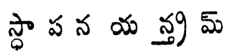
తత్సత్

ప్రకారాన్తర పూజాయన్త్రమ్

ఓం ఆం ప్రీం క్రోం

య	ఓం	న
రా	ధం	మో
త	న్వం	ధా

స్థాపన యన్త్రమ్

శ్రీరస్తు

శ్రీ శివాభ్యాం నమః

శ్రీ ధన్వన్తరయే నమః

శ్రీ విష్ణుయామలే మన్త్రరహస్యే

శ్రీ ధన్వన్తరియన్త్రమన్త్రోద్ధారవిధిః

శ్లో॥ ధన్వన్తరిం మహావిష్ణుం సర్వామయహరం ప్రభుమ్
భక్తారోగ్యప్రదాతారం వన్దేహం బుధనాయకమ్॥

పార్వత్యువాచ

దేవదేవ మహాదేవ అపమృత్యుభయాపహ
యద్యస్తి మయి తే నాథ కృపా త్వం సులభప్రభో॥ ౧

ధన్వన్తరేశ్చ యన్త్రాణాం మన్త్రాణాం చ విశేషతః
ఉద్ధారం బ్రూహి మే దేవ భక్తలోకవశఙ్కర॥ ౨

ఈశ్వర ఉవాచ

శృణు దేవి ప్రవక్ష్యామి యన్త్రాణాముత్తమోత్తమమ్
ధన్వన్తరేశ్చ దేవానాం భిషజో ఽమృతపాణినః॥ ౩

స్థాపనే ఽత్యన్తసుఖదం సర్వరోగహరం నృణాం
యన్త్రం తథైవ దాస్యామి గోప్యాద్గోప్యతమం సఖి॥ ౪

ఆదౌ వృత్తం చ షట్కోణం వృత్తం చాష్టదళం తథా
వృత్తం ద్వాదశపర్ణం చ వృత్తం భూపురమాలిఖేత్॥ ౫

ఆదౌ ధన్వన్తరేర్బీజం సర్వదేవమయం శుభమ్
ధకారం విలిఖేద్ధీమాన్ పాశాఙ్కుశసమన్వితమ్॥ ౬

సాధ్యనామసమాయుక్తం షట్కోణే తు షడక్షరం
ఓం నమో భిషజే చేతి కోణాగ్రే విష్ణవేతి చ॥ ౭

కోణసన్ధౌ శివాగ్నేతి ప్రణతి ప్రణవాన్వితమ్
వృత్తమధ్యే లిఖేత్తారం యథామన్త్రం నిరన్తరమ్॥ ౮

అష్టపర్ణేపి చాష్టాస్య ప్రభో ర్ధన్వన్తరే శ్శుభమ
దళాగ్రే వైష్ణవం సన్ధా మృగ్స్యత్రియ ముదాహృతమ్॥ ౯
చన్ద్రబిమ్బాననే వృత్త మమృతేన ప్రపూరయేత్
ద్వాదశారే ద్వాదశార్ణం వైద్యరాజస్య సుందరి॥ ౧౦
దళాగ్రే వాసుదేవస్య నారసింహస్య సంధిషు॥
వృత్తం ధాన్వన్తరే ణైవ పూరయేచ్చ విశేషతః॥ ౧౧
ఏత ద్ధన్వన్తరే ర్దేవి స్థాపనం యన్త్ర ముత్తమమ్।
యన్త్రాఙ్గసహితం రమ్యం సర్వాఽభీష్టప్రదం శుభమ్॥ ౧౨

పూజాయన్త్రోద్ధారః

పూజాయన్త్రం ప్రవక్ష్యామి శృణు దేవి మహాత్మని।
చన్ద్రమణ్డల మాదౌతు వహ్నికోణ మతః పరమ్॥ ౧౩
వృత్తం తతః పఞ్చకోణం వృత్తం షట్కోణ మేవచ।
వృత్తం చాష్టదళం చైవ వృత్తం ద్వాదశ పర్ణకమ్॥ ౧౪
వృత్తం షోడశపర్ణం చ వృత్తమ్ భూపుర మేవచ
ఆదౌ ధన్వన్తరే ర్బీజం సాధ్యనామ క్రియాన్వితమ్ ౧౫
పాశమాయాఙ్కుశా న్బీజాన్ వహ్నౌతు విలిఖే త్క్రమాత్।
వృత్తం తారేణ సంపూర్య పఞ్చకోణే యథాక్రమమ్ ౧౬
విష్ణుం చ పురుషం సత్య మచ్యుతం చాఽనిరుద్ధకమ్।
సన్ధౌతు భూతబీజాని చాగ్రే మాయకపఞ్చకమ్॥ ౧౭
అమృతేన తతో వృత్తం షట్కోణే ష్ణితోత్తమే!
గరుడం ఫణిరాజఞ్చ కౌస్తుభం చాచ్యుతం తథా॥ ౨౮
అమృతం చ తథా చన్ద్రం కోణాగ్రే విష్ణవేతి చ।
కోణసన్ధౌ తు భిషజేత్యేవం సంలేఖ్య పార్వతి॥ ౧౯
వృత్తంతు చైనతేయేన పూరయే త్పణితోత్త మే!
తతో వృష్టదళే దేవి విలిఖే దష్టవర్ణకమ్॥ ౨౧

ఏకై ... వైష్ణవం ... సమస్తే పంచకోణకం।
ధకారైర్వృత్తం తు ద్వాదశైః ప్రణవాన్వితైః॥ ౨౧

దళాగ్రే వాసుదేవస్య మాయాబీజస్య సన్నిధౌ।
వృత్తంతు మాతృకావర్ణైః పూరయిత్వా తతః పరమ్॥ ౨౨

కళాదళేషు చాముండే మన్త్రి మహానసస్య ... ప్రలిఖేత్।
వర్ణద్వయ విభాగేన స్వరానగ్రే ... ॥ ౨౩

దళసన్ధౌ తు సంలేఖ్య స్వసంహారే ... శుభమ్।
తతోర్ధ్వ వృత్తం పూరణీయం స్యాత్ ... ॥ ౨౪

యన్త్రాఙ్గ సహితం దేవి సాధితం చ యథావిధి।
పూజనాల్లభతే ధీమాన్ చిరారోగ్యం మహాసుఖమ్॥ ౨౫
జరామృత్యూ నాస్త్యేవ తస్య తత్సత్యం న సంశయః॥

ధారణ యన్త్రోద్ధారః

అస్య ధన్వన్తరే ర్యన్త్రం ధారణం శృణు పార్వతి।
రేఖాచతుష్టయం సమ్యక్ తిర్యగూర్ధ్వం లిఖేద్బుధః॥ ౨౬

కృత్వానవ పదం తస్మిన్ మధ్యేబీజం లిఖేచ్ఛుభమ్।
ప్రాగాది వి లిఖేన్మన్త్ర మష్టవర్ణం రుజాపహమ్॥ ౨౭

రేఖాగ్రే వి లిఖే చ్ఛూలాన్ ప్రత్యగ్రం పణ్డితోత్తమే।
పాశమాయాఙ్కుశా న్బీజా న్విలిఖేచ్చ యథాక్రమమ్॥ ౨౮

సౌవర్ణే రాజతే తామ్రే భూర్జపత్రేపి వా బుధః।
ధారణా త్సుఖ మాప్నోతి వ్యాధయః ప్రశమన్తి హి॥ ౨౯

మన్త్రోద్ధార ప్రకారః

ధన్వన్తరేశ్చ మన్త్రాణా ముద్ధారం శృణు పార్వతి।
ప్రణవం ప్రణతి శ్చాదౌ భిషజేతి తతఃపరమ్॥ ౩౦

షడక్షర మితి ఖ్యాతం వైద్యరాజస్య సున్దరి।
ఆదౌ తు ప్రణవం ప్రోక్తం ప్రణామం చ తతః పరమ్॥ ౩౧

తతో ధన్వన్తరే చేతి చతుర్థ్యన్తేన యోజయేత్ ।
ఏవ మష్టాక్షర న్దేవి సర్వరోగ నివారకమ్ ॥ ౩౨

ఓం నమః ప్రథమ ముచ్చార్య తతో భగవతేతి చ ।
వైద్యరాజాయ చేత్యన్తే ద్వాదశార్ణ ముదాహృతమ్ ॥ ౩౩
ధన్వన్తరిం మహాధీరం సర్వామయ విదారకమ్ ।
వైద్యరాజం సుధాకుంభ్యుద్ధారిణం ప్రణమామ్యహమ్ ॥ ౩౪
ఏతదానుష్టుభం మన్త్రం గాయత్రీం శృణు పార్వతి ।

మన్త్రగాయత్రీ ఉద్ధారః

అబ్ధ్యుద్భవాయ చేత్యుక్త్వా విద్మహేతి తతః పరమ్ ॥ ౩౫
సుధాకరాయ చోక్త్వాతు ధీమహీతి చ యోజయేత్ ।
తన్నో భిషక్ తతోచ్చార్య యోజయేచ్చ ప్రచోదయాత్ ॥ ౩౬
ఏషా ధన్వన్తరే ర్దేవి గాయత్రీ పాపనాశనీ ।
ఏతద్ధన్వన్తరేః ప్రోక్త ముద్ధారం యన్త్ర మన్త్రయోః ॥ ౩౭
గోప్యా ద్గోప్యతమం దేవి జరామరణ నాశనమ్ ।
శివ్యత్వా త్ప్రియనారిత్వా త్తవ చోక్తం మయా సఖే ॥ ౩౮

ఇతి శ్రీవిష్ణుయామళే మన్త్రరహస్యే హరగౌరీ సంవాదే
ధన్వన్తరి యన్త్రమన్త్రోద్ధార విధిర్నామ
చతుష్షష్టి రధ్యాయః
హరిఃఓమ్
తత్సత్

ధన్వన్తరి యన్త్రోద్ధారః

శ్లో। తారం స్వస్తికసంయుక్తం తద్బహి శ్చతురశ్రకమ్
మన్త్రవర్ణా న్మనోస్సంఖ్యా నన్తరాళేతు స్తమ్భనమ్ ॥ ౧
మృతసంజీవినీమన్త్రం వేష్టనం మాతృకాక్షరైః
సాధ్యభేదై స్సమాలిఖ్య ధాన్వన్తర్యాఖ్య యన్త్రకమ్ ॥ ౨

సంపాత స్పర్శనం చైవ కలశం జలసంయుతం
మహారోగ వినాశాయ యన్త్రం త్రైలోక్యసున్దరమ్॥ 3

స్వస్తికం విలిఖ్య తన్మధ్యేషు ప్రణవం విన్యస్య తద్బహిశ్చతుష్పత్రం ప్రత్యేకం దళేషు చతుర్దశాక్షర మన్త్రవిలేఖనం కుర్యాత్॥

మన్త్రం యథా

"ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ధాన్వన్తరాయ ధాం మన్త్రయే రం రం అమృతకలశ హస్తాయ సర్వామయ వినాశాయ స్వామిన్ త్రైలోక్యనాథాయ శ్రీమహావిష్ణవే స్వాహా॥ ఇతి మన్త్రః

యన్త్రస్యాన్తరాలే స్తమ్భన బీజాని చతస్రో లిఖేత్

గం రం రం రం ఇతి తద్బహిశ్చతుర్దళస్య బాహ్యా అన్తరాళం విలిఖ్య తస్మిన్మృతసఞ్జీవినీం న్యసేత్. తద్యథా "తదిత్పదం నవచికేదావిద్వాన్ యత్పునరప్యేతి జీవాన్ త్రివృద్యద్భువనాఽస్యరథః మృతజీవో గర్భేనో ఋతవస్సజీవాన్" ద్వితీయే వృత్తే మాతృకా వర్ణవేష్టనం తృతీయే వృత్తే సాధ్యనామం తద్యథా నక్షత్ర జాతస్య గోత్రస్య నామ్నః మమ సహకుటుంబానాం సర్వామయాన్ నాశయ నాశయ తదుపరి పార్థివ మణ్డల లేఖనంచ యన్త్రస్య దశాఙ్గాని యథా తథా లిఖేత్

అథర్వామ్నాయే మృత సంజీవినీ మహా మన్త్రః

అథర్వవేదే తృతీయకాణ్డే పఞ్చమప్రపాఠకే ద్వాదశసూక్తే ద్వితీయ మన్త్రః

అస్య శ్రీ మృతసంజీవినీ మహామన్త్రస్య భృగ్వఙ్గిరా ఋషయః శక్వరీగర్భ జగతీ ఛన్దః ఆయుర్దధతా శ్రీ మృతసంజీవినీ దేవతా॥

ఇన్ద్రాగ్నీ ఆయుష్యం యక్ష్మనాశనం, త్రిష్టుప్॥ దీర్ఘాయుఃప్రాప్త్యం

౧. "ముంచామి......

౨. "ఓం ముఞ్చ [illegible] పతని కృత్యో బన్నికం నిత్యవప [illegible] ప్రస్నా గన్నాపర్ష మానం శతశారి గాయు"

౩. "సహస్రాక్షే......

౪. "శతంజీవ.................. శక్వరీగర్భాజగతీ

౫. "ప్రదిశతం ప్రాణాపాన్ } అనుష్టుప్

౬. "ఇహైవస్తం ప్రాణాపానా }

౭. "జరాయైత్వా పరిదదామి } ఉష్ణిగ్బృహతీగర్భా

౮. "యస్త్వామృత్యు రభ్యధత్త } పథ్యాపఙ్క్తిః

ఇతి జపేత్ ॥

మృతసఞ్జీవినీ మన్త్రః

యజురామ్నాయ, మన్త్రబ్రాహ్మణే తృతీయాష్టకే సప్తమ ప్రపాఠకే చతుర్థానువాకే

"ఓం తదిత్పదం నవిచికేత విద్వాన్ యన్మృతః పునరప్యేతి జీవాన్ త్రివృద్యద్భువనస్య రథవృత్ జీవో గర్భో నమృత స్సజీవాత్ ॥"

అస్యశ్రీ ధాన్వన్తరీ మహామన్త్రస్య భృగుర్భగవానృషిః శక్వరీఛన్దః ధన్వన్తరిర్దేవతా ధాం బీజం ధీం శక్తిః ధూం కీలకమ్ ధన్వన్తరి ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః

కరన్యాసః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ	... ఓం అఙ్గుష్ఠాభ్యాంనమః
ఓం ధాన్వన్తరాయ	... ఓం తర్జనీభ్యాం నమః
ఓం అమృతకలశహస్తాయ	... ఓం మధ్యమాభ్యాంనమః
ఓం సర్వామయవినాశాయ	... ఓం అనామికాభ్యాంనమః
ఓం స్వామిన్ త్రైలోక్యనాథాయ	... ఓం కనిష్ఠికాభ్యాంనమః
ఓం శ్రీమహావిష్ణవే స్వాహా	... ఓం కరతలకరపృష్ఠాభ్యాంనమః

అఙ్గన్యాసః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ ... ఓం హృదయాయ నమః
ఓం ధాన్వన్తరాయ ... ఓం శిరసే స్వాహా
ఓం అమృతకలశహస్తాయ ... ఓం శిఖాయై వషట్
ఓం సర్వామయవినాశాయ ... ఓం కవచాయ హుమ్
ఓం స్వామిన్ త్రైలోక్యనాథాయ ... ఓం నేత్రత్రయాయ వౌషట్
ఓం శ్రీమహావిష్ణవే స్వాహా ... ఓం అస్త్రాయ ఫట్

లోకత్రయేణ దిగ్బన్ధః

ధ్యానమ్

స్వర్ణరత్నమయం పీఠం తన్మధ్యే ఉష్టదళాంబుజమ్ ।
తస్మిన్నాసీనమీశానం కోటిసూర్యసమప్రభమ్ ॥
కోటి కన్దర్పలావణ్యం నీలభ్రూలతికాలకమ్ ।
చతుర్భుజం సున్దరాఙ్గం యువానం పద్మలోచనమ్ ॥
శఙ్ఖచక్రౌషధసుధా కుమ్భేన చ విరాజితమ్ ।
కిరీటాఙ్గదహారాద్యై ర్వనమాలా విభూషితమ్ ॥
పద్మాసనే సమాసీనం కుణ్డలాద్యై రలఙ్కృతమ్ ।
సర్వామయహరన్దేవం ధన్వన్తరి ముపాస్మహే ॥

లమితపఞ్చపూజా

ఓం లం పృథ్వీతత్వాత్మనే శ్రీధన్వన్తరయే నమః గన్ధం పరికల్పయామి. ఓం హం ఆకాశత...నే శ్రీధ...మః పుష్పం పరి...మి. ఓం యం వాయు...నే శ్రీధ...మః ధూపం పరి...మి. ఓం రం అగ్నిత...నే శ్రీధ...మః దీపం పరి...మి. ఓం వం అమృతత...నే శ్రీధ...మః అమృతోపహారనివేదనం పరి...మి. ఓం సం సర్వాత్మనే శ్రీధన్వన్తరిస్వామినే నమః సర్వోపచార తామ్బూలాదికం సమర్పయామి

గురుభ్యో నమః పరమగురుభ్యో నమః అస్మ ద్గురుభ్యో నమః శ్రీ ఆచార్యాయ నమః, శ్రీమద్ధన్వన్తరి స్వామినే నమః॥ శ్రీధన్వన్తరి చరణౌ శరణం ప్రపద్యే (మనుర్యథాశక్తి జపేత్) అన్తే పున ర్ధ్యానం ల మిత్యి, పఞ్చపూజాం చ కుర్యాత్॥

షడక్షరీ మహామన్త్రః

అస్యశ్రీ ధన్వన్తరి షడక్షరీ మహామన్త్రస్య భృగు ర్భగవాన్ఋషిః। శక్వరీ ఛందః ధన్వన్తరిర్భగవాన్దేవతా ధాం బీజం ధీం శక్తిః ధూం కీలకం ధన్వన్తరి ప్రసాద సిధ్యర్ధే జపే వినియోగః॥

కరన్యాసః			అఙ్గన్యాసః	
ఓం ధాం	అఙ్గుష్ఠాభ్యాం	నమః	ఓం ధాం	హృదయాయనమః
,, ధీం	తర్జనీ	,, నమః	,, ధీం	శిరసే స్వాహా
,, ధూం	మధ్యమా	,, నమః	,, ధూం	శిఖాయై వషట్
,, ధైం	అనామి	,, నమః	,, ధైం	కవచాయ హుమ్
,, ధౌం	కనిష్ఠికా	,, నమః	,, ధౌం	నేత్రత్రియాయ వౌషట్
,, ధః	కరతల	,, నమః	,, ధః	అస్త్రాయ ఫట్

భూర్భువస్సు వరోమితి దిగ్బన్ధః

ధ్యానం॥ నమామిధ్వన్తరి మాది దేవమ్
సురా సురైర్వన్దిత పాదపద్మమ్
లోకేజరారుగ్భయ మృత్యునాశమ్
దాతారమీశం వివిధౌషధీనామ్॥
ల మిత్యాది పంచపూజాం కుర్యాత్।
(మనుః) "ఓం నమోభిషజే" యథాశక్తి జపేత్॥

అష్టాక్షరీ మహామన్త్రః

అస్యశ్రీ ధన్వన్తర్యష్టాక్షరీ మహామన్త్రస్య భరద్వాజఋషిః గాయత్రీ ఛందః భగవాన్ధన్వన్తరిర్దేవతా ధాం బీజం ధీం శక్తిః ధూం కీలకం ధన్వన్తరిప్రసాదసిధ్యర్థే అష్టాక్షరీమహామన్త్రజపే వినియోగః

కరన్యాసః		అఙ్గన్యాసః
ఓం అఙ్గుష్ఠాభ్యాంనమః		ఓం హృదయాయ నమః
నమః తర్జనీ	,,	నమః శిరసే స్వాహా
ధాన్వన్తరాయమధ్యమా	,,	ధాన్వన్తరాయ శిఖాయై వషట్
ఓం అనామికా	,,	ఓం కవచాయ హుమ్
నమః కనిష్ఠికా	,,	నమః నేత్రత్రయాయ వౌషట్
ధాన్వన్తరాయకరతలకరపృష్ఠా	,,	ధాన్వన్తరాయ అస్త్రాయఫట్

భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బన్ధః

ధ్యానం ॥ శఙ్ఖంచక్రముపర్యధశ్చ కరయోర్దివ్యౌషధం దక్షిణే
వామేనాన్యకరేణ సమ్భృతసుధాకుమ్భం జలూకావలిమ్
బిభ్రాణః కరుణాకరశ్శుభకరస్సర్వామయధ్వంసకః
క్షిప్రమ్మేదురితంఛినత్తు భగవాన్ధన్వన్తరిస్సన్తతమ్ ॥

ల మిత్యాది పంచపూజాం కుర్యాత్
(మనుః) 'ఓంనమో ధాన్వన్తరాయ' యథాశక్తి జపేత్

ద్వాదశాక్షరీ మహామన్త్రః

అస్య శ్రీ ధన్వన్తరి ద్వాదశాక్షరీ మహామన్త్రస్య అగస్త్య భగవానృషిః అనుష్టుప్ ఛన్దః ధన్వన్తరిర్భగవా న్నారాయణో దేవతా ధాం బీజం ధీం శక్తిః ధూం కీలకం శ్రీ ధన్వన్తరి ప్రసాద సిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః॥

కరన్యాసః		అఙ్గన్యాసః
ఓం అఙ్గుష్ఠాభ్యాం	నమః	ఓం భగవతే హృదయాయ నమః
నమః తర్జనీభ్యాం	,,	వైద్యరాజాయ శిరసే స్వాహా
భగవతే మధ్యమాభ్యాం	,,	ఓం శిఖాయై వషట్
వైద్యరాజాయ అనామికాభ్యాం	,,	నమః కవచాయ హుమ్
ఓం కనిష్ఠికాభ్యాం ,,	,,	భగవతే నేత్రత్రయాయ వౌషట్
,, నమః కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం	,,	వైద్యరాజాయ అస్త్రాయ ఫట్

భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః

ధ్యానమ్॥ అమృతకలశహస్తం వేదవేద్యం సురేశం।
సకలభువనవన్ద్యం భక్తిగమ్యం పరేశమ్।
అఖిలజగదుదారం భక్తరోగాపహారం।
దదృశురమరపూర్వం హ్యాద్భుతం దర్శనీయమ్॥
ల మిత్యాది పంచపూజాం కుర్యాత్
(మనుః) "ఓంనమోభగవతే వైద్యరాజాయ"
॥ అష్టోత్తరశతమష్టావింశతికం దశాఽష్టౌవా యథాశక్తి జపేత్

'భక్త్యా ధన్వన్తరి మర్చయేత్, నిత్యాఽనుగ్రహో భవతి, జరాఽపమృత్యుమృత్యూంజయతి, చిరాయు స్స కామానవాప్నోతి, య ఏవం వేద॥

అన్యచ్చ

అస్య శ్రీధన్వన్తరి మహామన్త్రస్య అపాన్తరతనః. ఋషిః త్రిష్టుప్ఛన్దః ధన్వన్తరి ర్దేవతా ఆం బీజం స్వాహాశక్తిః। నమః కీలకం శ్రీధన్వన్తరి ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః॥

ఓం నమో భగవతే	ఓం అఙ్గుష్ఠాభ్యాం నమః
ఓం ధన్వన్తరయే	ఓం తర్జనీ ,, నమః
ఓం అమృత కలశ హస్తాయ	ఓం మధ్య ,, నమః
ఓం సర్వామయ వినాశనాయ	ఓం అనా ,, నమః
ఓం త్రిలోక నాథాయ	ఓం కని ,, నమః
ఓం విష్ణవేస్వాహా	ఓం కరత ,, నమః

ఏవంహృదయాది న్యాసః
భూర్భువస్సువ రోమితి దిగ్బన్ధః
ల మితి పఞ్చపూజాం కుర్యాత్

ధ్యానమ్

శఙ్ఖం చక్రం జలూకాం స్దధదమృతఘటం చారుదోర్భిశ్చతుర్భిః।
సూక్ష్మస్వచ్ఛాఽతిహృద్యాఽంశుకపరివిలసన్మౌలిమమ్భోజనేత్రమ్।
కాలాఽమ్భోధోజ్జ్వలాఙ్గం కటితటి విలసచ్చారుపీతామ్బరాఢ్యమ్।
వన్దే ధన్వన్తరిం తం నిఖిల గదవన ప్రౌఢ దావాగ్ని లీలమ్॥

(మన ౨) "ఓంనమో భగవతే ధన్వన్తరయే అమృతకలశ హస్తాయ సర్వామయ వినాశనాయ త్రిలోకనాథాయ విష్ణవే స్వాహా॥"

గాయత్రి

విష్ణ్వవతారాయ విద్మహే । అమృతకలశహస్తాయ ధీమహి
తన్నో ధన్వన్తరిః ప్రచోదయాత్॥

అన్యచ్చ

అబ్ధ్యుద్భవాయ విద్మహే సుధాధరాయ ధీమహి తన్నోభిష క్ప్రచోదయాత్॥

శ్రీ ధన్వన్తరి చూర్ణిక

అనంతకోటి బ్రహ్మాణ్డమణ్డలాధారమ్, నిఖిల సురాసుర సంమోహన సున్దరాకారమ్, వజ్రవైడూర్య గోమేధిక పుష్యరాగ మరకత మాణిక్యాది దివ్యరత్నఖచిత దివ్యాభరణభూషితమ్, వివిధమణి ఖచిత కుణ్డల దేదీప్యమానకపోలయుగళమ్, నిటలతటభాసమాన సులలిత కస్తూరీతిలకమ్,అధరకిసలయాన్తః ప్రసృమర ధవళతరకున్దకుట్మల నిభర దనపాళిరోచిస్సూచిత సత్వతత్వమ్, కౌస్తుభమణిభూషిత విశాలవక్షః స్థలమ్,బాహుచతుష్టయావలమ్బిత శఙ్ఖచక్రసుధాకుమ్భదివ్యౌషధమ్, ఆశ్రితభక్తలోక సదారోగ్యప్రముఖ నిఖిలసంపత్సన్ధానచణ చరణతల సమాకలిత జలూకాభయమ్, ధృతపీత కౌశేయవాససమ్, నిర్ధూత భక్తలోక మహాపదన్ధతమసమ్, శరచ్చన్ద్ర చన్ద్రికా ధవళతరదివ్య యజ్ఞోపవీతినమ్, తులసీపారిజాతాది నవ్యప్రగుమ్ఫితవనమాలా విరాజిత దివ్యదేహమ్, సున్దరకమ్బుగ్రీవం, భగవదేకవింశత్యవతారాన్తర్గత దివ్యావతారమ్, లోకధాతారమ్, గదార్తిమతభక్త వరప్రదాతారమ్, శ్రీ మద్ధన్వన్తరిం ముహుర్ముహురుపాస్మహే,॥—

శ్లో॥ ఆయుర్వేదార్థసారం నిఖిలమునిజన స్తోమభూత్యై వివృణ్వాన్ ।
భూయః పద్మాసనాద్యై రురుతరవచసా సంస్తుత స్సోవతాన్నః
శ్రేయాన్ క్షీరాబ్ధిజాయా స్సురతరుమణి ధేన్వాత్మనైకోభివేద్యో
భక్తేభ్యో దాతు మిష్టే భువి శమిహ గదాపాయతః సంస్మృతోయః॥

శ్రీ నివాసాయనమః

శ్రీ ధన్వన్తరయేనమః

శ్రీమద్ధన్వంతర్యష్టావింశత్యుత్తర శతనామ స్తోత్రమ్ ఓం శ్రీమద్ధన్వంతర్యష్టావింశత్యుత్తర శతనామ స్తోత్ర మహామన్త్రస్య, శశ్య పాత్రి భరద్వాజా ఋషయః, అనుష్టుప్ ఛన్దః, శ్రీమద్ధన్వన్తరిర్భగవాన్దేవతా, ధాం బీజం, ధీం శక్తిః, ధూం కీలకమ్, శ్రీమద్ధన్వన్తరి ప్రసాద సిద్ధ్యర్థే శ్రీమధన్వన్తర్యష్టావింశత్యుత్తర శతనామ స్తోత్ర పారాయణే వినియోగః,

ధా మిత్యాఽది కర హృదయాది న్యాసః

ధాం - అంగుష్ఠాభ్యాం నమః	ధాం - హృదయాయ నమః
ధీం - తర్జనీభ్యాం ,,	ధీం - శిరసే స్వాహా
ధూం - మధ్యమాభ్యాం ,,	ధూం - శిఖాయై వషట్
ధైం - అనామికాభ్యాం ,,	ధైం కవచాయ హుమ్
ధౌం - కనిష్ఠికాభ్యాం ,,	ధౌం నేత్రత్రయాయ వౌషట్
ధః - కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం ,,	ధః అస్త్రాయ ఫట్

భూర్భువస్సువరో మితి దిగ్బంధః

ధ్యానమ్

"వన్దేఽహం వైద్యరాజం వనధిభవవరంవారిజాఽక్షాంశజాతమ్॥
శఙ్ఖం చక్రం చ దోర్భి ర్దధత మభయదం సౌధకుమ్భం జలూకమ్॥
పద్మే పద్మాసనస్థం నతముని సహితం సర్వగీర్వాణవన్ద్యమ్॥
గ్రైవేయాఽ మూల్య కర్ణాభరణ మణిగణై ర్మణ్డితం తం మహాన్తమ్"॥

ధన్వన్తరే నమ స్తుభ్య మమ్భో నిధి భవాయ తే।
అచ్యుతాయాఽమృ తాయాఽది మధ్యాంతర హితా యచ॥౧
అమృతార్ణవ సంభూతాయాఽమృతోత్పాద హేతవే।
అనన్తాయాఽనిరుద్ధాయఽగదంకారాయ తే నమః॥ ౨
ఆదివైద్యాయ చా ఽనంద పూర్ణాయా ఽనంద రూపిణే।
ఆయుర్వేదో ద్ధార కాయాఽపరాయా ఽఆచార్య రూపిణే॥ 3

ఆయుర్దాయ తథాఽఽరోగ్య దాత్రే చాఽఽనంద దాయినే।
ఇన్ద్రేశాఽంశ జాతాయ ఇహాఽముత్ర ప్రదాయినే॥ ౪
ఇఙ్గితాకార విజ్ఞాయ ఈక్షణాఽప హృతార్తయే।
ఈషణాత్రయ శూన్యాయ ఈశ్వరాయ నమో నమః॥ ౫
ఉదధి ప్రభావాయోత్కృతాఽసురాయోత్తమాయ చ।
ఉత్తేజిత సురాయోర్ధ్వ రేతస్కాయార్జదాయినే॥ ౬
ఏణాఽఙ్క సదృశాఽస్యాయ ఏధితాఽనన్ద రూపిణే।
ఐహికాముష్మిక ఫల ప్రదాయైశ్వర్య శాలినే॥ ౭
ఐణాసనాయ చ నమ ఐశ్వర్య ఫల దాయినే।
ఓంకార రూపిణే చాఽపి చౌజః పూర్ణాయ చౌజసే॥ ౮
ఔఖేయ గణ వన్ద్యాయ ఔషధ జ్ఞాయ తే నమః।
కన్దర్పకోటి రూపాయ కరుణా నిధయే నమః॥ ౯
నమః కామ జితే కామ దుఘే కాన్తాయ తే నమః।
కవయే కవి రాజాయ కాయ సంసిద్ధి దాయినే॥ ౧౦
కశ్యపాఽద్యర్చితాయాఽస్తు క్షయాఽద్యార్తి నివారిణే॥
ఖగేశ్వర విహారాయ ఖిన్నానంద ప్రదాయినే॥ ౧౧
గదాగ్రజాయ గాన్ధర్వ నిపుణాయ చ తే నమః।
గదాహర్త్రే నమ స్తుభ్యం గౌతమాఽర్చ్యాయ తేనమః॥ ౧౨
గుహ్యకేశ్వర సేవ్యాయ గురవే గుణశాలినే।
ఘూర్ణాఽర్ణవోద్భవాయాస్తు ఘాతినీ ఘాతుకాయ చ॥ ౧౩
చతుర్భుజైర్జలూకాఽరి శఙ్ఖపీయూష ధారిణే।
చతుర్ముఖ ముఖాఽజ్జాత పూతాయుర్వేద వేదినే॥ ౧౪
చ్యవనాన్థత మిత్రాఽప హరణాఽర్క ప్రభాయ తే।
చరకాఽది మహాయోగి ధ్యేయ పాదాఽమ్బుజాయ చ॥ ౧౫
చాతుర్వర్ణ్య సమాఽరాధ్య చరణాయ నమోనమః।
చతురఙ్గ బలాయైవ చతుష్షష్టి కలావిదే॥ ౧౬
చతుర్వింశతి రూపాయ జగద్వన్ద్యాయ తే నమః।
జగజ్జీవాతవే చాఽస్తు జయినే జ్వర హారిణే॥ ౧౭

తపస్వినే నమస్తాప హృతే తిష్య హారాయచ ।
త్రిదోషఘ్నాయ చ నమ స్త్రి కాలజ్ఞాయ తేనమః ॥ ౧౮
తృప్త ప్రాణాయ చ నమో తంత్ర తత్వవిదే నమః ।
దస్రాభి ధాయ దక్షాయ దాక్షాహ్వాయ చ తే నమః ॥ ౧౯
ధన్యాయ తే నమస్తేస్తు శ్రీ ధన్వన్తరయేనమః ।
ధౌమ్యాది ముని వన్ద్యాయ ధాతు భేద విదేనమః ॥ ౨౦
ధన ధాన్య ప్రదాయాస్తు ధనదార్చ్యాయ తే నమః ।
నారాయణాయ చ నమో నతత్రాతే చ తే నమః ॥ ౨౧
నీలాభ్రనిభ దేహాయ నిర్వాణ ఫల దాయినే ।
పరమేశాయ పుణ్యాయ పరాయ పరమాత్మనే ॥ ౨౨
ఫణి తల్పాయ చ నమో ఫాల నేత్రాయ తే నమః ।
బర్హిర్ముఖేష్ట వైద్యాయ భిషజే భేష జాయచ ॥ ౨౩
మత్స్యాఽది దశ రూపాయ యజ్ఞాయ రస వేదినే ।
లోకోపద్రవ కృద్ఘోర వ్యాధి లోక హరాయ తే ॥ ౨౪
వాసవాది సురాఽధీశ సేవితాయ వివస్వతే ।
వాజీకరణ కృద్దివ్య వనౌషధి విదేనమః ॥ ౨౫
వాల ఖిల్యాఽది మానీన్ద్ర వందితాయ నమోనమః ।
శ్వేశ్వరాయ వైద్యాయ విష్ణవే వ్యాసరూపిణే ॥ ౨౬
వృషాయ శజ్ఞహస్తాయ షడ్గుణైశ్వర్య శాలినే
సునీతి వరదాయాస్తు సుకన్యా హితకారిణే ॥ ౨౭
సుప్రకాశేష్ట దాత్రేచ సనకాఽది స్వరూపిణే ।
సురాఽసుర నరేన్ద్రోరగేన్ద్ర సేవ్యాఽంఘ్రిపాయచ ॥ ౨౮
హిరణ్యగర్భ కైలాసవాస మావాస రూపిణే ।
హయగ్రీవాఽవతారాయ హంసాయ చ నమోనమః ॥ ౨౯
నమోనమో నమస్తేస్తు నమస్తేస్తు నమోనమః ।
భర్తారం చాఽపిహర్తారం భిషజాఞ్చ గుజాంతథా ॥ ౩౦
ధన్వన్తరిం హరిం శౌరిం ప్రణమామి ముహుర్ముహుః ॥
అష్టావింశ త్యుత్తరంచ నామ్నాం ధన్వన్తరే శ్శతమ్ ॥ ౩౧

స్నానే దానే జపారమ్భే చైకాదశ్యాం గురోర్దినే ॥
జయన్త్యాం యః పఠేత్సత్యం సర్వత్ర విజయీ భవేత్ ॥ ౩౨
ఋతౌ శరది వాసన్తే యమదంష్ట్రాసు వాఽనిశమ్ ।
మారీ జ్వర మహావ్యాధౌ సంప్రాప్తే దేశ విప్లవే ॥ ౩౩
యః పఠేద్భక్తిమాన్నిత్యం లభతే తత్క్షణాచ్ఛుభమ్ ।
శతాయుష్యం సదారోగ్యం మహాభాగ్యం చ విన్దతే ॥ ౩౪
ఇహలోకే బహువిధాన్ భుక్త్వా భోగాన్ స్వతః పరం ।
పరమం పదమాప్నోతి ప్రసాదాచ్ఛ్రీభిషఙ్మణేః ॥ ౩౫

ఇతి విబుధవిధేయః పద్మనాభాఽభిధేయః
వర విఖనస సూత్రో గౌతమాఽభిఖ్య గోత్రః
సుర భిష గభి వాదేస్సూరిబృన్దాఽనుకూలాం
కృతి మతనుత చైనాం కృష్ణవేణీ తటస్థః

ఇతి శ్రీమద్ధన్వన్తర్యష్టావింశత్యుత్తర శత
నామ స్తోత్రమ్ సంపూర్ణమ్॥

శ్రీః

శ్రియైనమః

శ్రీమద్ధన్వన్తర్యష్టావింశత్యుత్తర శతనామావళిః

ఓం అమ్భోనిధిభవాయ నమః
,, అచ్యుతాయ నమః
,, అమృతాయ నమః
,, ఆదిమధ్యాన్తరహితాయనమః
,, అమృతార్ణవసంభూతాయ నమః
,, అమృతోత్పాదహేతవే నమః
,, అనన్తాయ నమః
,, అనిరుద్ధాయ నమః
ఓం అగదఙ్కారాయ నమః
,, ఆదివైద్యాయ నమః ౧౦
,, ఆనందపూర్ణాయ నమః
,, ఆనందరూపిణే నమః
,, ఆయుర్వేదోద్ధారకాయ నమః
,, అపరాయ నమః
,, ఆచార్యరూపిణే నమః
,, ఆయుర్దాయ నమః
,, ఆరోగ్యదాత్రే నమః

ఓం ఆనన్దదాయినే నమః
,, ఇన్ద్రేశాంశజాతాయ నమః
,, ఇహాఽముత్రప్రదాయినేనమః
,, ఇఙ్గితాకారవిజ్ఞాయ నమః
,, ఈక్షణాఽపహృతార్తయేనమః
,, ఈషణాత్రయశూన్యాయనమః
,, ఈశ్వరాయ నమః
,, ఉదధిప్రభవాయ నమః
,, ఉత్కీలితాసురాయ నమః
,, ఉత్తమాయ నమః
,, ఉత్తేజితసురాయ నమః
,, ఊర్ధ్వరేతస్కాయ నమః
ఊర్జదాయినే నమః ౩౦
,, ఏణాంకసదృశాస్యాయ నమః
,, ఏధితానందరూపిణే నమః
,, ఐహికాముష్మికఫలప్రదాయ నమః

ఓం ఐశ్వర్యశాలినే నమః
,, ఐణాసనాయ నమః
,, ఐశ్వర్యఫలదాయినే నమః
,, ఓంకారరూపిణే నమః
,, ఓజఃపూర్ణాయ నమః
,, ఓజసే నమః
,, ఔఖేయగణవంద్యాయనమః
,, ఔషధజ్ఞాయ. నమః
,, కందర్పకోటిరూపాయ నమః
,, కరుణానిధయే నమః
,, కామజితే నమః

ఓం కామదుఘేనమః
,, కాన్తాయ నమః
,, కవయేనమః
,, కవిరాజాయ నమః
,, కాయసంసిద్ధిదాయినే నమః
,, కశ్యపాఽద్యర్చితాయ నమః౪౦
,, క్షయాద్యార్తి నివారిణేనమః
,, ఖగేశ్వరవిహారాయ నమః
,, ఖిన్నాఽనందప్రదాయినే నమః
,, గదాగ్రజాయ నమః
,, గాన్ధర్వనిపుణాయ నమః
,, గదాహర్త్రే నమః
,, గౌతమాఽర్చ్యాయ నమః
,, గుహ్యకేశ్వరసేవ్యాయ నమః
,, గురవే నమః
,, గుణశాలినే నమః ౫౦
,, ఘూర్ణాఽర్ణవోద్భవాయ నమః
,, ఘాతినీఘాతుకాయ నమః
,, చతుర్భుజైర్జలూకారిశఙ్ఖపీయూషధారిణే నమః
,, చతుర్ముఖముఖాబ్జాతపూతాఽయుర్వేద వేదినే నమః
,, చ్యవనాఽన్ధతమిస్రాఽపహరణాఽర్కప్రభాయ నమః
,, చరకాఽది మహాయోగిధ్యేయపాఽదామ్బుజాయ నమః .
,, చాతుర్వర్ణ్య సమారాధ్య చరణాయ నమః

ఓం చతురఙ్గ బలాయ నమః
,, చతుష్షష్టి కలావిదే నమః
,, చతుర్వింశతిరూపాయనమః ౭౦
,, జగద్వన్ద్యాయ నమః
,, జరామరణ నాశాయ నమః
,, జంభభేదీష్టదాయ నమః
,, జగజ్జీవాతవే నమః
,, జయినే నమః
,, జ్వరహారిణే నమః
,, తపస్వినే నమః
,, తాపహర్త్రే నమః
,, తిష్యహారాయ నమః
,, త్రిదోషఘ్నాయ నమః ౮౦
,, త్రికాలజ్ఞాయ నమః
,, త్రస్తత్రాణాయ నమః
,, తన్త్రితత్వవిదే నమః
,, దస్రాఽభిధాయ నమః
,, దక్షాయ నమః
,, దాశార్హాయ మనః
,, ధన్యాయ నమః
,, ధన్వన్తరయే నమః
ఓం ధౌమ్యాది మునివన్ద్యాయ నమః
,, ధాతుభేదవిదే నమః ౯౦
,, ధనధాన్యప్రదాయ నమః
,, ధనదార్చ్యాయ నమః
,, నారాయణాయ నమః
,, నతత్రాతే నమః

ఓం నీలాభ్రనిభదేహాయ నమః
,, నిర్వాణఫలదాయినే నమః
,, పరమేశాయ నమః
,, పుణ్యాయ నమః
,, పరాయ నమః
,, పరమాత్మనే నమః ౧౦౦
,, ఫణితల్పాయ నమః
,, ఫాలనేత్రాయ నమః
,, బ్రహ్మర్మ్రఖేష్టవైద్యాయ నమః
,, భిషజే నమః
,, భేషజాయ నమః
,, మత్స్యాది దశరూపాయనమః
,, యజ్ఞాయ నమః
,, రసవేదినే నమః
,, లోకోపద్రవ కృద్ఘోర వ్యాధి లోక హరాయ నమః
,, వాసవాది సురాధీశ సేవితాయ నమః ౧౧౦
,, వివస్వతే నమః
,, వాజీకరణకృద్దివ్యవనౌషధి విదే నమః
,, వాలఖిల్యాది మహాసిద్ధ వందితాయ నమః
,, విశ్వేశ్వరాయ నమః
,, వైద్యాయ నమః
,, విష్ణవే నమః
,, వ్యాసరూపిణే నమః
,, వృషాయ నమః

,, శిఖిజహస్తాయ నమః
,, షడ్గుణైశ్వర్యశాలినే నమః ౧౨౦
,, సునీతి వరదాయ నమః
,, సుకన్యా హితకారిణే నమః
,, సుప్రకాశేష్టదాత్రే నమః
,, సనకాది స్వరూపిణే నమః
,, సురాసుర నరేన్ద్రోరగేంద్ర సేవ్యాంఘ్రిపాయ నమః
,, హిరణ్యగర్భ కైలాస వాసమావాసరూపిణే నమః
,, హయగ్రీవాఽవతారాయ నమః
,, హంసాయ నమః ౧౨౮
,, శ్రీధన్వన్తరి స్వామినే నమః

శ్రీ

మంగళాశాసనశ్లోకములు

శ్లో॥ దుగ్ధాఽబ్ధి గర్భ కల్లోల రంగన్మంగళ మూర్తయే
కకుభన్త పరివ్యాప్త కీర్తయే తేఽస్తు మంగళమ్॥ ౧
క్షీరవారాసి జాతాయ గీర్వాణార్తి హరాయ తే।
ఆంగిరసా ద్యర్చితాయాఽగదంకారాయ మంగళమ్॥ ౨
ముగ్ధాఽపాఙ్గ ప్రపాతేన స్తబ్ధ దానవ పాలయే।
గీర్వాణ దత్త పీయూష।పాణయే తేఽస్తు మంగళమ్॥ ౩
చరాచరార్తి నాశాయ చరకాది నుతాఙ్ఘ్రయే।
నత దుశ్చ్యవ నోర్వీశ చ్యవనాయాస్తు మంగళమ్॥ ౪
గురవే భిషజాం కల్పతరవే పరవేదినే।
కరిరాజాఽర్చితాయాస్తు కవి రాజాయ మంగళమ్॥ ౫
సదా త్వత్పాద పంకేజ సపర్యా సక్త చేతసాం।
భక్తానాం హృదయాంఽభోజ భాస్కరాయాఽస్తు మంగళమ్॥ ౬
కారుణ్య రస పూర్ణాయ కాలాఽనల హరాయ తే।
ధన్వన్తర్యాఖ్య దేవాయ దక్షసేవ్యాయ మంగళమ్॥ ౭
మంగళం వైద్యరాజాయ మార్తాండ శత తేజసే।
మన్మంగళ ప్రదాయాఽస్తు మంగళం జయ మంగళమ్॥ ౮
గౌతమాఽన్వయ జాతేన చలమాచార్య సూనునా। .
అనంత పద్మనాభేన।కృతం శ్రీమంగళాష్టకమ్॥ ౯

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

శ్రియైనమః

శ్రీనివాస పరబ్రహ్మణే నమః

॥ శ్రీమద్ధన్వన్తరి సహస్రనామ స్తోత్రమ్ ॥

ధ్యానమ్

శ్లో॥ శ్రీవత్సాఙ్కం లలిత మధురాకార మానన్ద మూర్తిం
మేఘశ్యామం సకల భువనాధార మాద్యన్త శూన్యమ్,
ఫుల్లామ్భోజ స్థిత మభయదం భర్మచేలం దయాళుం
వన్దే ధన్వన్తరి మహ మహాబ్జేక్షణోద్భాసమానమ్॥—
సశఙ్ఖచక్రం సుధా లసద్ఘటం
సభేషజం రత్నకిరీట కుణ్డలమ్,
సకౌస్తుభోరస్స్థల హార సఞ్చయం
నమామి ధన్వన్తరి మమ్బుజేక్షణమ్॥—
ఉపాస్మహే మహావిష్ణుం ధన్వన్తరి మజం ప్రభుమ్,
నిగమాగమ వేదాన్త గోచరం త్రిజగద్గురుమ్॥—

హరిః ఓమ్॥ శ్లో॥— శ్రీమాన్ధన్వన్తరిర్దేవ స్సర్వలోకైక వన్దితః
సర్వైశ్వర్య మయః కామరూపీ పరబలార్దనః॥— ౧
నిత్య స్సర్వేశ్వర స్సత్య స్సత్య నిధిః పరాత్పరః
చతుర్భుజః ప్రసన్నాత్మా సర్వవిఘ్న నివారకః॥ ౨
కామదః కరుణాసిన్ధుః కమలా కాముకః పరః
పురుష్టుతః పుణ్యకీర్తిః ప్రఫుల్లాబ్జ దళేక్షణః॥ ౩
భవదుఃఖ భయధ్వంసీ భగవాన్భక్త వత్సలః
నీల నీరద సఙ్కాశః కలిదోష నివారకః॥ ౪
సర్వ శక్తిమయో నన్త స్సర్వసాక్షీ తమోహరః
సర్వజ్ఞ స్సర్వదశ్చైవ సత్యవాక్సత్యవిగ్రహః॥— ౫
శిపివిష్టః పరన్ధామ శ్యామోదార స్సనాతనః
కల్యాణ గుణ పాథోధిః ప్రసన్న వదనేక్షణః ౬

క్షీరార్ణవ సముద్భూత శ్శఙ్ఖచక్ర ధరోఽవ్యయః
సుధా ప్రదశ్చ భైషజ్య కరః కల్యాణ కారకః ౭
హేమాఽరవిన్ద పీఠస్థః కామధు గ్భక్త పాలకః
సనకాది మహాయోగి వన్దితాఽఙ్ఘ్రి సరోరుహః ౮
దేవ దేవో జగన్నాథ స్సర్వామయ కులాఽన్తకః
ప్రాణదః ప్రాణరూపశ్చ ప్రణతాఽర్తి హరోఽచ్యుతః ॥ ౯
ప్రియోపదేశక శ్శ్రీద శ్శ్రీమయ శ్శ్రీ నికేతనః
ఆయుర్వేద ప్రవక్తాచ శ్రుతిమౌళి స్థితోహాన్. ॥ ౧౦
కర్తా కారయితా చైవ కార్య కారణ రూపవాన్
సర్వ జీవేశ్వరో జిష్ణుః పఞ్చ వ్యూహాత్మకోఽభవః ॥ ౧౧
ఆమ్నాయ సూచకో విద్వా న్సహస్రాక్ష స్సహస్రపాత్
సహస్ర మన్త్రకశ్చైవ సర్వార్థ స్సర్వ సాధకః ॥ ౧౨
వేద వేదాఙ్గ రూపీచ సర్వకర్మ ఫలప్రదః
పావనః పాప సంహర్తా వాత్సల్యైక విభూషణః ॥ ౧౩
జగ త్క్షేమం కరశ్శుద్ధః పూర్ణేన్దుః సదృశాననః
లోకాతీతః పుణ్యకీర్తి ర్లోకనాథోఽ ర్థికల్పకః ౧౪
మధుకైటభ సంహర్తా మాననీయః ప్రతాపవాన్
సూర్యమణ్డల మధ్యస్థ శ్చన్ద్రమణ్డల సంస్థితః ॥ ౧౫
వహ్నిమణ్డల సఞ్చారీ వాయుమణ్డల మధ్యగః
విద్యున్మణ్డల మధ్యస్థ స్త్రిగుణ స్త్రిగుణాత్మకః ౧౬
అనాది మధ్య నిధనో హ్యశ్వరూప స్త్రివిక్రమః
కుక్షిస్థ సర్వబ్రహ్మాణ్డః కోటిసూర్య ప్రభాయుతః ॥ ౧౭
అనన్త పీఠ శాన్తైస్సం స్తూయమానో జగత్ప్రియః
సర్వాత్మా సర్వగశ్చైవ సర్వసిద్ధి ప్రదాయకః ॥ ౧౮
అమృతార్ణవ పర్యఙ్కః పురాణ పురుషశ్శుచిః
క్రతుభు క్క్రతురూపో వై విష్వక్సేనో జనార్దనః ॥ ౧౯

భోగీన్ద్ర భోగమాణిక్య దీపితాఙ్గో జరస్మితః
శరణాగత రక్షైక దీక్షాబద్ధ స్సురోత్తమః॥ ౨౦
అవ్యక్తో వ్యక్త రూపశ్చ సర్వేశస్సకలాత్మకః
ఛిదోర్ధ్వ పుణ్డ్ర సంశోభితాననాబ్జః ప్రియంవదః॥ ౨౧
మీనాకృతి స్సోమకాఖ్య దైతేయ ప్రాణభఞ్జనః
మన్దరాద్రి ధరశ్చైషి కమఠ క్రోడ రూపవాన్॥ ౨౨
హిరణ్యాక్షాసుహర్తాచ నారసింహ శ్చవీర్యవాన్,
జటామణ్డల నిర్భిన్న వియచ్చర పయోధరః॥ ౨౩
దైతేయ సాధ్వసాకారో హిరణ్యాక నిషూదనః
ప్రహ్లాద పాలకశ్చైవ దక్షో ధర్మ విదుత్తమః॥ ౨౪
బలి సర్వస్వహారీచ భృగువంశోత్తమః కృతీ
రాజవంశ ఘటాసింహః కార్తవీర్య మదాన్తకః॥ ౨౫
విశ్వామిత్రానుయాయీచ విదేహానన్ద దాయకః
పుంసాం మోహనరూపశ్చ వీరలోక భయఙ్కరః॥ ౨౬
అభీష్ట సుఖదాతాచ రామో భక్త మనోరమ
కల్పద్రుమవన సఞ్చారీ రత్న సింహాసన స్థితః॥ ౨౭
వసిష్ఠ వామదేవాది మున్యర్చిత పదామ్బుజః
అయోధ్యాధిపతిశ్చైవ ధన్వీరఘు కులోత్తమః॥ ౨౮
జ్ఞాన విజ్ఞాన హేతుశ్చ ప్రజ్ఞా రూప స్సుభోగభాక్
రామభద్రశ్చ రాజేన్ద్రో జానకీ ప్రాణవల్లభః॥ ౨౯
ఖర దానవ విధ్వంసీ జితక్రోధో దృఢవ్రతః
అసూయా రహితః కౌసలేయో ధర్మపరాయణః॥ ౩౦
విపులాంసో మహాతేజా స్సుప్రతాప స్సుకీర్తిమాన్.
సుభగ స్సున్దరశ్చైవ సునాసీరాభివన్దితః॥ ౩౧
లోకాత్మా లోకకృచ్చైవ లోకేశో లోకభావనః
సర్వసాధన సమ్పన్న స్సర్వపావన పావనః॥ ౩౨

సర్వగోప్తాచ కోదణ్డీ సుగ్రీవ ప్రాణ రక్షకః
అకల్మషో నివృత్తాత్మా ధీరోదాత్త స్సువీర్యవాన్ ॥ ౩౩

అనన్త దృష్టిః కల్యాణ ప్రకృతి స్సర్వ కామదః
గుణశ్రేష్ఠోఽభివన్ద్యశ్చ వీతరాగో జనేశ్వరః ౩౪

మహాప్రభావ స్సుఖద స్సత్యవాదీచ విశ్వకృత్
బుధ చూడామణిః కర్తా కారణం బ్రహ్మవర్ధనః ౩౫

రక్షితర్షి క్రతుశ్చైవ మారీచ వధకోవిదః
విరాధ ప్రాణహారీచ దమ్యో దుస్స్వప్న నాశనః ॥ ౩౬

కుణాలీ కవచీ శఙ్ఖీ చక్రీఖడ్గీచ సర్వజిత్
జటాయు ర్మోక్షదాయీచ సహిష్ణు ర్వేద శాస్త్రవిత్ ౩౭

మహాశాన్తి ర్విశ్వయోని స్థాణుశ్శత్రు ప్రమాదకః •
గుణామ్బుధి రజేయశ్చ సర్వభూత హితేరతః ౩౮

ఉపేన్ద్రశ్చ ధనుర్వేద వేత్తా జామ్బవ దాశ్రితః
కృత సుగ్రీవ సఖ్యశ్చ శరణాగత వత్సలః ॥ ౩౯

వాలి ప్రమథనో మన్త్రీ రోగహర్తా మహాప్రభుః
పద్మాఽఙ్గులి నఖోత్క్షిప్త దైత్యకఙ్కాళ శపవచ ॥ ౪౦

హనుమ ద్వత్సలో ధుర్యో సద్గతి ర్లక్ష్మణాఽగ్రజః
మనోవేగ సమాయుక్తః పూర్ణశ్చ పురుషర్షభః ౪౧

సురలోక హితారమ్భః కౌసల్యా నన్ద వర్ధనః
భక్తాఽనుకూల వరద స్సాధుశీలః ప్రమోదవాన్ ॥ ౪౨

విభీషణ త్రాసహర్తా సేతుబన్ధన పణ్డితః
కుమ్భకర్ణ ప్రభేత్తాచ రావణ ప్రాణ హారకః ॥ ౪౩

దివ్యాయుధ ధరోవన్ద్యో గభీరాత్మా ప్రజాగరః
శబ్దాతిగః కోమలాఽఙ్గ శ్చాత్మయోని ర్జితేన్ద్రియః ॥ ౪౪

నిరాకుంశ్చ నిర్లేపో వివిక్త స్మృతి వన్దితః
యుగ స్సంవత్సర శ్చర్తు ర్మాసః పక్షోఽయనాత్మకః ॥ ౪౫

దివసః ప్రహరశ్చైవ రాకారూపీచ భానుమాన్
సినీవాల్యాత్మకశ్చైవ దర్శో ఽనుమతిరూపకః ॥ ౪౬
కుహూరూపీచ భర్గోవై కలాకాష్ఠాది రూపభృత్
శార్ఙ్గపాణి గుడాకేశ శ్చాఽహల్యాశాపమోక్షదః॥ ౪౭
తాటకా ప్రాణహన్తాచ సుబాహు వధదీక్షితః
నీలకణ్ఠ ధనుర్ధ్వంసీ సీతాచిత్తాపహారకః॥ ౪౮
భార్గవస్మయభేదీచ పితృభక్తిపరాయణః
దణ్డకావనసఞ్చారీ మునిమణ్డలపూజితః॥ ౪౯
శతకోటీన్దుసఙ్కాశ శ్వేతచ్ఛత్ర విరాజితః
అక్షయేషుధియుక్తశ్చ మహాభాగ్యాధినాయకః॥ ౫౦
చిత్రకూటవిహారీచ కాకదానవ రక్షకః
సర్వభూతనివాసోవై రాఘవ స్సత్యవిక్రమః॥ ౫౧
భక్తచిన్తామణి ర్ధీమాన్పుణ్యశ్లోకోఽగ్రజప్రియః
రాజరాజో ధనాధ్యక్షః ప్లవగాధిప రాజ్యదః॥ ౫౨
పావకో విశ్వనేత్రశ్చ కేశవశ్చైవ కామజిత్
సర్వలోకశరణ్యశ్చ లోకైకప్రియదర్శనః॥ ౫౩
హలాయుధధరః కామీ ప్రలమ్బాఽసురమారకః
ఆత్మారామో మహామానీ విధాతా వారుణీప్రియః॥ ౫౪
యమునాఘురవిధ్వంసీ స్వకాన్త్యుద్దీపితవ్రజః
శఙ్ఖచూడవధో ద్యోగీ యమునావరదాయకః ౫౫
కాళీయోరగగర్వాపహారీ హారసమన్వితః
విజయ స్స్యన్దనారూఢో గీతాచార్య శ్శుచిస్మితః॥ ౫౬
ధర్మమూర్గైకనిరతో వాసుదేవ స్సనాతనః
కంసాది దుష్టసంహర్తా భక్తి శృఙ్ఖల బన్ధితః॥ ౫౭
ధరణీభారహారీచ ద్రౌపదీమానరక్షకః
రాధాహృదయరాజీవషట్పద శ్శుభదాయకః ॥ ౫౮
వృషభాఽసుర సంహారీ కాలకాలశ్చ కాశ్యపిః
జాలన్ధరప్రాణహర్తా భాస్వరో లోకపూజితః ॥ ౫౯

బృన్దావనాన్తసఞ్చారీ కమలావాఞ్ఛితార్థదః
దైత్యాగర్వవినాశీచ గోపీనాథో ధనుర్ధరః ॥ ౬౦
ముకున్దః పణవాఽతీతో నిరాకారో నిరాశ్రయః
ఈశానశ్చ త్రిదోషఘ్న శ్చక్రపాణి ర్గదాధరః ॥ ౬౧
బదర్యాశ్రమ సఞ్చారీ మురళీనాద తత్పరః
సామగానరతశ్చైవ జితామిత్రో జగన్మయః ॥ ౬౨
కరుణాపూరితస్వాన్తః పూర్ణషాడ్గుణ్యవిగ్రహః
విషయాఽర్ణవ హృన్మగ్న దీనాఽవన సముత్సుకః ॥ ౬౩
శఙ్ఖచక్ర గదాచిహ్నచిహ్నితాఽఙ్ఘ్రి సరోరుహః
జగద్ధాతా జగద్భర్తా జగదానన్ద దాయకః ॥ ౬౪
శరణ్యశ్చ వరేణ్యశ్చ భోగద స్సుఖద శ్శుచిః
క్షయవృద్ధివిహీనశ్చ యోగాత్మా విజితేన్ద్రియః ॥ ౬౫
నిరీశ్వరశ్చ దేవాధిదేవః పరపురఞ్జయః
అమృతానన్దసమ్పూర్ణలోచనః పురుషోత్తమః ॥ ౬౬
నిగమావేదితాఽనన్త గుణకర్మా మహామతిః
శరణ్యాగ్ర్యః ప్రధానశ్చ జగత్కారణ కారణః ॥ ౬౭
పఞ్చమాత్రాత్మకశ్చైవ జ్ఞానకర్మేన్ద్రియేశ్వరః
సచ్చిదానన్దరూపీచ జ్ఞానకర్మ నిరూపకః ॥ ౬౮
శ్రుతిస్మృత్యాలవాలశ్చ యమో యమవతాంవరః
తపశ్చైవ తపస్వీచ తాపత్రయహరో బలీ ॥ ౬౯
నిత్యముక్తిప్రదాయీచ నిత్యముక్తాఽభివన్దితః
దుర్లభ స్సులభశ్చైవ సదసత్క్షేత్రగః కవిః ౭౦
కర్మీ కర్మస్వరూపీచ గోవిన్దో గోకులాఽధిపః
విష్ణుశ్చైవ మహావిష్ణు స్సదావిష్ణు ర్యదూద్వహః ॥ ౭౧
వ్యాపినారాయణశ్చైవ గజేన్ద్రప్రాణదాయకః
మాయీ మాయావతాంమాళి ర్ధర్మాత్మధర్మవిదుత్తమః ॥ ౭౨
కృష్ణశ్చోత్కృష్టకర్మాచ క్షరశ్చాఽక్షర ఏవచ
ఇష్టశ్చేష్టప్రదాయీచ వైష్ణవేశో ఽక్షరాధిపః ॥ ౭౩

జయీ విజయరూపశ్చ విజయానన్దదాయకః
స్వకీజ్కరానుకమ్పాచ దృశ్యోఽదృశ్య శ్రుతోఽశ్రుతః ॥ ౨౪
తారకాచన్ద్రదీపాఽగ్నివిద్యుదర్కాదిదీప్తిదః
జగన్మోహ శ్చోరుగాయః పారిజాతాపహారకః । ౨౫
సంసార సాగర సముత్తరణోపాయబోధకః
స్వయమ్భూ శ్శమ్భురాదిత్యో బ్రహ్మణ్యో బ్రాహ్మణప్రియః ॥ ౨౬
క్షీరాబ్ధి నన్దినీజాని ర్బ్రహ్మచర్య పరాయణః
హంసో హయాననశ్చైవ వృషభః పరమేశ్వరః ॥ ౨౭
నిర్జరాఽమృతసన్ధాతా జ్వరాద్యామయ లుణ్టాకః
నామజాత్యాది హీనశ్చ సర్వదోషవివర్జితః ॥ ౨౮
హవ్యకవ్యస్వరూపీచ సర్వశబ్దాఽర్థ ఏవచ
విష్వక్సేనసనన్దాది దాసదాసైస్సమావృతః ॥ ౨౯
హరమోహకరశ్చైవ యజ్ఞపోత్రీచ భానుమాన్
అనన్త భోగశయనో ఽనన్తభోగ సమాయుతః ॥ ౩౦
ఖగేశ్వర భుజారూఢ శ్ఛత్రచామర శోభితః
పద్మా ప్రకాశితోరస్కో జ్ఞానగమ్యః కృపానిధిః ॥ ౩౧
ధర్మిష్ఠో ధర్మపాలశ్చ ధన్వో బ్రహ్మ త్రయీమయః
భక్తపాపాఽపనోదీచ గదాపాణి ర్దిశాంపతిః ॥ ౩౨
నరకాసురసంహారీ సత్యభామారత స్సుధీః
ద్విజరాజ స్సురాఽధీశః కేశవో నిరుపాధికః ॥ ౩౩
ఆధారకూర్మరూపీచ నయనానన్ద కారకః
అద్భుతాకారసమ్పన్నో జగద్రక్షాకరోఽమలః ॥ ౩౪
వరిష్ఠశ్చ వరేణ్యశ్చ సర్వపాప హరో వ్రతీ
తత్పూరుషశ్చ ధర్మాత్మా దోషఘ్నో గరుడ ధ్వజః ॥ ౩౫
శాన్త స్స్మృతిధరశ్చైవ దుర్నిరీక్ష్యశ్చ దుర్ధరః
రసేశ స్సరసశ్చైవ స్నిగ్ధో ముగ్ధః ప్రియశ్రవః ॥ ౩౬
తోషితాఽమర సఙ్ఘాత స్సత్యవాక్సత్యసఙ్గరః
పూతనాప్రాణహర్తాచ యశోదానన్ద వర్ధనః ॥ ౩౭

స్నిగ్ధాఽఙ్గనేక్షణో బాల శ్శకటాసురమారకః
గోపాలసున్దరీజారః పరఞ్జ్యోతిః పరిస్ఫుటః ॥ ౮౮
పద్మనాభోఽమరజ్యేష్ఠో గణాఽధ్యక్షో మహామనాః
రాధాననామ్బుజాదిత్యః కంసప్రాణాఽపహారకః ॥ ౮౯
రుక్మిణీశో యదుశ్రేష్ఠః ప్రద్యుమ్నశ్చ మహాబలీ
వన మాలాఽలఙ్కృతశ్చ మహావీర్యో మహాధనః ॥ ౯౦
చైద్యదర్పవినాశీచ గరుడస్మయ భఞ్జకః
తేజోరూప స్తమోరూపో వహ్నిరూపశ్చ విశ్వజిత్ ॥ ౯౧
విష్ణుశ్చ పురుష స్సత్య శ్చాఽచ్యుత శ్చాఽనిరుద్ధకః
పరో వ్యూహశ్చ విభవో హ్యన్తర్యామీ జగత్ప్రియః ॥ ౯౨
అర్చారూపో భద్రరూపో భావుక ప్రదఏవచ
స్యమన్తకధరః ప్రాజ్ఞ శ్ఛిద్రకోపీ మహామునిః ॥ ౯౩
గోవర్ధన నగోద్ధర్తా తిరస్కృత శచీపతిః
ప్రతిజ్ఞా పాలక శ్చేశో భక్త చిన్తామణి స్స్వభూః ॥ ౯౪
నారాయణ శ్శతానన్ద శ్శ్రీకర్తాచ యశోధనః
ప్రత్యగాత్మా గురుశ్చైవ హ్యప్రమేయ స్సదాశివః ॥ ౯౫
వేణునాద సమాహూత గోపీజన సమీక్షితః
ధరాపతి రచిన్త్యాత్మా శశిశేఖర పూజితః ॥ ౯౬
నీలాఽరవిన్ద సఙ్కాశ శ్శ్యామలః కోమలాకృతిః
అకళఙ్క శ్శుద్ధసత్త్వో దుష్టవైరి నిబర్హణః ॥ ౯౭
యమునాతీరసఞ్చారీ భువనావన దీక్షితః
బలవిక్రమసమ్పన్నో ద్విజరాజకులేశ్వరః ॥ ౯౮
అపూర్వ దివ్యశృఙ్గార మూర్తి ర్నగ్నజితీప్రియః
మిత్ర విన్దాసఖశ్చైవ పుణ్యశ్లోకశ్చ కీర్తిమాన్ ॥ ౯౯
అశేష భాగ్యసమ్పన్నో ద్వారకాపుర సంస్థితః
సర్వజీవ దయాయుక్త స్సద్వైద్య స్సర్వ మఙ్గళః ॥ ౧౦౦
స్వపదాశ్రిత మన్దారు భోగమోక్షైక దాయకః
షడ్గుణైశ్వర్య సమ్పన్న స్సర్వశాస్త్ర విశారదః ॥ ౧౦౧

సర్వౌషధీశ స్సర్వార్ధ స్సర్వాన ధనసాధనః
మహారజస్త్ర పటుర్వృష్టి ర్గగనా . టం . స్తగవిః॥ ౧౦౨
ఆర్తార్తిహారిణో ిప . పూర్ణ . సోః . ప్రతా . వాన్
పాద్దావ ప్రా రాజ్యాన్తశ్చ సుయా ధ . ఇలా స్తకి॥ ౧౦౩
యోగీశ్వరేశ్వ . . త్రజ్ఞ . సాటవ యుగః
నాదబిన్దు కళాఽతీత . . ర్వ . కళాత్మకః॥ ౧౦౪
యోగమాయాపహాంయు . తి స్సుసుహ్నా గురాంగ్గోహరః
విజ్ఞానా జర్వసన్తుళో ఇవిషన్న జపప్రియః॥ ౧౦౫
జాపకప్రియక్స్థాతా ప్రే . శపా గలన్నితః
వాక్పతి ర్భక్తసిశ్చ నిత్యతృప్తోఽ . స్పదనః॥ ౧౦౬
త్రికాలశ్చ త్రివేదశ్చ త్రిత త్వాజ్ఞ స్తపోనిధిః
అన్నద శ్చాఽన్నరూపశ్చ . ద్యోజాతిశ్చ హైమ్యతః॥ ౧౦౭
గో బ్రాహ్మణసితశ్చైవ మృత్యు మృత్యు స్వరూపవాన్
దేవకీ పుణ్యరాశిశ్చ సత్త్వాద్రి కర్త శ్చ సర్వగః॥ ౧౦౮
గ్రహతారాఽధిపో లోకభావన స్తపనో రవిః
సర్వమఙ్గళమాఙ్గల్య స్సర్వశోక నివారకః॥ ౧౦౯
సర్వార్థ ఈశ్చాఽపవర్గో మూలప్రకృతి రీశితా
అనన్తశక్తి శ్చాశ్చర్యైకర్తా కైవల్య నాయకః॥ ౧౧౦
కార్యకారణరూపీచ నిగూఢశ్చ మనోమయః
విముక్త సఙ్గసంయుక్తః పఞ్చప్రాణాకృతి ర్స్థితః॥ ౧౧౧
దుష్ప్రాపణ స్స్వతన్త్రశ్చ గుణసఙ్గవివర్జితః
శక్తిత్రయ సమేతశ్చ ప్రపన్న పరిపాలకః॥ ౧౧౨
అనన్తరూపీ కర్మేన్ద్రియానవాప్యో దురత్యయః
సర్వాశీచ మహారౌద్ర స్తమోఘ్న శ్శత్రుసూదనః॥ ౧౧౩
తప్త జామ్బూనదాభశ్చ విశ్వకర్మా మనుః కవిః
హిరణ్యగర్భో ఽగ్నిగర్భో వ్యోమచారీ త్రయీతనుః॥ ౧౧౪
ద్వాదశాత్మాచ తేజస్వీ చతుర్వింశతి మూర్తిమాన్
జ్యోతి ర్గణపతి ర్వేదగర్భశ్చ మధుసూదనః॥ ౧౧౫

సంసారోత్తారకో గోపగోపీచిత్తాపహారకః
బాణబాహువనధ్వంసి మహేశానన్దవర్ధనః॥ ౧౧౬
ధర్మధ్వజో ధరాకాన్తో ధర్మో ధర్మనియామకః
కద్రుద్ర శ్చన్ద్రికానాథో వ్యోమకేశీ చ భీషణః॥ ౧౧౭
మహామునిమనోల్లాస స్త్రైకాలికఫలప్రదః
ఛత్రీకృతఫణీన్ద్రశ్చ యశోదాతల్పలాలితః॥ ౧౧౮
తృణావర్తనిహన్తా చ కుబ్జాఽనుగ్రహమానసః
వసుదేవ తపోమూర్తి ర్బృన్దావన జనప్రియః॥ ౧౧౯
రాసక్రీడావిలోలశ్చ గోపీ వస్త్రాఽపహారకః
దన్తవక్త్రశిరచ్ఛేత్తా బర్హిబర్హవిభూషణః॥ ౧౨౦
భీష్మముక్తిప్రద శ్శౌరి ర్మధురానగరాఽధిపః
పౌణ్డ్రకప్రాణహారీ చ ముచుకున్దవరప్రదః॥ ౧౨౧
ధేనుకాసురహన్తా చ ధృతగోగోపభూమికః
కురుపాణ్డవసన్ధానయత్నకారీ దయానిధిః॥ ౧౨౨
ధర్మసంస్థాపనాచార్య శ్చాతుర్వర్ణ్య విభాగకృత్
సాధుసజ్జనసన్త్రాణో దుష్టప్రాణాఽపహారకః॥ ౧౨౩
ఇన్ద్రసూను బహిఃప్రాణః పద్మనాభోఽర్థికల్పకః
దుర్మర్షణో విశుద్ధాత్మా విశ్వరూపః ప్రతాపవాన్॥ ౧౨౪
సర్వావాసః పరాకాశ స్తారకశ్చ మహోదయః
యమళాఽర్జునశాపా న్తకారకశ్చ మహామనాః॥ ౧౨౫
ప్రద్యుమ్నకోటిలావణ్య శ్చన్ద్రకోటిసుశీతలః
అర్కకోటిద్యుతి శ్చైవ మరుత్కోటిమహాబలః॥ ౧౨౬
విరిఞ్చిగర్వసర్వస్వ హారకః పురుషోత్తమః
ఉలూఖలనిబద్ధశ్చ కుచేలపరిపాలకః॥ ౧౨౭
ధన్వన్తరి ర్మహాభాగో భీమగానన్దవర్ధనః
అహేయ గుణసమ్పన్నః కలానాథః ఖిలాన్తకః॥ ౧౨౮
విశ్వసృష్టిస్థితిధ్వంసకారకశ్చ స్వయంప్రభుః
యజ్ఞసూత్రసమాశ్లిష్టతులసీ రత్నమాలికః॥ ౧౨౯

మన్దారదామసమ్బద్ధ నీలకోమల కున్తలః
మల్లికాకోరకరద స్సుధాంశున్నతరదచ్ఛదః॥ ౧౩౦
శతకోటీన్దుసఙ్కాశ ముఖమణ్డల శోభితః
కమ్బుగ్రీవో మహోరస్కో మహాస్కన్ధో మహోజ్జ్వలః॥ ౧౩౧
పీతామ్బరధర స్స్రగ్వీ సాక్షాల్లావణ్యవిగ్రహః
రత్నకఙ్కణ కేయూర కాఞ్చీనూపుర శోభితః॥ ౧౩౨
పాని హృత్పుణ్డరీకస్థః పరమేష్ఠీ త్రిలోచనః
జ్ఞానదో జ్ఞానరూపశ్చ జ్ఞానగమ్య శ్చిర న్తనః। ౧౩౩
అణు ర్మహోన్నత స్థూలో గుణభృన్నిర్గుణో లఘుః
ప్రజాపతిః పరంబ్రహ్మ పరమాత్మా సరేశ్వరః। ౧౩౪
మఞ్జువా గ్దివ్యతేజాశ్చ దివస్పతి రనుత్తమః
ప్రాజ్ఞః ప్రజ్ఞావతాంనాథో ర్యజ్ఞో యజ్ఞఫలప్రదః॥ ౧౩౫
భవమగ్నసముద్ధర్తా స్వాక్షైక్యరతాదరః
నిరన్తర పదధ్యాన భక్తహృత్పఙ్కజాశ్రయః ౧౩౬
నిర్వేల కరుణాపూర పూరితాత్మా నిరఞ్జనః
విశ్వేశ్వరః కాలమూర్తిః కపిలో విశ్వరూపభృత్॥ ౧౩౭
దామోదరః పృథుశ్చైవ వ్యాసః పరమధార్మికః
ఛన్దోమయ శ్చిదానన్దః కృతఘ్నఘ్నో రుచాంపతిః॥ ౧౩౮
బ్రహ్మాణ్డాన్తర్బహిర్వ్యాప్త స్సుకుమారో మహాబలః
యోగిహృద్ధ్యానగమ్యో వై భవతాపహరో వరః॥ ౧౩౯
విశ్వరేతాశ్చ మేధావీ బభ్రుశ్చైవ శుచిశ్రవాః
అమోఘాస్త్రధరో రుద్రః కృతజ్ఞశ్చ ధురంధరః॥ ౧౪౦
నవబ్రహ్మాత్మక స్సిద్ధో మాధవశ్చ మహాతపాః
సర్వాది స్సమదర్శీచ స్థవిష్ఠో లోహితామ్బకః॥ ౧౪౧
పిజాభవ స్సర్వదర్శీ విశ్వయోనిశ్చ శాశ్వతః
వరారోహశ్చ వేదాఙ్గః పఞ్చాత్మా జగదాదిజః॥ ౧౪౨
ధృతాత్మా నియమః ప్రాంశు స్సాలగ్రామస్వరూపభాక్
వన్దారుజనమన్దార స్త్రిదశానన్దకన్దళః॥ ౧౪౩

వసురూపీ సహాత్మా చ ఉత్తమో మధుసూదనః
లోకైకవిశ్రుతో విద్యామూర్తిః పద్మాసనస్థితః ॥ ౧౪౪
ధరాధరధరో విశ్వవ్యాపీ నిర్జరసత్కృతః
పరితాపనః ప్రసన్నో వై చన్ద్రాంశు ర్లోపాకవనః ॥ ౧౪౫
సత్యధర్మాశ్రమః కామ స్సమితిజ్ఞాయ ఏవచ
సమయజ్ఞో మహాపి స్సర్వశుభలక్షణలక్షితః ॥ ౧౪౬
దక్షో హిరణ్యగర్భో వై మహాభోగశ్చ సువ్రతః
సుదర్శన శ్చక్రరూపీ సుఘోషశ్చ మనోహరః ॥ ౧౪౭
శత్రుఘ్నః పవనః కాలో ధనేశశ్చా ఽంశుమాన్నృషి
సద్ధర్మకృన్మహాదేవ స్సోమపశ్చ చిరన్తనః ॥ ౧౪౮
రసాపతి స్సత్యసన్ధో దాశార్హ శ్శాన్తవిగ్రహః
త్రిలోకరక్షకో ధన్వీ సత్కీర్తి ర్ముక్తసంశయః ॥ ౧౪౯
విభూతినాయకో ఽర్చిష్మా ననిరుద్ధః ప్రజాపతిః
యజ్ఞాఙ్గ స్సత్పథశ్చైవ సత్కర్తా చ వసుప్రదః ॥ ౧౫౦
అరిన్దమః కున్దహాస శ్చన్ద్రాంశు ర్జగదాదిజః
అప్రమేయో నగాధీశో నారద స్సర్వరూపభాక్ ॥ ౧౫౧
ఉత్తమః కామదృగ్జేతా మాతరిశ్వా మనోరమః
లక్ష్మీప్రదః పరానన్ద శ్చతుర్నవతి మన్త్రదః ॥ ౧౫౨
హిరణ్మయః ఖేచరశ్చ భూచరో వేదరూపకః
చతుర్వింశతితత్త్వాత్మా చోద్ధీధశ్చ విశాంపతిః ॥ ౧౫౩
అపస్మారహర శ్చైవ స్వర్గద్వారో ఽక్షరాధిపః
జ్యోతిర్జ్యోతి ర్నాదరూపో నిరాలమ్బః పురాతనః ॥ ౧౫౪
జగద్గురు ర్బృహచ్ఛక్తి స్సత్యవాదీ కళాధరః
దివ్యౌషధాత్మకో యోగీ యోగగమ్య శ్చతత్త్వదః ॥ ౧౫౫
మహేశవన్దిత స్సత్యసన్ధో వైకుణ్ఠనాయకః
రసజ్ఞ శ్శరభో మాయా నిర్జితాఽసురమణ్డలః ॥ ౧౫౬
సప్తర్షివన్దితో మోక్షదాయీ దౌర్భాగ్యనాశకః
భక్తాఽపచారసహన శ్శతమన్యు రకల్మషః ॥ ౧౫౭

స్వతేజః క్రాన్త దశదిఙ్మణ్డల శ్చిత్రరూపభృత్
సుధీమణి ర్భద్రరూపో విపశ్చిన్మునిమణ్డనః ॥ ౧౫౮
సద్యోజాత స్సుశీలశ్చ శ్రీపతి స్సర్వశక్తిమాన్
అరిన్దమో నిత్యతృప్త స్సిరపాదో బహూక్షితః ॥ ౧౫౯
యుగపన్నిర్గతాదిత్యశతకోటిసమద్యుతిః
శఙ్ఖచక్రసుధాకుమ్భదివ్యౌషధలసత్కరః ॥ ౧౬౦
దివ్యరత్నప్రభాపుఞ్జ జ్వలచ్చఞ్చల కుణ్డలః
వైజయన్తీ సమాశ్లిష్య ద్వక్షస్థల విరాజితః ॥ ౧౬౧
తటిత్సహస్రసఙ్కాశ శ్రీమత్పీతామ్బరోజ్జ్వలః
లావణ్యామృతసన్దోహ స్సంస్మృతి క్లేశనాశకః ॥ ౧౬౨
ప్రళయార్క సహస్రాభ కిరీటోజ్జ్వల మస్తకః
శ్రీవత్సాఙ్క మహోరస్క శ్శతపత్ర నిభాననః ॥ ౧౬౩
అచలద్ఘనసఙ్కాశః కౌస్తుభ ప్రియ దర్శనః
ఉజ్జ్వలన్మణిహారశ్చ వనమాలా విభూషితః ॥ ౧౬౪
తప్తజామ్బూనద బ్రహ్మసూత్రదీప్త భుజాన్తరః
అనేకార్క ప్రతీకాశ కేయూర మణిదీధితిః ॥ ౧౬౫
రత్నహాటక ముక్తాఢ్య కటకద్వయ శోభితః
నవరత్న మయాఙ్గుళ్యాభరణాల ఙ్కృతోఽంశుమాన్ ॥ ౧౬౬
సితాభ్ర గన్ధితాస్యాబ్జ స్సురక్తాఽధరపల్లవః
ధిక్కృతాఽఖిల తేజస్క వీరపట్ట విరాజితః ॥ ౧౬౭
దీర్ఘ పీవర దోర్దణ్డః కమ్బుగ్రీవో ఽరుణేక్షణః
స్నిగ్ధ కుఞ్చిత కేశాన్త స్సహాస స్సింహ విక్రమః ॥ ౧౬౮
నిత్యలీలా విభూతీశో వివిధానన్ద వేషభాక్
ఉద్యద్దినేశ బిమ్బాభ చూడామణి విరాజితః ॥ ౧౬౯
ఆకర్ణపూర్ణనయనః పద్మకర్ణావతంసకః
తిలపుష్పసమాకార నాసికాపుట శోభితః ॥ ౧౭౦
నిమ్ననాభి స్స్ఫురద్దివ్య మాణిక్యోదర బన్ధనః
హస్తిహస్త ప్రతీకాశ జానుమణ్డల మణ్డితః ॥ ౧౭౧

శిఞ్జద్రత్నతులాకోటికాన్త్యుద్దీప్త పదామ్బుజః
సర్వర్తు కాలసంజాత సుమదామ భుజాన్తరః ॥ ౧౭౨
సర్వాఽలఙ్కార సంయుక్త స్సర్వావయవ సున్దరః
అపాకృతాబ్జవిభవ శ్చాయుర్వేదదృగిజ్యభాక్ ॥ ౧౭౩
సంసారతూలవాతూల శ్శతమూర్తి ర్మహాశయః
మహానిధి ర్మహాకర్తా మహాభోగో మహాద్యుతిః ॥ ౧౭౪
మహారదో మహోదారో మహాదేవాత్మ కోవిభుః
సిద్ధార్థ స్సిద్ధసఙ్కల్ప స్తపస్సిద్ధైక హేతుకః ॥ ౧౭౫
జీవదాతా ముకున్దశ్చ ప్రమోదాత్మా జయేశ్వరః
వైరివాక్స్తమ్భనశ్చైవ సర్వవశ్యకరో బుధః ౧౭౬
యక్షవిద్యాధరారాధ్యో భక్తసఙ్ఘ ప్రతిష్ఠితః
అన్తర్లక్ష్యో మహాభోగీ శ్రితభాగ్యాలయోలయః ॥ ౧౭౭
అనన్తోత్సఙ్గ పీఠస్థ శ్చోర్ధ్వరేతాః పురన్దరః
సిప్రపక్షో మహాకర్మా వికర్మీచ సతాంపతిః ॥ ౧౭౮
జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యాది రూపస్సత్యో నిధిస్స్వభూః
ద్రష్టా ద్రష్టవ్యరూపశ్చ శ్రుతుర్ద్వేష్టా మహానటః ॥ ౧౭౯
స్థిరవిజ్ఞానసమ్పన్నః ప్రజ్ఞానైక విభూషణః
గాయత్రీతత్త్వరూపశ్చ సర్వదేవాత్మక స్థిరః ॥ ౧౮౦
సతాంగతి స్సత్యవాదీ సకలేప్సిత విగ్రహః
నిశ్శ్రేయసో నిష్కృతిశ్చ నిర్మోహో మహతో మహాన్ ॥ ౧౮౧
త్రైలోక్య మోహనకరో మేధారూపః పరాఽర్థవిత్
పద్మావతీప్రియశ్చైవ మునిధర్మ పరాయణః ॥ ౧౮౨
యత్న సాధ్యశ్చ భూతేశో యమబాధానివారకః
నీతిప్రియః పాశహస్త శ్చేజితజ్ఞ స్తపోనిధిః ॥ ౧౮౩
అనన్తవిక్రమః కూర్మభృ ద్ధితకారీ హరిత్పతిః
సర్వకామేశ్వరో గోప్తా చణ్డరశ్మి ర్జటాధరః ॥ ౧౮౪
చరాఽచర మయశ్చైవ జాడ్యఘ్నో జీవనౌషధః
జగజ్జీవన హేతుర్వై శాపాఽనుగ్రహ శక్తిమాన్ ॥ ౧౮౫

ప్రణతామయహారీచ జగత్స్వామీ జగత్పితా
చతుర్మూర్తి ర్నరోమాసీ గజేన్ద్రఘ్నో నిరాశ్రయః॥ ౧౮౬
రిపుదర్పాన్తకో వీరో రత్ననాభో విమత్సరః
దిగమ్బరశ్చ మన్త్రాజ్ఞ స్థిరయోగో జయాఙ్కుశః॥ ౧౮౭
గుణరత్నాకరో యోగమార్గవి ద్దమ్భవర్జితః
ఆయుర్వేదప్రియ స్సర్వ దేవాత్మా చోర్జసమ్భవః॥ ౧౮౮
యువాచ మఙ్గళాధార స్సర్వమఙ్గళ మఙ్గళః
సర్వభూతాశ్రయో దివ్య స్సౌమ్యమఙ్గళవిగ్రహః॥ ౧౮౯
ఇదం ధన్వన్తరే ర్నామ సహస్రం యః పఠేన్నరః
త్రికాలం వా ద్వికాలం వా షణ్మాసం యతమానసః ౧౯౦
బ్రహ్మహత్యా సురాపాన స్వర్ణస్తేయాదికా న్బహూన్
పాప్మన స్తస్యనశ్యన్తి శ్రీధన్వన్తర్యనుగ్రహాత్ ౧౯౧
అపమృత్యుభయంనైవ యస్మాత్కస్మా ద్భవిష్యతి
శుచిర్భూత్వా ద్విరాచమ్య శాశ్వతం భక్తవత్సలమ్॥ ౧౯౨
ధన్వన్తరిం సమభ్యర్చ్య యోజపే దేన ముత్తమమ్
స్తవం సలభతేకామా న్మహత స్సుర దుర్లభాన్॥ ౧౯౩
కార్తిక్యాం పౌర్ణమాస్యాం వా త్రయోదశ్యాం భృగోర్దినే
చైకాదశ్యాం మన్దవారే చన్ద్రసూర్యోపరాగయోః॥ ౧౯౪
అశ్వత్థమూలమాగత్య యఃపఠేద్భక్తి పూర్వకమ్
సవై మహాదరిద్రోఽపి భవతి శ్రీమతాం వరః॥ ౧౯౫
లోకా న్తర స్థితాలక్ష్మీ రాయాత్యేవ హితత్క్షణాత్
జడా స్వయం సమాగత్య భక్తిబద్ధా భజన్తితమ్॥ ౧౯౬
రోగేభ్యో రోగిణస్సద్యః ప్రముచ్యేర న్నసంశయః
వన్ధ్యాచ లభతే పుత్రం కన్యాప్రాప్నోతి సత్పతిమ్॥ ౧౯౭
శత్రవో మిత్రతాం యాన్తి యాన్తి శాన్తిం మహామయాః
ప్రభవో వశతాంయాన్తి కింపున స్స్వల్ప మానవాః ౧౯౮
ఏతన్నామ సహస్రస్య పఠనాచ్ఛ్రవణాదపి
యం యం కామయతే మర్త్య స్తం తం కామ మవాప్నుయాత్

ఏతన్నామ సహస్రస్య పూజనా ల్లేఖనాదపి
ధన్వన్తరి ప్రసాదేన సుఖీభూత్వా మహీతలే॥ ౨౦౦
గోభూహిరణ్య వస్త్రాద్యై రవిచ్ఛిన్నైశ్చ భావుకైః
ధనదారసుపుత్రాద్యై ర్భోగైశ్చ సురదుర్లభైః ౨౦౧
ఆయుర్యశో జ్ఞానవృద్ధి మవాప్యబుధరఞ్జనః
అన్తే విమానమారుహ్య గచ్ఛేద్బ్రహ్మ సనాతనమ్॥ ౨౦౨

శ్రీమద్వైఖానసాభిఖ్య వంశార్ణవ కలానిధేః
శ్రీరామ దేశికేన్ద్రస్య నిగమాగమ వేదినః ౧
తార్తీయీక తనూజేన భక్తిబద్ధాఞ్జలిరేణునా
శ్రీనివాస కృపాలబ్ధ కవితా భాగ్యశాలినా॥ ౨
వసతా లఘునాభిఖ్య నగరే శ్రీశసన్నిధౌ
రామానుజాభిధానేన కృతం స్తోత్ర మిదంమహత్॥ 3

ఇదం ధన్వన్తరే ర్నామ సహస్రస్తోత్ర ముత్తమమ్
త్యక్తకైతవ వృత్తానాం గుణసర్వస్వ వేదినామ్॥ ౪

సుధియాం సమదృష్టీనాం న్యాయబద్ధాన్తరాత్మనామ్
హృదయానన్దదంభూత్వా జీయాదా చన్ద్రతారకమ్॥ ౫

శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు

శ్రీమ ద్ధన్వన్తరి సహస్రనామ స్తోత్రం

సంపూర్ణమ్

శ్రీమద్భరద్వాజకులాబ్ధిచన్ద్రం
శిష్యేషు కారుణ్య రసైకసాన్ద్రమ్
శ్రీకాన్త పాదామ్బుజ షట్పదేన్ద్రం
భజామి శ్రీరామసుదేశికేన్ద్రమ్ ”

(శ్రీ) (శ్రీ) (శ్రీ)

శ్రీరస్తు

—॥ శ్రీమద్ధన్వన్తరి సహస్రనామావళిః ॥—

ఓం శ్రీమతే నమః
,, ధన్వన్తరయే నమః
,, దేవాయ నమః
,, సర్వలోకైకవన్దితాయ నమః
,, సర్వైశ్వర్యమయాయ నమః
,, కామరూపిణే నమః
,, పరబలార్దనాయ నమః
,, నిత్యాయ నమః
,, సర్వేశ్వరాయ నమః
,, సత్యాయ నమః
,, సత్యనిష్ఠాయ నమః
,, పరాత్పరాయ నమః
,, చతుర్భుజాయ నమః
,, ప్రసన్నాత్మనే నమః
,, సర్వవిఘ్ననివారకాయ నమః
,, కామదాయ నమః
,, కరుణాసిన్ధవే నమః
,, కమలాకాముకాయ నమః
,, పరస్మై నమః
,, పురుష్టుతాయ నమః
,, పుణ్యకీర్తయే నమః
,, ప్రఫుల్లాబ్జదళేక్షణాయనమః
,, భవదుఃఖభయధ్వంసినే నమః
,, భగవతే నమః
,, భక్తవత్సలాయ నమః

ఓం నీలనీరదసఙ్కాశాయ నమః
,, కలిదోషనివారకాయ నమః
,, సర్వశక్తిమయాయ నమః
,, అనన్తాయ నమః
,, సర్వసాక్షిణే నమః
,, తమోహరాయ నమః
,, సర్వజ్ఞాయ నమః
,, సర్వదాయ నమః
,, సత్యవాచే నమః
,, సత్యవిగ్రహాయ నమః
,, శిపివిష్టాయ నమః
,, పరన్ధామాయ నమః
,, శాన్తాయ నమః
,, ఉదారాయ నమః
,, సనాతనాయ నమః
,, కల్యాణగుణపాథోధయే నమః
,, ప్రసన్నవదనేక్షణాయ నమః
,, క్షీరార్ణవసముద్భూతాయ నమః
,, శఙ్ఖచక్రధరాయ నమః
,, అవ్యయాయ నమః
,, సుధాప్రదాయ నమః
,, భైషజ్యకరాయ నమః
,, కల్యాణకారకాయ నమః
,, హేమారవిన్దపీఠస్థాయ నమః

ఓం కామదుహే నమః
,, భక్తపాలకాయ నమః
,, సనకాదిమహాయోగివన్దితాఙ్ఘ్రి
సరోరుహాయ నమః
,, దేవదేవాయ నమః
,, జగన్నాథాయ నమః
,, సర్వామయకులాన్తకాయ
నమః
,, ప్రాణదాయ నమః
,, ప్రాణరూపాయ నమః
,, ప్రణతార్తిహరాయ నమః
,, అచ్యుతాయ నమః
,, ప్రియోపదేశకాయ నమః
,, శ్రీదాయ నమః
,, శ్రీమయాయ నమః
,, శ్రీనికేతనాయ నమః
,, ఆయుర్వేదప్రవక్త్రే నమః
,, శ్రుతివాక్యస్థితాయ నమః
,, హరయే నమః
,, కర్త్రే నమః
,, కారయిత్రే నమః
,, కార్యకారణరూపవతే నమః
,, సర్వజీవేశ్వరాయ నమః
,, జిష్ణవే నమః
,, పఞ్చవ్యూహాత్మకాయ నమః
,, అభవాయ నమః
,, ఆమ్నాయసూచకాయ నమః
,, విదుషే నమః

ఓం సహస్రాక్షాయ నమః
,, సహస్రపాదాయ నమః
,, సహస్రమస్తకాయ నమః
,, సర్వార్థాయ నమః
,, సర్వసాధకాయ నమః
,, వేదవేదాఙ్గరూపిణే నమః
,, సర్వకర్మఫలప్రదాయ నమః
,, పావనాయ నమః
,, పాపసంహర్త్రే నమః
,, వాత్సల్యైకవిభూషణాయ
నమః
,, జగత్క్షేమఙ్కరాయ నమః
,, శుద్ధాయ నమః
,, పూర్ణేన్దుసదృశాననాయ నమః
,, లోకాతీతాయ నమః
,, పుణ్యకీర్తయే నమః
,, లోకనాథాయ నమః
,, అర్థికల్పకాయ నమః
,, మధుకైటభసంహర్త్రే నమః
,, మాననీయాయ నమః
,, ప్రతాపవతే నమః
,, సూర్యమణ్డలమధ్యస్థాయ
నమః
,, చన్ద్రమణ్డలసంస్థితాయ నమః
,, వహ్నిమణ్డలసఞ్చారిణే నమః
,, వాయుమణ్డలమధ్యగాయ నమః
,, విద్యున్మణ్డలమధ్యస్థాయ నమః
(100)

ఓం త్రిగుణాయ నమః
,, త్రిగుణాత్మకాయ నమః
,, అనాదిమధ్యనిధనాయ నమః
,, అర్చారూపాయ నమః
,, త్రివిక్రమాయ నమః
,, కుక్షిస్థసర్వబ్రహ్మాణ్డాయ నమః
,, కోటిసూర్యప్రభాయుతాయ నమః
,, అనన్తవీళశాన్తైస్సంస్తూయమానాయ నమః
,, జగత్ప్రియాయ నమః
,, సర్వాత్మనే నమః
,, సర్వగాయ నమః
,, సర్వసిద్ధిప్రదాయకాయ నమః
,, అమృతార్ణవపర్యఙ్కాయ నమః
,, పురాణపురుషాయ నమః
,, శుచయే నమః
,, క్రతుభుజే నమః
,, క్రతురూపాయ నమః
,, విష్వక్సేనాయ నమః
,, జనార్దనాయ నమః
,, భోగీన్ద్రభోగమాణిక్యదీపితాఙ్గాయ నమః
,, దరస్మితాయ నమః
,, శరణాగతరక్షైకదీక్షాబద్ధాయ నమః
,, సురోత్తమాయ నమః
,, అవ్యక్తాయ నమః

ఓం వ్యక్తరూపాయ నమః
,, సర్వకర్మఫలాత్మకాయ నమ
,, ఛిద్రోర్ధ్వపుణ్డ్రసంశోభితాననాబ్జాయ నమః
,, ప్రియంవదాయ నమః
,, మీనాకృతయే నమః
,, సోమకాఖ్యదైతేయప్రాణభఞ్జనాయ నమః
,, మన్థానాద్రిధరాయ నమః
,, శేషిణే నమః
,, కమఠాయ నమః
,, క్రోడరూపవతే నమః
,, హిరణ్యాక్షసుహన్త్రేనమః
,, నారసింహాయ నమః
,, వీర్యవతే నమః
,, జటామణ్డలనిర్భిన్నవియచ్చరపయోధరాయ నమః
,, దైతేయసాధ్వసాకారాయనమః
,, హిరణ్యకనిషూదనాయ నమః
,, ప్రహ్లాదపాలకాయ నమః
,, దక్షాయ నమః
,, ధర్మవిదే నమః
,, ఉత్తమాయ నమః
,, బలిసర్వస్వహారిణే నమః
,, భృగువంశోత్తమాయ నమః
,, కృతినే నమః
,, రాజవంశఘటాసింహాయ నమః
,, కార్తవీర్యమదాన్తకాయనమః

ఓం విశ్వామిత్రానుయాయినే నమః
,, విదేహానన్దజాయకాయ నమః
,, పుంసాంమోహనరూపాయ నమః
,, వీరలోకభయఙ్కరాయ నమః
,, అభీష్టసుఖదాత్రే నమః
,, రామాయ నమః
,, భక్తమనోరమాయ నమః
,, కల్పద్రుమవనసఞ్చారిణే నమః
,, రత్నసింహాసనస్థితాయ నమః
,, వసిష్ఠవామదేవాది మున్యర్చిత పదామ్బుజాయ నమః
,, అయోధ్యాధిపతయే నమః
,, ధన్వినే నమః
,, రఘుకులోత్తమాయ నమః
,, జ్ఞానవిజ్ఞానహేతవే నమః
,, ప్రజ్ఞారూపాయ నమః
,, సుభోగభాజే నమః
,, రామభద్రాయ నమః
,, రాజేన్ద్రాయ నమః
,, జానకీప్రాణవల్లభాయ నమః
,, ఖరదానవవిధ్వంసినే నమః
,, జితక్రోధాయ నమః
,, దృఢవ్రతాయ నమః
,, అసూయారహితాయ నమః
,, కౌసలేయాయ నమః
,, ధర్మపరాయణాయ నమః

ఓం విపులాంసాయ నమః
,, మహాతేజసే నమః
,, సుప్రతాపాయ నమః
,, సుకీర్తిమతే నమః
,, సుభగాయ నమః
,, సున్దరాయ నమః
,, సునాసీరాభివన్దితాయ నమః
,, లోకాత్మనే నమః
,, లోకకృతే నమః
,, లోకేశాయ నమః
,, లోకభావనాయ నమః
,, సర్వసాధనసమ్పన్నాయ నమః
,, సర్వపావనపావనాయ నమః
,, సర్వగోప్త్రే నమః
,, కోదణ్డినే నమః
,, సుగ్రీవప్రాణరక్షకాయ నమః
,, అకల్మషాయ నమః
,, నివృత్తాత్మనే నమః
,, ధీరోదాత్తాయ నమః
,, సువీర్యవతే నమః
,, అనన్తదృష్టయే నమః
,, కల్యాణప్రకృతయే నమః
,, సర్వకామదాయ నమః
,, గుణశ్రేష్ఠాయ నమః
,, అభివన్ద్యాయ నమః
,, వీతరాగాయ నమః (200)
, జనేశ్వరాయ నమః
,, మహాప్రభావాయ నమః

ఓం సుఖదాయ నమః
,, సత్యవాదినే నమః
,, విశ్వకృతే నమః
,, బుధచూడామణయే నమః
,, కర్త్రే నమః
,, కారణాయ నమః
,, బ్రహ్మవరదానాయ నమః
,, రక్షితర్షిక్రతవే నమః
,, మారీచవధకోవిదాయ నమః
,, విరాధప్రాణహారిణే నమః
,, దమ్యాయ నమః
,, దుస్స్వప్ననాశనాయ నమః
,, కుణ్డలినే నమః
,, కవచినే నమః
,, శఙ్ఖినే నమః
,, చక్రిణే నమః
,, ఖడ్గినే నమః
,, సర్వజితే నమః
,, జటాయుమోక్షదాయినేనమః
,, సహిష్ణవే నమః
,, వేదశాస్త్రవిదే నమః
,, మహాకాన్తయే నమః
,, విశ్వయోనయే నమః
,, స్థాణవే నమః
,, శత్రుప్రమూదకాయ నమః
గుణామ్బుధయే నమః
,, అజేయాయ నమః
,, సర్వభూతహితేరతాయ నమః

ఓం ఉపేన్ద్రాయ నమః
,, ధనుర్వేదవేత్రే నమః
,, జామ్బవదాశ్రితాయ నమః
,, కృతసుగ్రీవసఖ్యాయ నమః
,, శరణాగతవత్సలాయ నమః
,, వాలిప్రమథనాయ నమః
,, మన్త్రిణే నమః
,, రోగహర్త్రే నమః
,, మహాప్రభవే నమః
,, పదాఽఙ్గుళినఖోత్క్షిప్తదైత్య
కఙ్కాళాయ నమః
,, హనుమద్వత్సలాయ నమః
,, ధుర్యాయ నమః
,, సద్గతయే నమః
,, లక్ష్మణాఽగ్రజాయ నమః
,, మనోవేగసమాయుక్తాయ
నమః
,, పూర్ణాయ నమః
,, పురుషర్షభాయ నమః
,, సురలోకహితారమ్భాయ
నమః
,, కౌసల్యానన్దవర్ధనాయ నమః
,, భక్తాఽనుకూలవరదాయనమః
,, సాధుశీలాయ నమః
,, ప్రమోదవతే నమః
,, విభీషణత్రాసహర్త్రే నమః
,, సేతుబన్ధనవణ్డితాయ నమః
,, కుమ్భకర్ణప్రభేత్త్రే నమః

ఓం రావణప్రాణహారకాయ నమః
,, దివ్యాయుధధరాయ నమః
,, వన్ద్యాయ నమః
,, గభీరాత్మనే నమః
,, ప్రజాగరాయ నమః
,, శబ్దాఽతిగాయ నమః
,, కోమలాఙ్గాయ నమః
,, ఆత్మయోనయే నమః
,, జితేన్ద్రియాయ నమః
,, నిరాకులాయ నమః
,, నిర్లేపాయ నమః
,, వివిక్తాయ నమః
,, శ్రుతివన్దితాయ నమః
,, యుగాయ నమః
,, సంవత్సరాయ నమః
,, ఋతవే నమః
,, మాసాయ నమః
,, పక్షాయ నమః
,, అయనాత్మకాయ నమః
,, దివసాయ నమః
,, ప్రహరాయ నమః
,, రాకారూపిణే నమః
,, భానుమతే నమః
,, సినీవాల్యాత్మక్తాయ నమః
,, ధర్మాయ నమః
,, అనుమతిరూపకాయ నమః
,, కుహూరూపిణే నమః
,, భర్గాయ నమః
,, కలాకాష్ఠాదిరూపభృతే నమః

ఓం శార్ఙ్గపాణయే నమః
,, గుడాకేశాయ నమః
,, అహల్యాశాప మోక్షదాయ నమః
,, తాటకాప్రాణహన్త్రే నమః
,, సుబాహువధదీక్షితాయనమః
,, నీలకణ్ఠధనుర్ధ్వంసినే నమః
,, సీతాచిత్తాఽపహారకాయ నమః
,, భార్గవస్మయభేదినే నమః
,, పితృభక్తిపరాయణాయ నమః
,, దణ్డకావనసఞ్చారిణే నమః
,, మునిమణ్డలపూజితాయ నమః
,, శతకోటీన్దుసఙ్కాశశ్వేతచ్ఛత్ర విరాజితాయ నమః
,, అక్షయేషుధియుక్తాయ నమః
,, మహాభాగ్యాఽధినాయకాయ నమః
,, చిత్రకూటవిహారిణే నమః
,, కాకదానవరక్షకాయ నమః (300)
,, సర్వభూతనివాసాయ నమః
,, రాఘవాయ నమః
,, సత్యవిక్రమాయ నమః
,, భక్తచిన్తామణయే నమః
,, ధీమతే నమః
,, పుణ్యశ్లోకాయ నమః
,, అఙ్గదప్రియాయ నమః

ఓం రాజరాజాయ నమః
,, ధనాఽఢ్యఘౌాయ నమః
,, ప్లవఙ్గాధిపరాజ్యదాయ నమః
,, పావకాయ నమః
,, విశ్వనేత్రాయ నమః
,, కీశపాయ నమః
,, కామజితే నమః
,, సర్వలోకశరణ్యాయ నమః
,, లోకైకప్రియదర్శనాయ నమః
,, హలాయుధధరాయ నమః
,, కామినే నమః
,, ప్రలమ్బాసురమారకాయ నమః
,, ఆత్మారామాయ నమః
,, మహామానినే నమః
,, విధాత్రే నమః
,, వారుణీప్రియాయ నమః
,, యమునార్ఘురవిధ్వంసినే నమః
,, స్వకాన్త్యుద్దీపితవ్రజాయ నమః
,, శఙ్ఖచూడావధోద్యోగినే నమః
,, యమునావరదాయకాయ నమః
,, కాళీయోరగగర్వాఽపహారిణే నమః
,, హారసమర్చితాయ నమః
,, విజయస్యన్దనారూఢాయ నమః
,, గీతాచార్యాయ నమః
,, శుచిస్మితాయ నమః
,, ధర్మమార్గైకనిరతాయ నమః

ఓం వాసుదేవాయ నమః
,, సనాతనాయ నమః
,, కంసాదిదుష్టసంహర్త్రే నమః
,, భక్తిశృఙ్ఖలబన్ధితాయ నమః
,, ధరణీభారహారిణే నమః
,, ద్రౌపదీమానరక్షకాయ నమః
,, రాధాహృదయరాజీవషట్పదాయ నమః
,, శుభదాయకాయ నమః
,, వృషభాసురసంహారిణే నమః
,, కాలకాలాయ నమః
,, కాశ్యపయే నమః
,, జాలన్ధరప్రాణహర్త్రే నమః
,, భాస్వరాయ నమః
,, లోకపూజితాయ నమః
,, బృన్దావనాన్తసఞ్చారిణే నమః
,, కమలావాఞ్ఛితార్థదాయ నమః
,, దైత్యగర్వవినాశినే నమః
,, గోపీనాథాయ నమః
,, ధనుర్ధరాయ నమః
,, ముకున్దాయ నమః
,, ప్రణవాతీతాయ నమః
,, నిరాకారాయ నమః
,, నిరాశ్రయాయ నమః
,, ఈశానాయ నమః
,, త్రిదోషఘ్నాయ నమః
,, చక్రపాణయే నమః

ఓం గదాధరాయ నమః
,, బదర్యాశ్రమ సఞ్చారిణే నమః
,, మురళీనాదతత్పరాయ నమః
,, సామగానరతాయ నమః
,, జితామిత్రాయ నమః
,, జగన్మయాయ నమః
,, కరుణాపూరితస్వాన్తాయ నమః
,, పూర్ణషాడ్గుణ్య విగ్రహాయ నమః
,, విషయార్ణవహృన్మగ్న దీనావనసముత్సుకాయ నమః
,, శఙ్ఖచక్రగదాచిహ్న చిహ్నితాఙ్ఘ్రిసరోరుహాయ నమః
,, జగద్ధాత్రే నమః
,, జగద్భర్త్రే నమః
,, జగదానన్దదాయకాయ నమః
,, శరణ్యాయ నమః
,, వరేణ్యాయ నమః
,, భోగదాయ నమః
,, సుఖదాయ నమః
,, శుచయే నమః
,, క్షయవృద్ధివిహీనాయ నమః
,, యోగాత్మనే నమః
,, విజితేన్ద్రియాయ నమః
,, నిరీశ్వరాయ నమః
,, దేవాధిదేవాయ నమః
,, పరపూర్ణాయాయ నమః
ఓం అమృతానన్ద సమ్పూర్ణలోచ
.. నాయ నమః

ఓం పురుషోత్తమాయ నమః
,, నిగమావేదితానన్తగుణకర్మణే నమః
,, మహామతయే నమః
,, వరణ్యాగ్ర్యాయ నమః
,, మహామతయే నమః
,, శరణ్యాగ్ర్యాయ నమ
,, ప్రధానాయ నమః
,, జగత్కారణకారణాయ నమః
,, పఞ్చమాత్రాత్మకాయ నమః
,, జ్ఞానకర్మేన్ద్రియేశ్వరాయనమః
,, సచ్చిదానన్దరూపిణే నమః
,, జ్ఞానకర్మనిరూపకాయ నమః
,, శ్రుతిస్మృత్యాలవాలాయనమః
,, యమాయ నమః
,, యమవతాంపరాయ నమః
,, తపస్యాయ నమః ...
,, తపస్వినే నమః
,, తాపత్రయహరాయ నమః
౨౦౦
,, బలినే నమః
,, నిత్యముక్తిప్రదాయినే నమః
,, నిత్యముక్తాభివన్దితాయ నమః
,, దుర్లభాయ నమః
,, సులభాయ నమః
,, సదసత్క్షేత్రగాయ నమః
,, కవయే నమః
,, కర్మిణే నమః
,, కర్మస్వరూపిణే నమః

ఓం గోవిన్దాయ నమః
,, గోకులాధిపాయ నమః
,, విష్ణవే నమః
,, మహావిష్ణవే నమః
,, సదావిష్ణవే నమః
,, యదూద్వహాయ నమః
,, వ్యాపినారాయణాయ నమః
,, గజేన్ద్రప్రాణదాయకాయనమః
,, మాయినే నమః
,, మాయావతాంమాళయే నమః
,, ధర్మాధర్మవిదే నమః
,, ఉత్తమాయ నమః
,, కృష్ణాయ నమః
,, ఉత్కృష్టకర్మణే నమః
,, శూరాయ నమః
,, అక్షరాయ నమః
,, ఇష్టాయ నమః
,, ఇష్టప్రదాయినే నమః
,, వైష్ణవేశాయ నమః
,, అక్షరాధిపాయ నమః
,, జయినే నమః
,, విజయరూపాయ నమః
,, విజయానన్దదాయకాయ నమః
,, స్వకీచ్ఛాకారానుకమ్పినే నమః
,, దృశ్యాయ నమః
,, అదృశ్యాయ నమః
,, శ్రుతాయ నమః
,, అశ్రుతాయ నమః

ఓం తారకాచన్ద్రదీపాగ్ని విద్యు
దర్కాదిదీప్తిదాయ నమః
,, జగన్మోహాయ నమః
,, ఉరుగాయాయ నమః
,, పారిజాతాపహారకాయ నమః
,, సంసారసాగరసముత్తర
ణోపాయబోధకాయ నమః
,, స్వయమ్భువే నమః
,, శమ్భవే నమః
,, ఆదిత్యాయ నమః
,, బ్రహ్మణ్యాయ నమః
,, బ్రాహ్మణప్రియాయ నమః
,, క్షీరాబ్ధినన్దినీజానయే నమః
,, బ్రహ్మచర్యపరాయణాయ
నమః
,, హంసాయ నమః
,, హయాననాయ నమః
,, వృషభాయ నమః
,, పరమేశ్వరాయ నమః
,, నిర్జగామృతసన్ధాత్రే నమః
,, జ్వరాద్యామయలుణ్ఠకాయ
నమః
,, నామజాత్యాదిహీనాయ నమః
,, సర్వదోషవివర్జితాయ నమః
,, హవ్యకవ్యస్వరూపిణే నమః
,, సర్వశబ్దార్థాయ నమః
,, విష్వక్సేనసనన్దాది దాసదాసై
స్సమావృతాయ నమః
,, హారమోహాకరాయ నమః

ఓం యజ్ఞపోత్రిణే నమః
,, భానుమతే నమః
,, అనన్తభోగశయనాయ నమః
,, అనన్తభోగసమాయుతాయ నమః
,, ఖగేశ్వరభుజారూఢాయ నమః
,, ఛత్రచామరశోభితాయ నమః
,, పద్మాప్రకాశితోరస్కాయ నమః
,, జ్ఞానగమ్యాయ నమః
,, కృపానిధయే నమః
,, ధర్మిష్ఠాయ నమః
,, ధర్మపాలాయ నమః
,, భవాయ నమః
,, బ్రహ్మణే నమః
,, త్రయ్యానుయాయ నమః
,, భక్తపాపాఽపనోదినే నమః
,, గదాపాణయే నమః
,, దిశాంపతయే నమః
,, నరకాఽసురసంహారిణే నమః
,, సత్యభామారతాయ నమః
,, సుధియే నమః
,, ద్విజరాజాయ నమః
,, సురాధీశాయ నమః
,, కేశవాయ నమః
,, నిరుపాధికాయ నమః
,, ఆధారకూర్మరూపిణే నమః
,, నయనానన్దకారకాయ నమః
,, అద్భుతాకారసమ్పన్నాయ నమః

ఓం జగద్రక్షాకరాయ నమః
,, అమలాయ నమః
,, వరిష్ఠాయ నమః
,, వరేణ్యాయ నమః
,, సర్వపాపహరాయ నమః
,, వ్రతినే నమః
,, తత్పూరుషాయ నమః
,, ధర్మాత్మనే నమః
,, దోషఘ్నాయ నమః
,, గరుడధ్వజాయ నమః
,, శాన్తాయ నమః
,, శ్రుతిధరాయ నమః (500)
,, దుర్నిరీక్షాయ నమః
,, దుర్ధరాయ నమః
,, రసేశాయ నమః
,, సరసాయ నమః
,, స్నిగ్ధాయ నమః
,, ముగ్ధాయ నమః
,, ప్రియశ్రవాయ నమః
,, తోషితామరసఙ్ఘాతాయనమ
,, సత్యవాచే నమః
,, సత్యసఙ్గరాయ నమః
,, పూతనాప్రాణహర్త్రే నమః
,, యశోదానన్దవర్ధనాయ నమః
,, స్నిగ్ధాక్షినేత్రిణాయ నమః
,, బాలాయ నమః
,, శకటాసురమారకాయ నమః
,, గోపాలసున్దరీజారాయ నమః
,, పరబ్రహ్మజ్యోతిషే నమః

ఓం పరిస్ఫుటాయ నమః
,, పద్మనాభాయ నమః
,, అమరజ్యేష్ఠాయ నమః
,, గణాధ్యక్షాయ నమః
,, మహామనసే నమః
,, రాధాననాబ్జజాదిత్యాయ
నమః
,, కంసప్రాణాపహారకాయనమః
,, రుక్మిణీశాయ నమః
,, యదుశ్రేష్ఠాయ నమః
,, ప్రద్యుమ్నాయ నమః
,, మహాబలినే నమః
,, వనమాలాలఙ్కృతాయ నమః
,, మహావీర్యాయ నమః
,, మహాధనాయ నమః
,, చైద్యదర్పవినాశినే నమః
,, గరుడస్కంధ భఙ్గకాయ నమః
,, తేజోరూపాయ నమః
,, తమోరూపాయ నమః
,, వహ్నిరూపాయ నమః
,, విశ్వజితే నమః
,, విష్ణవే నమః
,, పురుషాయ నమః
,, సత్యాయ నమః
,, అచ్యుతాయ నమః
,, అనిరుద్ధాయ నమః
,, పరస్మై నమః
,, వ్యూహాయ నమః
,, విభవాయ నమః

ఓం అన్తర్యామిణే నమః
,, జగత్ప్రియాయ నమః
,, అర్చారూపాయ నమః
,, భద్రరూపాయ నమః
,, భావుకప్రదాయ నమః
,, స్వయమస్త్రధరాయ నమః
,, ప్రాజ్ఞాయ నమః
,, చణ్డకోపినే నమః
,, మహామునయే నమః
,, గోవర్ధనగోద్ధర్త్రే నమః
,, తిరస్కృతశచీపతయే నమః
,, ప్రతిజ్ఞాపాలకాయ నమః
,, ఈశాయ నమః
,, భక్తచిన్తామణయే నమః
,, స్వభువే నమః
,, నారాయణాయ నమః
,, శతానన్దాయ నమః
,, శ్రీకర్త్రే నమః
,, యశోధనాయ నమః
,, ప్రత్యగాత్మనే నమః
,, గురవే నమః
,, అప్రమేయాయ నమః
,, సదాశివాయ నమః
,, వేణునాదసమాహూత గోపీ
జనసమీక్షితాయ నమః
,, ధరాపతయే నమః
,, అచిన్త్యాత్మనే నమః
,, శశిశేఖరపూజితాయ నమః

ఓం నీలారవిన్దసజ్కాశ శ్యామాఙ్గాయ నమః
,, కోమలాకృతయే నమః
,, అకళఙ్కాయ నమః
,, శుద్ధసత్త్వాయ నమః
,, దుష్టవైరినిబర్హణాయ నమః
,, యమునాతీరసఞ్చారిణే నమః
,, భువనావనదీక్షితాయ నమః
,, బలవిక్రమసమ్పన్నాయ నమః
,, ద్విజరాజకులేశ్వరాయ నమః
,, అపూర్వ దివ్యశృఙ్గార మూర్తయే నమః
,, నాగ్నజితీప్రియాయ నమః
,, మిత్రవిన్దాసభాయ నమః
,, పుణ్యశ్లోకాయ నమః
,, కీర్తిమతే నమః
,, అశేషభాగ్యసమ్పన్నాయ నమః
,, ద్వారకాపురసంస్థితాయ నమః
,, సర్వజీవ దయాయుక్తాయనమః
,, సద్వేద్యాయ నమః
,, సర్వమఙ్గళాయ నమః
,, స్వపదాశ్రిత వన్దారు భోగ మోక్షైకదాయకాయ నమః
,, షడ్గుణైశ్వర్యసమ్పన్నాయ నమః
,, సర్వశాస్త్రవిశారదాయ నమః
,, సర్వామధీశాయ నమః
,, సర్వోత్తరాయ నమః

ఓం సర్వసాధనసాధనాయ నమః
,, మారజన్మనే నమః ......
,, దయాదృష్టయే నమః
,, జగన్నాటకవైభవాయ నమః

౬౦౦

,, ఆర్తార్తి హరణోపాయాయ నమః
,, పూర్ణకామాయ నమః
,, ప్రతాపవతే నమః
,, పాణ్డవప్రాణబన్ధవే నమః
,, సుయోధన కులాన్తకాయ నమః
,, యోగీశ్వరేశ్వరాయ నమః
,, క్షేత్రజ్ఞాయ నమః
,, ప్రాణదాయకాయ నమః
,, నాదబిన్దు కళాతీతాయ నమః
,, చతుర్వర్గ ఫలాత్మకాయ నమః
,, యోగమాయాసమాయుక్తాయ నమః
,, సుషుమ్నామార్గగాయ నమః
,, హరయే నమః
,, విజ్ఞానాదర్శ సన్మూర్త్యాయనమః
,, జయదాయ నమః
,, జపప్రియాయ నమః
,, జాపకప్రియకృతే నమః
,, ధాత్రే నమః
,, శ్రేయఃపతయే నమః
,, అతన్ద్రితాయ నమః
,, శాశ్వతయే నమః

ఓం భక్తివశ్యాయ నమః
,, నిత్యతృప్తాయ నమః
,, అనుపద్రవాయ నమః
,, త్రికాలాయ నమః
,, త్రిదేహాయ నమః
,, త్రితత్త్వజ్ఞాయ నమః
,, తపోనిధయే నమః
,, అన్నదాయ నమః
,, అన్నరూపాయ నమః
,, సద్యోజాతాయ నమః
,, వైద్యుతాయ నమః
,, గోబ్రాహ్మణస్థితాయ నమః
,, మృత్యుమృత్యు స్వరూపవతే నమః
,, దేవకీపుణ్యరాశయే నమః
,, సత్త్వోద్రిక్తాయ నమః
,, సర్వగాయ నమః
,, గ్రహతారాఽధిపాయ నమః
,, లోకభావనాయ నమః
,, తపనాయ నమః
,, రవయే నమః
,, సర్వమఙ్గళమాఙ్గల్యాయ నమః
,, సర్వశోకనివారకాయ నమః
,, సర్వాఽధ్యక్షాయ నమః
,, అపవర్గాయ నమః
,, మూలప్రకృతయే నమః
,, ఈశిత్రే నమః
,, అనన్తశక్తయే నమః
,, ఆశ్రితకర్మణే నమః

ఓం కైవల్యనాయకాయ నమః
,, కార్యకారణరూపిణే నమః
,, నిగూఢాయ నమః
,, మనోలయాయ నమః
,, విముక్తసఙ్గసంయుక్తాయ నమః
,, పఞ్చప్రాణాకృతయే నమః
,, హితాయ నమః
,, దుష్ప్రాపణాయ నమః
,, స్వతన్త్రాయ నమః
,, గుణసఙ్గవివర్జితాయ నమః
,, శక్తిత్రయసమేతాయ నమః
,, ప్రపన్నపరిపాలకాయ నమః
,, అనన్తరూపిణే నమః
,, కర్తృత్వాద్యభిమానపాప్యాయ నమః
,, దురత్యయాయ నమః
,, సర్వాశినే నమః
,, మహారౌద్రాయ నమః
,, తమోఘ్నాయ నమః
,, శత్రుసూదనాయ నమః
,, తప్తజామ్బూనదాభాయ నమః
,, విశ్వకర్మణే నమః
,, మనవే నమః
,, కవయే నమః
,, హిరణ్యగర్భాయ నమః
,, అగ్నిగర్భాయ నమః
,, వ్యోమచారిణే నమః
,, త్రయీతనవే నమః
,, ద్వాదశాత్మనే నమః
,, తేజస్వినే నమః

ఓం చతుర్వింశతిమూర్తిమతే నమః
,, జ్యోతిష్యే నమః
,, గణపతయే నమః
,, వేదగర్భాయ నమః
,, మధుసూదనాయ నమః
,, సంసారోత్తారకాయ నమః
,, గోపగోపీ చిత్తాపహారకాయ నమః
,, బాణబాహువనధ్వంసినే నమః
,, మహేశానన్దవర్ధనాయ నమః
,, ధర్మధ్వజాయ నమః
,, ధరాశాన్తాయ నమః
,, ధర్మాయ నమః
,, ధర్మనియామకాయ నమః
,, కద్రుద్రాయ నమః
,, ఇన్దిరానాథాయ నమః
,, వ్యోమకేశినే నమః
,, భీషణాయ నమః
,, మహామునిమనోల్లాసాయ నమః
,, త్రైకాలికఫలప్రదాయ నమః
,, ఛత్రీకృతఫణీన్ద్రాయ నమః
,, యశోదాతల్పలాలితాయనమః
,, తృణావర్తనిహన్త్రే నమః 700
,, కుబ్జానుగ్రహమానసాయ నమః
,, వసుదేవతపోమూర్తయే నమః
,, బృన్దావనజనప్రియాయ నమః
,, రాసక్రీడావిలోలాయ నమః

ఓం గోపీవస్త్రాపహారకాయ నమః
,, దన్తవక్త్రశిరచ్ఛేత్రే నమః
,, బర్హిబర్హవిభూషణాయ నమః
,, భీష్మముక్తిప్రదాయ నమః
,, శౌరయే నమః
,, మధురానగరాధిపాయ నమః
,, పౌణ్డ్రకప్రాణహారిణే నమః
,, ముచుకున్దవరప్రదాయ నమః
,, ధేనుకాసురహన్త్రే నమః
,, ధృతగోగోపభూమికాయనమః
,, కురుపాణ్డవసన్ధానయత్నకారిణే నమః
,, దయానిధయే నమః
,, ధర్మసంస్థాపనాచార్యాయ నమః
,, చతుర్వర్ణవిభాగకృతే నమః
,, సాధుసజ్జనసన్త్రాణాయ నమః
,, దుష్టప్రాణాపహారకాయ నమః
,, ఇన్ద్రసూనుబహిఃప్రాణాయ నమః
,, పద్మనాభాయ నమః
,, అర్ధికల్పకాయ నమః
,, దుఃస్వప్ననాశనాయ నమః
,, విశుద్ధాత్మనే నమః
,, విశ్వరూపాయ నమః
,, ప్రతాపవతే నమః
,, సర్వావాసాయ నమః
,, పరాకాశాయ నమః
,, తారకాయ నమః

ఓం మహోదరాయ నమః
,, యమళార్జున శాపాన్త కారకాయ నమః
,, మహామనసే నమః
,, ప్రద్యుమ్నకోటి లావణ్యాయ నమః
,, ఇన్దుకోటి సుశీతలాయ నమః
,, అర్కకోటిద్యుతయే నమః
,, మరుత్కోటి మహాబలాయ నమః
,, విరిఞ్చిగర్వసర్వస్వ హారకాయ నమః
,, పురుషోత్తమాయ నమః
,, ఉలూఖలనిబద్ధాయ నమః
,, కుచేల పరిపాలకాయ నమః
,, ధన్వన్తరయే నమః
,, మహాభాగాయ నమః
,, భిషగానన్దవర్ధనాయ నమః
,, అహేయగుణసమ్పన్నాయ నమః
,, కలానాథాయ నమః
,, ఖలాన్తకాయ నమః
,, విశ్వసృష్టిస్థితిధ్వంస కారకాయ నమః
,, స్వయంప్రభవే నమః
,, యజ్ఞసూత్ర సమాశ్లిష్యత్తులసీ రత్నమాలికాయ నమః
,, మన్దారదామసమ్బద్ధనీలకోమల కున్తలాయ నమః

ఓం మల్లికాకోరకరదాయ నమః
,, సుధాస్నుతరదచ్ఛదాయనమః
,, శతకోటీన్దుసఙ్కాశముఖమణ్డల శోభితాయ నమః
,, కమ్బుగ్రీవాయ నమః
,, మహోరస్కాయ నమః
,, మహాస్కన్ధాయ నమః
,, మహోజ్జ్వలాయ నమః
,, పీతామ్బరధరాయ నమః
,, స్రగ్విణే నమః
,, సాతిశాల్లావణ్యవిగ్రహాయనమః
,, రత్నకఙ్కణ కేయూర కాఞ్చీ నూపుర శోభితాయ నమః
,, మానిహృత్పుండరీకస్థాయ నమః
,, పరమేష్ఠినే నమః
,, త్రిలోచనాయ నమః
,, జ్ఞానదాయ నమః
,, జ్ఞానరూపాయ నమః
,, జ్ఞానగమ్యాయ నమః
,, చిరన్తనాయ నమః
,, అణవే నమః
,, మహోన్నతాయ నమః
,, స్థూలాయ నమః
,, గుణభృతే నమః
,, నిర్గుణాయ నమః
,, లఘవే నమః
,, ప్రజాపతయే నమః
,, పరంబ్రహ్మణే నమః

ఓం పరమాత్మనే నమః
,, పరేశ్వరాయ నమః
,, మఞ్జువాచే నమః
,, దివ్యతేజసే నమః
,, దివస్పతయే నమః
,, అనుత్తమాయ నమః
,, ప్రాజ్ఞాయ నమః
,, ప్రజ్ఞావతాం మౌళయే నమః
,, యజ్ఞాయ నమః
,, యజ్ఞఫలప్రదాయ నమః
,, భవమగ్నసముద్ధర్త్రే నమః
,, స్వైకైఙ్కర్యరతాదరాయనమః
,, నిరన్తరపదధ్యానభక్తహృత్పఙ్కజాశ్రయాయ నమః
,, నిర్వేలకరుణాపూరపూరితాత్మనే నమః
,, నిరఞ్జనాయ నమః
,, విశ్వేశ్వరాయ నమః
,, కాలమూర్తయే నమః
,, కపిలాయ నమః
,, విశ్వరూపభృతే నమః
,, దామోదరాయ నమః
,, పృథవే నమః
,, వ్యాసాయ నమః
,, పరమధార్మికాయ నమః 100
,, ఛన్దోమయాయ నమః
,, చిదానన్దాయ నమః
,, కృతఘ్నఘ్నాయ నమః
,, రుచాంపతయే నమః

ఓం బ్రహ్మాణ్డాన్తర్బహిర్వ్యాప్తాయ నమః
,, సుకుమారాయ నమః
,, మహాబలాయ నమః
,, యోగిహృద్ధ్యానగమ్యాయ నమః
,, భవతాపహరాయ నమః
,, వరాయ నమః
,, విశ్వరేతసే నమః
,, మేధావినే నమః
,, బభ్రవే నమః
,, శుచిశ్రవాయ నమః
,, అమోఘాస్త్రధరాయ నమః
,, రుద్రాయ నమః
,, కృతజ్ఞాయ నమః
,, ధురంధరాయ నమః
,, నవబ్రహ్మాత్మకాయ నమః
,, సిద్ధాయ నమః
,, మాధవాయ నమః
,, మహాతపసే నమః
,, సర్వాదయే నమః
,, సమదర్శినే నమః
,, సవిష్ఠాయ నమః
,, లోహితామ్బకాయ నమః
,, ప్రజాభవాయ నమః
,, సర్వదర్శినే నమః
,, విశ్వయోనయే నమః
,, శాశ్వతాయ నమః
,, వరారోహాయ నమః

ఓం వేదాఙ్గాయ నమః
" పశ్చాత్మనే నమః
" జగదాదిజాయ నమః
" ధృతాత్మనే నమః
" నియమాయ నమః
" ప్రాంశవే నమః
" సాలగ్రామస్వరూపభాజే నమః
" వన్దారుజనమన్దారాయ నమః
" త్రిదశానన్దకన్దళాయ నమః
" వసురూపిణే నమః
" సమాత్మనే నమః
" నియమాయ నమః
" మధుసూదనాయ నమః
" లోకైకవిశ్రుతాయ నమః
" విద్యామూర్తయే నమః
" పద్మాసనస్థితాయ నమః
" ధరాధరధరాయ నమః
" విశ్వవ్యాపినే నమః
" నిర్జరసత్కృతాయ నమః
" ప్రతాపనాయ నమః
" ప్రసన్నాయ నమః
" చన్ద్రాంశవే నమః
" లోకపావనాయ నమః
" సత్యధర్మాశ్రయాయ నమః
" కామాయ నమః
" సమితిఞ్జయాయ నమః
" సమయజ్ఞాయ నమః
" హావిషే నమః

ఓం సర్వశుభలక్షణలక్షితాయ నమః
" దక్షాయ నమః
" హిరణ్యగర్భాయ నమః
" మహాభోగాయ నమః
" సువ్రతాయ నమః
" సుదర్శనాయ నమః
" ఉగ్రరూపిణే నమః
" సుఘోషాయ నమః
" మనోహరాయ నమః
" శత్రుఘ్నాయ నమః
" పవనాయ నమః
" కాలాయ నమః
" ధనేశాయ నమః
" అంశుమతే నమః
" సుఖినే నమః
" సద్ధర్మకృతే నమః
" మహాదేవాయ నమః
" సోమపాయ నమః
" చిరన్తనాయ నమః
" రసాంపతయే నమః
" సత్యసన్ధాయ నమః
" దాశార్హాయ నమః
" శాన్తవిగ్రహాయ నమః
" త్రిలోకరక్షకాయ నమః
" ధన్వినే నమః
" సత్కీర్తయే నమః
" ముక్తసంశయాయ నమః
" విభూతినాయకాయ నమః

ఓం అర్చిష్మతే నమః
,, అనిరుద్ధాయ నమః
,, ప్రజాపతయే నమః
,, యజ్ఞాక్షాయ నమః
,, సత్వధాయ నమః
,, సత్కర్త్రే నమః
,, వసుప్రదాయ నమః
,, అరిన్దమాయ నమః
,, కున్దహాసాయ నమః
,, చణ్డాంశవే నమః
,, జగదాదిజాయ నమః
,, అప్రమేయాయ నమః
,, నగాధీశాయ నమః (900)
,, నారదాయ నమః
,, సర్వరూపభాజే నమః
,, ఉత్తమాయ నమః
,, కామదృశే నమః
,, జేత్రే నమః
,, మాతరిశ్వనే నమః
,, మనోరమాయ నమః
,, లక్ష్మీప్రదాయ నమః
,, పరానన్దాయ నమః
,, చతుర్నవతిమన్త్రిణాయ నమః
,, హిరణ్మయాయ నమః
,, ఖేచరాయ నమః
,, భూచరాయ నమః
,, వేదరూపకాయ నమః
,, చతుర్వింశతితత్త్వాత్మనే నమః
,, ఉద్గీథాయ నమః

ఓం విశాంపతయే నమః
,, అపస్మారహరాయ నమః
,, స్వర్గద్వారాయ నమః
,, అక్షరాధిపాయ నమః
,, జ్యోతిర్జ్యోతిషే నమః
,, నాదరూపాయ నమః
,, నిరాలమ్బాయ నమః
,, పురాతనాయ నమః
,, జగద్గురవే నమః
,, బృహచ్ఛక్తయే నమః
,, సత్యవాదినే నమః
,, కళాధరాయ నమః
,, దివ్యౌషధాత్మకాయ నమః
,, యోగినే నమః
,, యోగగమ్యాయ నమః
,, తత్త్వదాయ నమః
,, మహేశవన్దితాయ నమః
,, సత్యసన్ధాయ నమః
,, వైకుణ్ఠనాయకాయ నమః
,, రసజ్ఞాయ నమః
,, శరభాయ నమః
,, మాయానిర్జితాసురమణ్డలాయ నమః
,, సప్తర్షివన్దితాయ నమః
,, మోక్షదాయినే నమః
,, దౌర్భాగ్యనాశకాయ నమః
,, భక్తాపచారసహనాయ నమః
,, శతమన్యవే నమః
,, అకల్మషాయ నమః

ఓం స్వతేజఃక్రాన్త దశదిఙ్మణ్డలాయ నమః
,, చిత్రరూపభృతే నమః
,, సుధీమణయే నమః
,, భద్రరూపాయ నమః
,, విపశ్చితే నమః
,, మునిమణ్డనాయ నమః
,, సద్యోజాతాయ నమః
,, సుశీలాయ నమః
,, శ్రీపతయే నమః
,, సర్వశక్తిమతే నమః
,, అరిన్దమాయ నమః
,, నిత్యతృప్తాయ నమః
,, తీర్థపాదాయ నమః
,, బహుశ్రుతాయ నమః
,, యుగపన్నిర్గతాదిత్య శతకోటి సమద్యుతయే నమః
,, శఙ్ఖచక్రసుధాకుమ్భ దివ్యౌషధ లసత్కరాయ నమః
,, దివ్యరత్నప్రభాపుఞ్జ జ్వలచ్చఞ్చలకుణ్డలాయ నమః
,, వైజయన్తీసమాశ్లిష్య ద్వక్షస్స్థలవిరాజితాయ నమ
,, తటిత్సహస్రసఙ్కాశ శ్రీమత్పీతామ్బరోజ్జ్వలాయ నమః
,, లావణ్యామృత సన్దోహాయ నమః
,, సంసృతిక్లేశనాశకాయ నమః

ఓం ప్రళయార్క సహస్రాభ కిరీటోజ్జ్వలమస్తకాయ నమః
,, శ్రీవత్సాఙ్కమహోరస్కాయ నమః
,, శతపత్రనిభాననాయ నమః
,, అచలస్ఖఃసఙ్కాశాయ నమః
,, కౌస్తుభప్రియదర్శనాయ నమః
,, ఉజ్జ్వలన్మణిహారాయ నమః
,, వనమాలావిభూషితాయ నమః
,, తప్తజామ్బూనద బ్రహ్మసూత్ర దీప్తభుజాన్తరాయ నమః
,, అనేకార్క ప్రతీకాశ కేయూర మణి దీధితయే నమః
,, రత్నహాటక ముక్తాఢ్య కటక ద్వయ శోభితాయ నమః
,, నవరత్నమయాఙ్గుళ్యాభర ణాలఙ్కృతాయ నమః
,, అంసుమతే నమః
,, సితాభ్రిగన్ధితాస్యాబ్జాయ నమః
,, సురక్తాధరపల్లవాయ నమః
,, ధిక్కృతాఖిలతేజస్కాయ నమః
,, వీరపట్టవిరాజితాయ నమః
,, దీర్ఘపీవరదోర్దణ్డాయ నమః
,, కమ్బుగ్రీవాయ నమః
,, అరుణేక్షణాయ నమః
,, స్నిగ్ధకుఞ్చితకేశాన్తాయ నమః
,, సహాసాయ నమః

ఓం సింహావిక్రమాయ నమః
,, నిత్యలీలావిభూతీశాయ నమః
,, వివిధానన్దవేషభాజే నమః
,, ఉద్యద్దినేశ సమ్యాభ చూడామణి విరాజితాయ నమః
,, ఆకర్ణపూర్ణనయనాయ నమః
,, పద్మకర్ణావతంసకాయ నమః
,, తిలపుష్పసమాకార నాసికాపుట శోభితాయ నమః
,, నిమ్ననాభయే నమః
,, స్ఫురద్దివ్యమాణి కోట్యురబద్ధ నాయ నమః
,, హస్తిహస్త ప్రతీకాశ జాను వర్ణాల మణ్డితాయ నమః
,, శిఞ్జద్రత్న తులాకోటి కాన్తిదీప్త పదామ్బుజాయ నమః
,, సర్వర్తుకాల సఞ్జాతసుమదామ భుజాన్తరాయ నమః
,, సర్వాలఙ్కార సంయుక్తాయ నమః
,, సర్వావయవ సున్దరాయ నమః
౧౦౦౦
,, అప్రాకృతాఙ్గవిభవాయ నమః
,, ఆయుర్వేదదృశే నమః
,, ఇజ్యభాజే నమః
,, సంసారతూల వాతూలాయ నమః
,, శతమూర్తయే నమః
,, మహాశయాయ నమః

ఓం మహానిధయే నమః
,, మహాకర్మణే నమః
,, మహాభోగాయ నమః
,, మహాద్యుతయే నమః
,, మహార్థదాయ నమః
,, మహోదారాయ నమః
,, మహాదేవాత్మకాయ నమః
,, విభవే నమః
,, సిద్ధార్థాయ నమః
,, సిద్ధిసఙ్కల్పాయ నమః
,, తపస్సిద్ధ్యైకహేతుకాయ నమః
,, జీవద్మాత్రే నమః
,, మహేన్ద్రాయ నమః
,, ప్రమోదాత్మనే నమః
,, జయేశ్వరాయ నమః
,, వైరివాక్స్తమ్భనాయ నమః
,, సర్వవశ్యకరాయ నమః
,, బుధాయ నమః
,, యక్షవిద్యాధరారాధ్యాయ నమః
,, భక్తసఙ్ఘప్రతిష్ఠితాయ నమః
,, అన్తర్లక్ష్యాయ నమః
,, మహాభోగినే నమః
,, శ్రితభాగ్యాలయాయ నమః
,, అలయాయ నమః
,, అనన్తోత్సఙ్గపీఠస్థాయ నమః
,, ఊర్ధ్వరేతసే నమః
,, పురన్దరాయ నమః

ఓం నిష్ప్రపఞ్చాయ నమః
,, మహాకర్మిణే నమః
,, వికర్మిణే నమః
,, సతాంపతయే నమః
,, జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్త్యాది రూ
పాయ నమః
,, సత్యనిధయే నమః
,, శుభాయ నమః
,, ద్రష్ట్రే నమః
,, ద్రష్టవ్యరూపాయ నమః
,, శత్రుద్వేష్ట్రే నమః
,, మహానటాయ నమః
,, స్థిరవిజ్ఞాన సమ్పన్నాయ నమః
,, ప్రజ్ఞానైకవిభూషణాయ నమః
,, గాయత్రీతత్త్వరూపాయ నమః
,, సర్వదేవాత్మకాయ నమః
,, స్థిరాయ నమః
,, సతాంగతయే నమః
,, సత్యవాదినే నమః
,, సకలేప్సితవిగ్రహాయ నమః
,, నిశ్శ్రేయసాయ నమః
,, నిష్కృతయే నమః
,, నిర్మోహాయ నమః
,, మహాతోమహతే నమః
,, త్రైలోక్య మోహన కరాయ
నమః
,, మేధారూపాయ నమః
,, పరార్థవిదే నమః
,, పద్మావతీప్రియాయ నమః

ఓం మునిధర్మపరాయణాయ నమః
,, యత్నసాధ్యాయ నమః
,, భూతేశాయ నమః
,, యమబాధానివారకాయ
నమః
,, నీతిప్రియాయ నమః
,, పాశహస్తాయ నమః
,, ఇఙ్గితజ్ఞాయ నమః
, తపోనిధయే నమః
,, అపన్నక్రమాయ నమః
,, ఛద్మభృతే నమః
,, హితకారిణే నమః
,, హరిత్పతయే నమః
,, సర్వకామేశ్వరాయ నమః
,, గోప్త్రే నమః
,, చణ్డరశ్మయే నమః
,, జటాధరాయ నమః
,, చరాఽచరమయాయ నమః
,, జాడ్యఘ్నాయ నమః
,, జీవనౌషధాయ నమః
,, జగజ్జీవనహేతవే నమః
,, శాపాఽనుగ్రహశక్తిమతే
నమః
,, ప్రణతామయహారిణే నమః
,, జగత్స్వామినే నమః
,, జగత్పిత్రే నమః
,, చతుర్మూర్తయే నమః
,, నరాయ నమః
,, మానినే నమః

ఓం గజేన్ద్రిఘ్నాయ నమః
,, నిరాశ్రయాయ నమః
,, రిపుదర్పాఽన్తకాయ నమః
,, వీరాయ నమః
,, రత్ననాభాయ నమః
,, విమత్సరాయ నమః
,, దిగమ్బరాయ నమః
,, మన్త్రాఽఙ్గాయ నమః
,, స్థిరయోగాయ నమః
,, జయాఽఙ్కుశాయ నమః
,, గుణరత్నాకరాయ నమః
,, యోగమార్గవిదే నమః

ఓం దమ్భవర్జితాయ నమః ౧౧౦౦
,, ఆయుర్వేద ప్రియాయ నమః
,, సర్వదేవాత్మనే నమః
,, ఊర్జసమ్భవాయ నమః
,, యోగినే నమః
,, మఙ్గళాధారాయ నమః
,, సర్వమఙ్గళమఙ్గళాయ నమః
,, సర్వభూతాశ్రయాయ నమః
,, దివ్యాయ నమః
,, సాక్షాన్మఙ్గళవిగ్రహాయ నమః

౧౧౦౯

శ్రీ కృష్ణార్పణ మస్తు

శ్రీమద్ధన్వన్తరి సహస్ర నామావళిః

సమాప్తా

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

—॥ శ్రీమద్ధన్వన్తరిమఙ్గళాశాసన శ్లోకాః ॥—

క్షీరాఽర్ణవసముద్భూత శ్రీనికేతనవక్షసే
ధన్వన్తరిసమాఖ్యాయ దేవరాజాయ మఙ్గళమ్॥ ౧

మఙ్గళం భువనేన్ద్రాయ మహేశాఽభీష్టదాయినే
సురాసురైకసంసేవ్య పాదాబ్జాతాయ మఙ్గళమ్॥ ౨

శ్రుత్యాగమైకవేద్యాయ సుఖామోదవిధాయినే
మోక్షాలయాధినాథాయ మునివన్ద్యాయ మఙ్గళమ్॥ ౩

అతసీకుసుమాభాస విగ్రహాయ మహాత్మనే
ఛిద్రోర్ధ్వపుణ్డ్ర సంశోభి తాననాబ్జాయ మఙ్గళమ్॥ ౪

కిరీటహార కేయూర కటకాది విభూషణైః
ర్వ్యాపితాఙ్గవిలాసాయ పుణ్యశ్లోకాయ మఙ్గళమ్॥ ౫

విద్యుత్ప్రకాశ యజ్ఞోపవీతాఽలఙ్కృతవక్షసే
చతుర్భుజధరాయాస్తు స్వామినేమమ మఙ్గళమ్॥ ౬

జ్వలత్కౌస్తుభ మాణిక్యధారిణే పీతవాససే
సహస్రపత్రపీఠాయ సర్వాధారాయ మఙ్గళమ్॥ ౭

భిషజాం భద్రరూపాయ భద్రాయాగమ శాలినామ్
శరణ్యానాం శరణ్యాయ జ్ఞానరూపాయ మఙ్గళమ్॥ ౮

సుదర్శన సుధాకుమ్భ శఙ్ఖ భైషజ్యధారిణే
అపూర్వ దివ్యలావణ్య దీపితాఙ్గాయ మఙ్గళమ్॥ ౯

కల్యాణగుణపూర్ణాయ కామితార్థప్రదాయినే
లోకత్రయ మహారోగ్య పరిపాకాయ మఙ్గళమ్॥ ౧౦

ఆయుర్వేదదృశే సత్యసఙ్కల్పాయ మహౌజసే
భిషజ్నయన భాగ్యాయ భాగ్యరాజాయ మఙ్గళమ్॥ ౧౧

రామానుజకృతంచైత ద్ధన్వన్తరి ముదావహమ్
మఙ్గళం యః పఠేన్నిత్యం తస్మై భూయాత్తు మఙ్గళమ్॥ ౧౨

—॥శ్రీమద్ధన్వన్తరికరావలమ్బస్తోత్రమ్॥—

బిభ్రాణ శ్శఙ్ఖచక్రౌషధ విమలసుధాపూర్ణకుమ్భాం శ్చతుర్భి ।
ర్దోర్భిః పద్మాసనస్థ స్సతతనుతపద శ్చన్ద్రచూడాది దివ్యైః ।
నానాబ్రహ్మాణ్డ భాణ్డోదర లసదఖిలప్రాణినాం ప్రాణరూపః ।
పాయాద్ధన్వన్తరి ర్మాం జటిల నటదఘా ప్రచ్ఛిదదివ్యాఽవతారః ॥

శ్రీవత్స కౌస్తుభ విభూషిత దివ్యమూర్తి
ర్భోగీన్ద్ర వాగనుపలబ్ధ విశాలకీర్తిః
ద్రాక్సంహృ తాఖిలజగజ్జన సఙ్కటయూర్తి
ర్ధన్వన్తరిర్దిశతు మే ఽద్య కరావలమ్బమ్॥ ౧

కేయూర హార మకుటోజ్జ్వల నవ్యరత్న
ప్రోత్తమ్భిత ప్రచురదీధితి దీపితాశః
మాణిక్యకుణ్డల సువర్ణమయోపవీతీ
ధన్వన్తరి ర్దిశతు మే ఽద్య కరావలమ్బమ్॥ ౨

యోగీన్ద్రవన్దిత పదాబ్జయుగః ప్రసన్నః
పాపావళీన్ధన మహోత్కట వీతిహోత్రః
సర్వామయోరగ విహఙ్గకులేశ్వర శ్రీ
ధన్వన్తరి ర్దిశతు మే ఽద్య కరావలమ్బమ్॥ ౩

తాపిఞ్ఛ శక్రమణి నవ్యవలాహకాభః
కల్యాణదః కమలకోమల పత్రనేత్రః
ఆజానుబాహు రకళఙ్క శశాఙ్కవక్త్రో
ధన్వన్తరి ర్దిశతు మే ఽద్య కరావలమ్బమ్॥ ౪

కస్తూరికాకలిత చన్దనచర్చితాఙ్గః
కమ్రారుణద్యుతి పదామ్బురుహో మహాత్మా
కున్దాభిమాన హరణోద్యత దన్తకాన్తి.
ర్ధన్వన్తరి ర్దిశతు మే ఽద్య కరావలమ్బమ్॥ ౫

రోగాపనోదన విధాయకశాస్త్ర మాయు
ర్వేదాఖ్య మత్రిముఖ సంయమ విద్వరేభ్యః।
సూత్రాత్మనైవ య ఉపాదిశ దఞ్జసా ఽసౌ
ధన్వన్తరి ర్దిశతు మే ఽద్య కరావలమ్బమ్॥ ౬

సవ్యేనశఙ్ఖ మితరేణకరేణ చక్ర
మన్యేన సాధకలశఞ్చ పరేణదివ్యమ్।
భైషజ్య మాద్యమవలమ్బ్య విరాజమానో
ధన్వన్తరి ర్దిశతు మే ఽద్య కరావలమ్బమ్॥ ౭

ఇన్ద్రాగ్ని దణ్డధర కోణప పాశభృద్భి
ర్వాయ్వర్థనాధగిరిశైః పరిగీయమాన
ప్రాచుర్య దివ్యవిభవః పరమః కృపాళు
ర్ధన్వన్తరి ర్దిశతు మే ఽద్య కరావలమ్బమ్॥ ౮

యస్యాఙ్ఘ్రి నీరజపరాగధరో త్తమాఙ్గాః
ప్రద్యోత నేన్దు కుజ సౌమ్య వచోధినాథాః
శుక్రార్కి రాహు శిఖినశ్చ భవన్తి సోఽసౌ
ధన్వన్తరి ర్దిశతు మే ఽద్య కరావలమ్బమ్॥ ౯

ఛిద్రోర్ధ్వపుణ్డ్ర లసదానన కాన్తికాన్తః
పద్మాక్షి నవ్యతులసీదళ చమ్పకానామ్।
మాల్యై స్సమేధిత రుచిప్రక రాఙ్గరాగో
ధన్వన్తరి ర్దిశతు మే ఽద్య కరావలమ్బమ్॥ ౧౦

మార్తాణ్డమణ్డల నిభామ్బుజ కర్ణికాన్త
ర్విద్యోతమాన శతమన్మథ సున్దరాఙ్గః
బ్రహ్మాణ్డకోట్యభిహితార్థ ఫలస్వరూపీ
ధన్వన్తరి ర్దిశతు మే ఽద్య కరావలమ్బమ్॥ ౧౧

క్షీరార్ణవోన్మథన జాతపరిశ్రమాణాం
నాకౌకసా మమరతా మమృతప్రదానాత్

దాతుం స తత్ర కృపయైవ య ఆవిరాసీ
ద్ధన్వన్తరి ర్దిశతు మే ఽద్య కరావలమ్బమ్ ॥ ౧౨

గాయన్తి యస్య చరితం వివిధం విపఞ్చీ
నాదైస్సమం వియతి తుమ్బురు నారదాద్యాః ।
సోఽప్రాకృతః పరమమఙ్గళవిగ్రహ శ్రీ
ధన్వన్తరి ర్దిశతు మే ఽద్య కరావలమ్బమ్ ॥ ౧౩

బ్రహ్మాదిదేవ పరిషత్కృత యాచ్ఞయా యః
పాథోధి గర్భకుహరా జ్జనిమాదధానః ।
తస్యై సముత్సుక మదాత్స జగన్నియన్తా
ధన్వన్తరి ర్దిశతు మే ఽద్య కరావలమ్బమ్ ॥ ౧౪

సూర్యేన్దువహ్నినయనః పురుషః పురాణ
స్సర్వాత్మక శ్శ్రుతిశిరః పరివర్తమానః
కుక్షిస్థసర్వభువనః పరతః పరశ్శ్రీ
ధన్వన్తరి ర్దిశతు మే ఽద్య కరావలమ్బమ్ ॥ ౧౫

సృష్టిస్థితి ప్రళయ హేతు రకారవాచ్య
స్సర్వజ్ఞమూర్తి రమలః కరుణార్ద్రచిత్తః ।
దృఙ్మాత్రసంహృత జగత్త్రితయామయాళి
ర్ధన్వన్తరి ర్దిశతు మే ఽద్య కరావలమ్బమ్ ॥ ౧౬

అగ్రే చతుర్ముఖ మృడాద్యమరై శ్చ పృష్ఠే
భృగ్వత్రి కశ్యపమరీచి ముఖై ర్మునీన్ద్రైః ।
నిత్యైశ్చ పార్శ్వయుగళే తు సమీడ్యమానో
ధన్వన్తరి ర్దిశతు మే ఽద్య కరావలమ్బమ్ ॥ ౧౭

దేవాఙ్గనా కరతలార్పిత పారిజాత
ప్రత్యగ్ర దివ్యకుసుమాగురులాజమిశ్రైః
దూర్వాఙ్కురై ర్ద్విహిత మణ్డన మణ్డితాఙ్గో
ధన్వన్తరి ర్దిశతు మే ఽద్య కరావలమ్బమ్ ॥ ౧౮

గన్ధర్వ యోషి దభివీచిత చామరాన్త
ర్విభ్రాజమాన మణిమణ్టప హాటకాబ్జే
నిష్ణః కఠోర భగణాధిప లాఞ్ఛనాభో
ధన్వన్తరి ర్దిశతు మే ఽద్య కరావలమ్బమ్ ॥ ౧౯

ఇన్ద్రోపలాద్రి పరివర్తిత చన్ద్రికాయా
గర్వాపహారచణ సున్దర మన్దహాసః
వాత్సల్యసిన్ధు రభయాగత దీనబన్ధు
ర్ధన్వన్తరి ర్దిశతు మే ఽద్య కరావలమ్బమ్ ॥ ౨౦

మాతా పితా చ గురు రాత్మహితశ్చ బన్ధు
ర్భ్రాతా సఖా చ కులదైవత మస్మదీయమ్
సర్వం త్వమేవ సకలాగమ వేదవేద్య
ధన్వన్తరే మయి కృపాం క్షిప తావకీనామ్ ॥ ౨౧

శ్రీరామదేశిక వరేణ్య తనూభవేన
రామానుజేన ఫణితం క్రతుభుగ్వరస్య
ధన్వన్తరే స్స్తవమిమం నిరతం పఠే ద్యః
ప్రాప్నోతి నిర్వృజినతాం చిరసమ్పదశ్చ ॥ ౨౨

లోకే ఽతిచిత్రతర ఘోర గదాబ్ధిమధ్యే
పాపాతిరేక మరుతా వినిపాతితానామ్
స్తోత్రం నృణాం సముదయేషు కరావలమ్బమ్
రామానుజేన రచితం హ్యమృతప్రదాతుః ॥ ౨౩

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

శ్రీరస్తు

—॥ శ్రీ ధన్వన్తరి సుప్రభాతమ్ ॥—

శ్రీమత్క్షీరపయోదధేః పరిసరే నాకౌకసః ప్రీణయన్
వాత్సల్యా దమృతం వితీర్య ఫణిరాట్తల్పే జహాతుం శ్రమమ్
నిద్రాముద్రిత లోకనాథ కరుణాలఙ్కార తేజోనిధే
స్వామిన్ జాగృహి సుప్రభాత మధునా ధన్వన్తరే తావకమ్ ॥ ౧

యోగీన్ద్రాః సనకాదయో ఽమ్బరః సద్గఙ్గా ప్రవాహే భృశం
స్నాత్వా కాల్యముపాస్య కృత్యమతులం దివ్యైర్ఘటైః కాఞ్చనైః
ఆదాయామ్బు భవన్త మర్చయితు మత్రాఽఽగత్య తిష్ఠన్తి భోః
స్వామిన్ జాగృహి సుప్రభాత మధునా ధన్వన్తరే తావకమ్ ॥ ౨

శ్రుత్యన్తైః పరిరమ్భితం శతధృతీశాద్యై స్సదా సేవితం
శ్రీభూమీ కరపల్లవోపచరితం యుష్మత్పదాబ్జద్వయమ్
ధ్యాయన్త స్సకలాగమోక్త వచనైర్ద్వారే స్థితా యాజకా
స్వామిన్ జాగృహి సుప్రభాత మధునా ధన్వన్తరే తావకమ్ ॥ ౩

ఏకత్ర శ్రుతిపారకాశ్చ పరతో వీణాస్వనై స్సాదరం
గాయన్త స్తవదివ్యమఙ్గళచరిత్రం చాన్యతో ద్రావిడా
మ్నాయ స్తోత్రపరా వసన్తి విబుధా స్త్వద్గోపుర ప్రాఙ్గణే
స్వామిన్ జాగృహి సుప్రభాత మధునా ధన్వన్తరే తావకమ్ ॥ ౪

గన్ధర్వాశ్చ జగు స్తవాద్భుత యశశ్చిత్రం ప్రబన్ధం మహా
ద్వీణా వేణుమృదఙ్గ నిస్వనయుతం నృత్యన్తి రమ్భాదయః
స్వర్వేశ్యా భవదాలయాగ్రశిఖరజ్యోతీంషి దృష్ట్వాఽమ్బరే
స్వామిన్ జాగృహి సుప్రభాత మధునా ధన్వన్తరే తావకమ్ ॥ ౫

యుష్మత్పాద సరోజ రేణువహనే మూర్ధ్నస్వతీవోత్సుకాః
ప్రాజ్ఞా స్సన్తతభక్తిలీనహృదయా బద్ధాః శ్చత్వ
తిష్ఠన్త్యద్య భవత్కథా మధురతా మాస్వాదయన్తో భృశం
స్వామిన్ జాగృహి సుప్రభాత మధునా ధన్వన్తరే తావకమ్ ॥ ౬

శ్రీమత్పన్నగ సార్వభౌమ ఫణరత్నజ్యోతి రుద్భాసిత
ప్రోత్తుఙ్గాఙ్గవిలాస సౌష్ఠవ మహాకల్యాణపీఠో సుహృ
ద్బన్ధో బన్ధురగన్ధసిన్ధుర విపత్సంహార తేజోమణే
స్వామిన్ జాగృహి సుప్రభాత మధునా ధన్వన్తరే తావకమ్ ॥ ౭

రత్నప్రోత విచిత్రపీఠ మృగరాజాఙ్కాస నాగ్రస్థిత
స్వర్ణామ్భోరుహ సన్నివిష్ట చతురాస్యేశాన ముఖ్యామర
వ్రాత ప్రార్థిత పాదనీరజ జగత్కల్యాణ లీలావిభో
స్వామిన్ జాగృహి సుప్రభాత మధునా ధన్వన్తరే తావకమ్ ॥ ౮

త్వత్పాదాబ్జ సమర్చనార్థ మతులం సౌవర్ణకుమ్భం నదీ
పాథోభిః పరిపూరితం గజశిరస్యారోపయన్త స్త్రియో
ధ్యానైస్సార్థ ముపాగతాశ్చ బహవస్తే యాజకాః కౌతుకాత్
స్వామిన్ జాగృహి సుప్రభాత మధునా ధన్వన్తరే తావకమ్ ॥ ౯

మన్దారామ్బుజ చూతకున్దవకుళామోదావహో మారుతః
మన్దం మన్ద ముపాగతో ఽత్ర సుసుఖం చావాతి భృఙ్గ్యన్తరైః
భృఙ్గాః పఙ్కజబన్ధితాశ్చ సభయం ధావన్తి తారస్వనై
స్వామిన్ జాగృహి సుప్రభాత మధునా ధన్వన్తరే తావకమ్ ॥ ౧౦

బ్రహ్మేన్ద్రాదిసురై స్సమర్చిత పదాబ్జద్వన్ద్వ వాత్సల్యసౌ
శీల్యౌదార్య మహోజ్జ్వలాతిశయ విజ్ఞానాద్యసఙ్ఖ్యేయ క
ల్యాణానన్ద గుణాభిరామ భువనస్థైకధామ ప్రభో
స్వామిన్ జాగృహి సుప్రభాత మధునా ధన్వన్తరే తావకమ్ ॥ ౧౧

విన్దత్యేవ రథాఙ్గపాళి రతులం మోదం మహద్భిస్స్వనై
స్సానన్దం చరణాయుధాః ప్రతికలం కూజన్తి పారావతాః
ఉడ్డీనాది గతిప్రభేదవివశా స్స్వన్మృష్టప్రాగ్రేస్థితాః
స్వామిన్ జాగృహి సుప్రభాత మధునా ధన్వన్తరే తావకమ్ ॥ ౧౨

ఆకాశే తిమిరం చకోరనివహే ప్యానన్ద లేశో నసం
దృశ్యేతే విజహాతి కాన్తిమతులాం నక్షత్రరాజిః క్రమాత్

సశ్లోకాః కుముదావలీ ప్రవిశతి ప్రాచీముదం చాశ్నుతే
స్వామిన్ జాగృహి సుప్రభాత మధునా ధన్వన్తరే తావకమ్ ॥ ౧౩

త్వద్ద్వాస్థేయ మయూరాలయాగ్రశిఖర జ్యోతీంషి సంవర్ధయ
న్భాస్వానద్య గభస్తిభిర్దశశతైర్నైస్వాస్పదే జాయతే
ధ్యాయన్త్య స్ఫుటవర్ణ గుమ్ఫితపదైస్త్వాం పఞ్జరస్థాశ్శుకాః
స్వామిన్ జాగృహి సుప్రభాత మధునా ధన్వన్తరే తావకమ్ ॥ ౧౪

యుష్మద్గోపుర కూటవేదిఖచితేన్ద్రాశ్మప్రభా మణ్డలం
చోద్వీక్ష్య ఘనభ్రమనీషయా సకుతుకం నృత్యన్తమీ బర్హిణః
దివ్యస్ఫాటిక కాన్తిరూషిత మహాసాలాగ్ర భాగశ్రితాః
స్వామిన్ జాగృహి సుప్రభాత మధునా ధన్వన్తరే తావకమ్ ॥ ౧౫

జాతీచమ్పక కేతకాబ్జ వకుళాన్యాదాయ హైమైశ్శుభైః
పాత్రైరర్చయితుం భవన్త మచిరాత్త్వద్దాసదాసవ్రజః
తిష్ఠత్యేవ సువర్ణగోపురవరద్వారే సమాగత్య భో
స్వామిన్ జాగృహి సుప్రభాత మధునా ధన్వన్తరే తావకమ్ ॥ ౧౬

భారద్వాజకులాబ్ధి కౌస్తుణమణే శ్శ్రీత్యాగమజ్ఞానిన
శ్శ్రీరామాఖ్య విపశ్చితస్తనుభువా రామానుజేనోదితమ్
శ్రీధన్వన్తరి సుప్రభాతనవకం భక్త్యానిశం యఃపఠే
త్తస్మైయచ్ఛతి సర్వకామనివహం తుష్ట్వా సధన్వన్తరిః ॥ ౧౭

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

శ్రీ ర స్తు

శ్రీ శ్రీనివాస పరబ్రహ్మణేనమః

ప్రాతరనుసన్ధేయశ్లోకాష్టకమ్ —

శ్లో॥ ప్రాతస్స్మరామి కలికల్మష తాపశాన్త్యై
నీలామ్బువాహనిభ దివ్యతనూవిలాసమ్
సమ్ఫుల్ల శోణజలజాయత చారునేత్రం
ధన్వన్తరిం సకల కామద మబ్ధిజాతమ్॥ ౧

శ్లో॥ ప్రాతర్నమామి భవవారినిధిం తితీర్షుః
కల్యాణరాశి మమలం ధృత శఙ్ఖచక్రమ్
సర్వామయోజ్జ్వల ధనఞ్జయ వారివాహం
ధన్వన్తరిం కనకచేల ముదారభావమ్॥ ౨

శ్లో॥ ప్రాతర్భజామి మనసా పదపద్మయుగ్మం
సర్వోత్తమస్య భువనావన దీక్షితస్య
కారుణ్యపూర్ణహృదయస్య శుభైక హేతో
ర్ధన్వన్తరే ర్భవ భయాగ్ని నివారకస్య॥ ౩

శ్లో॥ వన్దేఽహ మద్య తరుణాఽరుణ కోటిదివ్య
కాన్త్యుల్లస ద్ఘనశిరోమణి దీపితాశమ్
రాకాసుధాకర నిభాస్య విరాజమానం
ధన్వన్తరిం కనక నీరజ సన్నివిష్టమ్॥ ౪

శ్లో॥ మాణిక్యకుణ్డల విరాజిత గణ్డభాగం
ఆకర్ణపూర్ణ నయనాబ్జ యుగాభిరామమ్
స్మేరాననం నవసుధాస్నుత విద్రుమోష్ఠం
ధన్వన్తరిం సురనుతం హృది భావయేఽహమ్॥ ౫

శ్లో॥ సౌన్దర్యరాశి మమలం సుగుణాలవాలం
భక్తానుకూల మఖిలాగమ వేదమూలమ్
స్నిగ్ధాలకాళి విజితోన్మదభృఙ్గజాలం
ధన్వన్తరిం హృది భజామ్యజితం సుశీలమ్॥ ౬

శ్లో॥ దివ్యోల్లస న్మణి కిరీట గభస్తిమాలా
మన్దీకృతాఽర్క శతకోటిరుచి ప్రవాహమ్
కస్తూరికాతిలక శోభిత ఫాలభాగం
ధన్వన్తరిం హరి మహం శిరసా నమామి॥ ౭

శ్లో॥ సేవే సుధాధర మనన్త మజం ప్రసన్నం
నిత్యానవద్య గుణరత్న పయఃపయోధిమ్
బ్రహ్మేన్ద్రముఖ్య సురమౌళి పరీవృతాఽఙ్ఘ్రిం
ధన్వన్తరిం గురుకృపాభరణం మహాన్తమ్॥ ౮

శ్లో॥ రామానుజేన విఖనో మునికల్పసూత్ర
బద్ధాత్మనా విరచితం భిషగీశ్వరస్య
శ్లోకాష్టకం మురరిపో స్సతతం పఠేద్యః
ప్రాత స్సుఖాని స ఉపైతి సుదుర్లభాని॥ ౯

శ్రీమద్ధన్వన్తరయే నమో నమః

— “ శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు ” —

శ్రీలక్ష్మీ హయగ్రీవాయనమః

శ్రీ ధన్వన్తరి చరణధ్యాన పంచకం

శ్లో॥ దుగ్ధాంబురాశి మథనే త్రిజగజ్జనౌఘ
రక్షోచణో౽మల పయోజ దళాంతరస్థః ।
యస్సర్వరోగ హరణాయ సముద్ధితో౽స్య
ధన్వన్తరేస్తు చరణౌ శరణం ప్రపద్యే॥ ౧

శ్లో॥ ఏకేన పంకజనిభేన కరేణ శంఖం
చక్రంచ పల్లవ విలాసముపాపరేణ ।
ధృత్వామహః కిమపి భాసయతే౽హమస్య
ధన్వన్తరేస్తు చరణౌ శరణం ప్రపద్యే॥ ౨

శ్లో॥ పీయూష మోషధి వరాంశ్చ పయస్సముద్రా
న్నిద్రాణతా వశమపేయుష ఆనినాయ ।
ఆర్తవ్రజా కుశలకామనయైవయో౽స్య
ధన్వన్తరేస్తు చరణౌ శరణం ప్రపద్యే॥ ౩

శ్లో॥ యస్త్వాదితేయ జనతా పరిపూజితాంఘ్రిః
లీలాలసత్కరధృతా౽మృత పూర్ణకుంభః ।
యో భక్తియుక్త జనతాశుభదోస్సనిత్యం
ధన్వన్తరేస్తు చరణౌ శరణం ప్రపద్యే॥ ౪

శ్లో॥ యస్య ప్రసాద లవమాత్రమవాప్తి హేతు
రారోగ్యభాగ్య శతజీవిత ధీసుఖానాం
మేధా శరీరబల వర్ణకృతాంచతస్య
ధన్వన్తరేస్తు చరణౌ శరణం ప్రిపద్యే॥ ౫

మంగళం మహత్ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

వేదాంతం అనన్తపద్మనాభాచార్యులు,
[illegible]

శ్రీనివాస పరబ్రహ్మణే నమః

— అసాధు సాధు పద పత్రికా —

పుటే	పఙ్క్తి	అసాధు	సాధు	పుటే	పఙ్క్తి	అసాధు	సాధు
2	11	వ్య ౧ శన	వ్యత్యాశన	31	15	కుటుంబానాంస	కుటుమ్బస్యస
,,	26	ద ధార్ప్ర	చిన్యాత్			ర్వా	ర్వా
4	6	సంశోధ్యా;వచె	సంశోధ్య; (అవ	,,	16	మన్డల	మణ్డల
		వసుణాంపంపూజ్య	చేసదుణాంసంపూ	33	18	పచ్ఛిపూ	పచ్ఛిపూ
		వ	జ్యః) వ	,,	24	రిస్వామినేనమః	రయేనమః తా
						సర్వోపవారతా	మ్బూలాదిసర్వో
6	27	రపరాహ్ణే	రపరాహ్ణే			మ్బూలాదికంసమర్ప	పచారాణాపరికల్ప
8	16	బ్రహ్మమూసన	బ్రాహ్మమూసన	34	1	గురుభ్యోనమః పర	అస్మద్గురుభ్యో
11	4	నిశ్చిత్రంక్య	నిశ్చిత్రంక్య			మగురుభ్యోనమః	నమః అస్మత్పర
,,	18	తన్నిష్ఠే	తన్నిష్ఠే				మగురుభ్యోనమః
14	14	ధృవబిమ్బ	ధ్రువబిమ్బ				అస్మత్పరాపర
,,	16	ధృవపూ	ధ్రువపూ			స్మద్గురుభ్యోనమః	గురుభ్యోనమః
,,	17	ధృవబేర	ధ్రువబేర	,,	17	మిథ్యస్తరిమా	మిథన్యస్తరిమా
,,	23	ఖస్తిష్టన్నా	ఖస్తిష్ఠన్నా	35	10	కావళిమ్	కావళిమ్
15	12	గ్నయోఃపూ	గ్న్యోఃపూ	,,	12	చిత్తుభ	ఛినత్తుభ
20	6	న్యస్తరేః అ	న్యస్తరే, అ	36	26	మహోభ్జ	మమ్భోజ
,,	17	తేపురుషోత్త	తే .అమున్యే	,,	27	లామ్భోరోజ్వ గా	లాఒమ్భోదో
		మస్య అయుర్యే				జ్గంకటితటివి	జ్జ్వాలాగ్గంకటితటవి
,,	24	పురస్కృత్య	పురస్కృత్యా	,,	28	వనప్రాధ	వనప్రాద్ధి
21	1	స్వాన్ధ్యః	స్వాజ్ఞ్యః	38	27	యాఒలవా	యాఒవా
28	10	శృణుదే	శృణుదే	39	3	ఇఙ్గితా	ఇఙ్గితా
,,	,,	మహాత్మని	మహాత్మనః	,,	7	బాఒన్యస	బాఙ్మ్యస
,,	24	తోత్తమే	తోత్తమః	,,	13	మదుఘేకా	మదుహేకా
30	15	నారిత్వాత్త	నారీత్వాత్తి	40	3	నమోకంత్రిత	నమస్తస్త్రిత
,,	18	షష్ఠిరధ్యా	షష్ఠితమోఒధ్యా	,,	11	నమోష్పాల	నమఃపాల
31	14	ధ్యనామంత	ధ్యనామ, త	41	4	సూచ్యాదౌ	సూచ్యగ్రౌ

పుట	పఙ్క్తి	అసాధు	సాధు	పుట	పఙ్క్తి	అసాధు	సాధు
41	8	షడ్గ్మణేః	షడ్మణేః	66	24	త్మక్తాయు	త్మకాయ
,,	24	త్వాతహే	త్వాదిహే	68	5	వరణ్యాగ్ర్యాయనమః	
,,	25	ర్దదాయ	ర్ధాయ				
42	1	దుఘేసమః	మహేసమః	,,	6	మహామతయేనమః	
,,	4	ఇజ్జితా	ఇజ్గిలా	,,	22	త్యమక్తాభి	త్యముక్తాఒభి
,,	6	కస్వపాఒద్య	కిశంపాఒద్య	69	21	లుణ్డకా	లుణ్డకా
44	7	ధన్వస్తరి	ధన్వస్తరి	,,	27	క్వేనసన్ధాది	క్వేనఒనన్ధాది
46	6	ఐదఃప్రా	ఐదఃప్రా	71	28	శేఖర	శేఖర
,,	8	హరి	హరిః	73	19	శక్రఃఖూద	శక్రలుఖూద
,,	12	మస్తి	మస్తక	76	12	సుచిశ్రవాయునమః	శుచిశ్రవసేనమః
,,	15	ర్ణేన్నుఃస	ర్ణేన్నుస				
47	6	పవాణా	పవాన్				
,,	23	కీర్తిమాణా	కీర్తిమాన్	,,	14	యాయమః	యనమః
48	9	కుణలీ	కుణ్డలీ	78	5	జ్యోతిర్జ్యోరి	జ్యోతిర్జ్యోతి
,,	20	మోదివాన్	మోదివాణా	80	28	పీరస్తాయ	పీరస్థాయ
49	4	జిర్భుడా	జీర్గుడా	86	25	రైద్విహిర	రైర్విహిర
,,	6	ఒద్గధను	తద్గధను	87	1	పిచితచా	పీజితచా
,,	15	శ్చకేశప_శ్చె	శ్వకీశప_శ్చె	,,	12	ధన్యన్త	ధన్వన్త
50	21	త్యమ_క్తి	త్యము_క్తి	,,	21	ష్టార్పణ	ష్టార్పణ
57	14	ఉజ్వల	ఉజ్జ్వల	88	6	ప్రఖాల	ప్రఖాత
58	8	స్విద్దైక	స్విద్దైకి	,,	14	స్వామిణా	స్వామిణా
,,	12	లయోలయః	లయోఒలయః	,,	24	బద్ధాజ్ఞరీశ్చత్వరే	ఒద్ధాఒజ్ఞలింశ్చ త్వరే
59	2	ర్మూ_ర్తిర్న	ర్మూ_ర్తిర్న	89	14	చానాతిభిజ్యజ్య	చావాతిభజ్య
,,	22	జడాస్వ	జడాప్స్వ	90	3	వర్దయ	వర్ధయ
65	19	జటాయు	జటాయు	,,	5	ద్వైస్వాంవ	ద్వైస్వాంప
		మోక్ష	ర్మోక్ష	,,	8	త్యన్తమీ	త్యన్త్యమీ
				,,	17	ప్రవాత	ప్రభాత

ది ఓరియంట్ పవర్ ప్రెస్, తెనాలి.